DESIRÉE HALASEH

SPAŢIUL DINTRE NORI

Cu rucsacul prin India

POLIROM

© 2016 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Iulian Ursachi

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1,
et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HALASEH, DESIREE

Spațiul dintre nori: cu rucsacul prin India / Desiree Halaseh; foto. de Iulian Ursachi. – Iași: Polirom, 2016

ISBN print: 978-973-46-6125-1
ISBN ePub: 978-973-46-6184-8
ISBN PDF: 978-973-46-6185-5

I. Ursachi, Iulian (foto.)

821.135.1-992

Printed in ROMANIA

DESIRÉE HALASEH

SPAŢIUL DINTRE NORI

Cu rucsacul prin India

Fotografii de Iulian Ursachi

POLIROM
2016

DESIRÉE HALASEH s-a născut la Iași, în 1985. După ce a absolvit Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, specialitatea Relații Economice Internaționale, din cadrul Universității „Al.I. Cuza" din Iași, a făcut stagii de perfecționare, voluntariat și s-a implicat în numeroase proiecte. A călătorit în India, Togo, Iordania, Indonezia, Thailanda, Turcia, China, Hong Kong și Cuba. Este colaborator *National Geographic Traveler* și călător mereu în căutarea libertății individuale autentice.

Mamei mele

„Spațiul dintre nori este o scriere aparte, o minunată incursiune în subcontinentul indian, o poveste savuroasă și adevărată, o experiență inițiatică în care se regăsesc majoritatea celor care au intrat în contact cu lumea fascinantă și plină de mistere a Indiei."

Mihaela Gligor,
director Cluj Center for Indian Studies, UBB

„Jurnalul scris de Desirée în India are aromă de curry, huruit de rickșă, limpezime de Himalaya, zgârie pielea ca nisipul din Goa și dă peste cap planuri de viitor, ca îndrăgostirile predestinate să se întâmple atunci când te aștepți mai puțin."

Ana Hogaș, autoarea volumului
Oyibo. 2 oameni, 1 motocicletă, 14 luni în Africa

Mulțumiri

Cele 21 de povestiri ale jurnalului meu indian fac parte dintr-un traseu lung care a început în 2010, dar s-a concretizat abia în 2013, cu ocazia unui proiect personal de a bate sub tălpi un pământ sacru, lăcaș al uneia dintre cele mai vechi civilizații din lume.

Primele 13 episoade au luat naștere cu ocazia acestui proiect, sprijinit cu mult entuziasm de agenția de turism 1001 Adventures și de căpitanul aferent – domnul Peter Schmidts.

Celelalte povești au făcut ochi în perioada 2015-2016, când după o campanie de strângere de fonduri, am reușit să plec din nou în India. În total, patru incursiuni ce au însumat un an și jumate în India.

Ideea de a aduna toate aceste texte într-o carte i-a venit lui George Onofrei, după ce i-am trimis câteva materiale despre India și Cuba pentru a fi publicate în *Suplimentul de cultură*. Pe George îl știam mai mult de pe Facebook. Aveam câteva texte despre Cuba și am considerat de bun augur să stric o întrebare: *Hei, te interesează materialul ăsta?* Cât ai zice Havana, George mi-a răspuns: *Bineînțeles*.

„O zi bună de box", scrisă de mine și ilustrată de Iulian Ursachi, a văzut lumina tiparului câteva săptămâni mai târziu. Și așa mi s-a urat bun venit în echipa *Suplimentului de cultură*.

Au urmat: Polirom vrea să te publice, demisia spontană de la jobul de viitor în achiziții internaționale, mailuri, mesaje, telefoane și întâlniri cu prieteni, curioși, sponsori și cu oricine ar putea fi interesat de aventurile mele, de ce vreau și ce pot să fac, multe refuzuri politicoase și câteva mâini generoase.

Mâinile generoase care au făcut posibilă apariția acestei cărți le aparțin următorilor: Elena Ursachi, Arina Ursachi, Mihaela Cloșcă, Delia Raluca, Mihaela Voda, M.A.E. Ursu, Bic, Camelia Dascălu, avocat Adriana Murariu, Coculeana Savin, Ernesto Carpintieri, L., Bogdan Surdu, Bogdan Băianu, Mihaela Ciobanu, Ilona Corfu, Răzvan Macovei, ghida multicălătorită Cristina Dăuș, Peter Schmidts și dragul meu Iulian Ursachi.

Plus: firmele 1001 Adventures, Top Lubricants, Rotherma, Tehno Steel LBR, deputat Viorel Blăjuț.

Dhanyavad!

Prefață

Aparatele pe care tronează amenințător *Insect killer* sunt peste tot: la toate etajele hotelului, în toate cafenelele și restaurantele mai de Doamne-ajută.

Despre ce e cartea asta scrisă în India și trăită în interior? Interiorul meu e haotic. Ba abundă de recunoștință, ba se revoltă față de raportul preț/ce naiba e asta, ba vrea liniște, ba plonjează în băi de mulțime la orice oră din zi și din noapte.

Cartea asta nu e despre India. E despre mine în India. Întotdeauna mi-a fost imposibil să dispun de o caracterizare, un rezumat, o prezentare, un scurt CV, o introducere, un răspuns la o întrebare de tipul „cine ești?". Pentru că, oricât aș încerca, răspunsul e vag și incert. Prea puțină relevanță au școlile ale căror diplome le-am înmagazinat tenace în dosarul gri cu șină ruptă, marca cea mai ieftină, sau joburile sezoniere ce erau de cele mai multe ori pretexte de a fugi în lume sau de a-mi justifica existența ingrată.

Cum de călătorești atât de mult? Care e secretul? Ce știi tu și noi nu dibuim în întuneric? Ca un buboi care stă să se spargă: fug de responsabilități, nu vreau să-mi asum un trai repetitiv, mă îngrozește pleiada de fantezii consumeriste care vine odată cu încasarea unui salariu pipernicit, nu-mi plac pauzele de masă, lasă-mă să diger în pace, n-am chef de

amabilități la cafea, dimineața, în curtea țarcului corporatist. Urlă-mi „Neața!!!" pseudo-optimist încă o dată și îți jur că e ultima, nu vreau să fiu prietena ta pe nici o rețea de socializare, n-am chef de *teambuilding*-uri scremute, la care nimeni nu vrea să participe benevol, nu-mi plac pozele de grup, cănile inscripționate cu denumirea pedepsei tale pe viață, ședințele interminabile cu coada ochiului pe ceas, cadourile obligatorii, pomul de Crăciun din hol, tabelele cu cei mai înfometați și mai extenuați angajați, termenele, obiectivele mereu în creștere, falsitatea cu care asigur un client în prag de faliment că EU am cea mai bună soluție pentru el, oferindu-mă să-l scap de marfa nevândută la un preț mult sub cel de producție, nu pot să te mint frumos că ai mai slăbit un pic doar pentru că-mi ești șef și n-am să învăț niciodată Excel.

Ce am eu în plus față de tine? Poate mi-am dorit mai mult să plec în lume, să-mi fie incomod, să dorm în trenuri și autocare ce înaintează cu 50 km/h, să încetinesc pasul, să mă trezesc după răsăritul soarelui, să o iau mereu de la capăt cu fiecare viză câștigată, să mă joc de-a „Țară-țară vrem ostași" și cu alte nații decât a mea, să mă culc cu sentimentul că azi am învățat cum se spune *mulțumesc* și în alt dialect, să-mi fie poftă de gusturi pe care încă nu le cunosc și să-mi permit luxul de a refuza orice nu e în acord cu starea de spirit a unei anume zile.

A fost nevoie de șase ani de umblat prin cele mai ascunse colțuri ale lumii pentru a înțelege o serie de lucruri simple: ai încredere în drumul pe care mergi și în străinii care-ți ies în cale, degeaba îți faci proiecții despre ceea ce crezi că ai învățat cu atâta sârguință până la vârsta asta, ai mai multe de câștigat dacă te deschizi și primești ceea ce e de primit. E un schimb continuu pe care nu-l poți evita. Precauția a încetat să mai fie una dintre prerogativele mele. Mai ales de

când am înțeles că era mai degrabă o uriașă doză de prejudecată, un pretext să stau deoparte, să nu mă implic, să nu mă contaminez, să nu care cumva să mă schimb în vreun fel. Conservarea asta maniacală a sinelui mi-a adus nu de puține ori mari prejudicii. Și mai ales m-a ținut departe de esența lucrurilor, a oamenilor și a locurilor pe care le vedeam. India este ceea ce are ea chef să fie, indiferent dacă-ți place sau nu, un ținut al contrastelor, al neașteptatului, al revelației pe cale să se întâmple. Dar las-o să se desfășoare. Altfel e doar o piesă de teatru al cărei regizor ești chiar tu: controlezi fiecare gest și fiecare expirație-inspirație, trasezi fiecare sută de metri și blochezi orice freamăt străin. Știi exact ce trebuie să se întâmple, ai toate răspunsurile și toate pastilele la tine, vrei să mănânci ca la mama acasă și să dormi în medii sterile, vestice, calde sau, după caz, ventilate, ai iluzia controlului, nimic nu ți se poate întâmpla. Atunci de ce te-ai mai strofocat să vii până aici? Căci gluma e pe seama ta. Ți-ai pus singur o lesă la gât și te plimbi încrezător prin temple și piețe aglomerate, crezând că nimeni nu te va observa. Paloarea din obraji, tremurul mâinilor, aparatul foto pe care îl strângi la piept, tresărirea la fiecare atingere a unui necunoscut, mila cu care privești orice nenorocit scheletic de pe marginea drumului, felul în care eviți băltoacele de noroi, iritarea cu care alungi muștele, țânțarii și vacile din calea ta și ghidul pe care îl cari peste tot la vedere, din care nu ridici ochii decât dacă te fulgeră vreun ricșar bezmetic, te dau de gol. Știi cum stă treaba – e nevoie de un hoț ca să recunoască un alt hoț. Am fost și eu acolo, dar nu m-am ales decât cu un ocean de singurătate și un gust amar de zădărnicie.

Haridwar, Uttakhand, 12 decembrie 2015,
Cafe Coffee Day, pe terasă

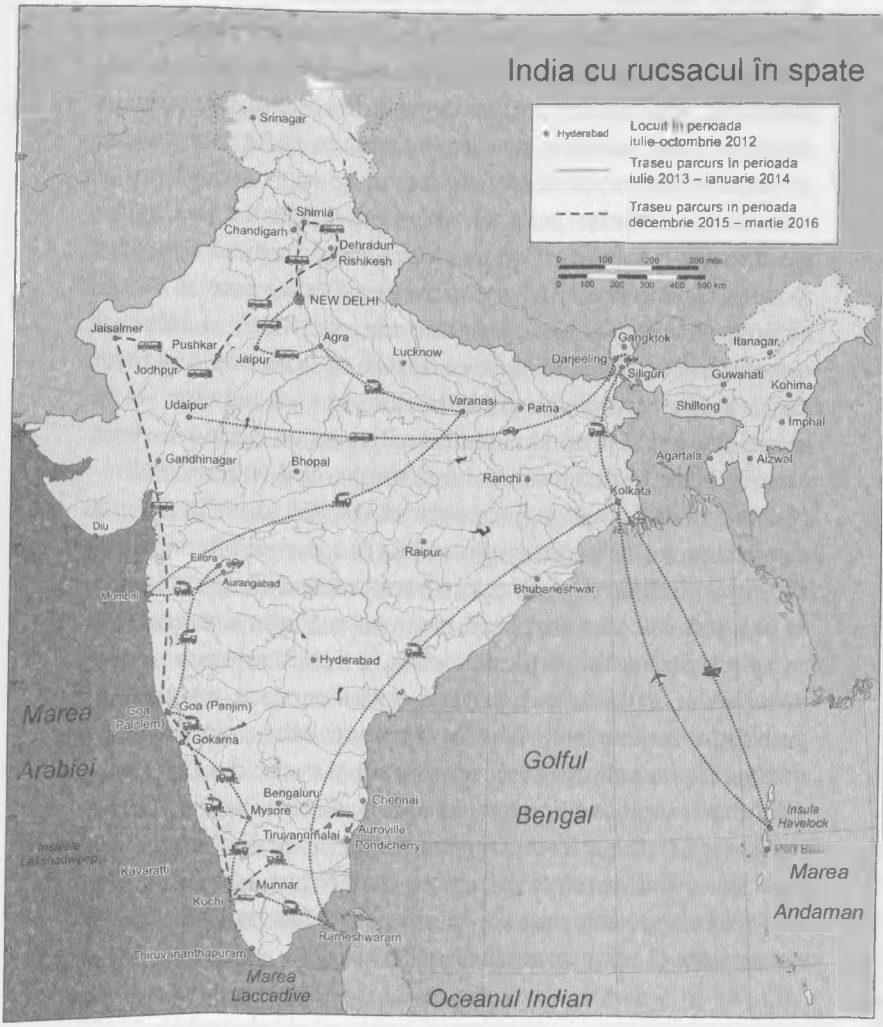
India cu rucsacul în spate
Hyderabad
Locuit în perioada iulie-octombrie 2012
Traseu parcurs în perioada iulie 2013 – ianuarie 2014
Traseu parcurs în perioada decembrie 2015 – martie 2016
0 100 200 300 miles
0 100 200 300 400 500 km
Srinagar
Shimla
Chandigarh
Dehradun
Rishikesh
NEW DELHI
Jaisalmer
Pushkar
Jodhpur
Jaipur
Agra
Lucknow
Udaipur
Varanasi
Patna
Gandhinagar
Bhopal
Ranchi
Diu
Ellora
Aurangabad
Mumbai
Raipur
Bhubaneshwar
Hyderabad
Goa (Panjim)
Goa (Palolem)
Gokarna
Bengaluru
Mysore
Chennai
Auroville
Pondicherry
Tiruvannamalai
Kaveratti
Munnar
Kochi
Rameshwaram
Thiruvananthapuram
Gangtok
Darjeeling
Siliguri
Itanagar
Guwahati
Kohima
Shillong
Imphal
Agartala
Aizwal
Kolkata
Insula Havelock
Marea Arabiei
Golful Bengal
Marea Andaman
Insulele Lakshadweep
Marea Laccadive
Oceanul Indian

1

Bun venit în India!

Trei tricouri, două perechi de pantaloni, sandale, tenișii Converse, Eliade, Foer, aparatul foto, iPhone-ul și laptopul. Kitul de supraviețuire pentru următoarele luni departe de casă. Mi-am plătit toate facturile, mi-am salutat prietenii, am ascuns mașina într-o curte, sub o prelată, am închis apa și routerul de internet, am uitat tot ce știam până atunci despre țara spre care mă îndreptam și am pornit la drum.

India e la două zile distanță: un autocar, șapte ore în aeroport, un zbor scurt, o tură nebună prin bazarurile și moscheile albastre ale Istanbulului – alături de o ghidă hiperactivă și o italiancă măslinie care s-a născut în Napoli, trăiește în Londra, se întoarce din Ghana –, multe dulciuri turcești și încă un zbor de șase ore, timp în care mă întorc pe toate părțile de nerăbdare.

Bine ați venit în India! Să aveți o ședere plăcută! Mă sperie puțin cozile interminabile de la birourile de

imigrări, la care indienii s-au înghesuit haotic, inspir, expir, mai merg câțiva pași și uite că Ganesh are grijă de mine și mă expediază urgent la biroul pentru cetățeni străini, unde doar un tânăr britanic și un pakistanez somnoros mă despart de poarta Indiei. *Mulțam! Uite formularul de imigrare*, zâmbesc frumos, pașaportul meu se înfrumusețează cu încă o ștampilă albastră și iată că am ajuns. N-a fost așa greu! Astăzi karma se arată senină, cu slabe șanse de precipitații neplăcute sau temperaturi ridicate. Ceva în boarea parfumată și umedă a musonului de iulie îmi spune că a treia oară în India e cu noroc. Mă scurg ușor către ieșire, cu siguranța călătorului care a mai bătut drumurile astea nu demult, care poate să-ți spună cu ochii închiși ce o să-ți strige șoferii de ricșă din partea dreaptă, ce o să-ți ceară ochii mari și negri ai copiilor zdrențăroși din partea stângă, cât de liber, cât de sălbatic, cât de atotputernic te poți simți pe pământul străvechi al tuturor culorilor, religiilor și limbilor. În țara despre care s-a spus totul și despre care nu știi de fapt nimic.

Plănuiam să aștept primul metrou către centrul orașului, care pleacă peste două ore, dar Ina, Aakaash și Imran îmi fac cu mâna din mulțimea de pancarte din afara aeroportului. Mă asaltează cu planuri și povești despre ce putem și ce ar trebui să facem în

capitala de pe malul râului Yamuna, dar tot ce îmi doresc e un somn lung și lin.

Anevoie, spre seară mă trezesc și pornesc către oraș. Intru în primul templu care-mi iese în cale. Din spatele porților albe și al ghirlandelor portocalii se aude glasul mlădios al sitarului. La Shri Sai Baba Mandir e sărbătoare. Femei, bărbați și copii își aduc omagiile predicatorului din mijlocul templului, care-i fericește cu câte o binecuvântare și câteva petale parfumate de trandafiri rozalii. Îmi odihnesc trupul ostenit pe marmura rece, ascultând aievea îndemnul celui asupra căruia se revarsă valuri de flori și daruri – de a sluji mai degrabă celor nevoiași decât zeilor neînsuflețiți. Surzi, credincioșii își continuă drumul ofrandelor către idolii iertători.

A doua zi, dis-de-dimineață, ne îndreptăm către Old Delhi. Îmi dau seama că am ajuns în India după miros. Zeci, sute, mii de bețișoare parfumate fumegă peste tot: pe alei înguste umbrite de semnele modernizării industriale, în prăvălii și pe tarabe, în fața zeilor, la picioarele noastre obosite. Ricșarul transpiră, roțile scârțâie, ochii mari fotografiază „nefotografiatul".

De atâta bine, mai că adorm și eu printre cei buimăciți de soare ce se adăpostesc de-a lungul marmurei reci din Jama Masjid. Mă bucur de răcoare, de amicii mei ce sporovăiesc cuvinte pe care le aud

aievea, mă bucur de melodia rugăciunii orientale, mă amuz de zelul unor tineri hinduși care încearcă să-mi facă fotografii pe ascuns, cât mai clare, cât mai intruzive. Nimic nu mă poate scoate din beția revederii cu cea pe care am iubit-o cu aceeași intensitate cu care mi-am jurat că nu-i voi mai trece pragul câte zile oi mai avea de trăit.

E o stare de beatitudine, de generozitate universală, de renunțare absolută – cea care te cuprinde atunci când ești îndrăgostit. Mă scurg ușor pe străzile murdare și înguste, plutesc într-un extaz continuu. Claxoanele nervoase, necontenite ale curselor dintre ricșari și căpitanii automobilelor Tata sunt muzică pentru urechile mele. Terciurile de orez keralez îmbibate cu zeamă de turmeric și pastă untoasă de spanac, preparate la colțuri de stradă îndoielnice, de mâinile muncite ale vreunui copilandru soios, sunt miere pentru organismul meu. Cana de aluminiu cu ceai piperat oferită de un comerciant ultraprietenos, ultraîntreprinzător e mană cerească pentru setea mea.

Mă îndrept cu pași repezi către Humayun's Tomb, care-mi amintește vag de irepetabilul Taj Mahal. Plouă domol, un sikh, nevastă-sa și încă o bătrânică gârbovită fac un mic popas lângă noi. Trei turiști chinezi și un indian nu se sinchisesc câtuși de puțin de ploaia caldă, un tânăr urlă „Mândru să fiu indian!" când află că am plătit de zece ori prețul biletului de intrare.

Ne strecurăm rapid prin valsul de ricșe și veșnicele Ambassador albe către stația de autobuz. Urmează un drum plin de hârtoape, vaci și camioane către Rajputana, în Jaipur.

Fericiți și leneși, ajungem spre seară în Orașul Roz. La marginea deșertului te biruie moleșeala plăcută a sfârșitului de zi. Ne așteaptă drumuri vechi și povești noi. Adorm fără să-mi mai despachetez bagajul.

La Hawa Mahal (Palatul Vânturilor) ne transformăm din cerșetori în *maharaja*. Toți au dreptul să viseze. Măcar de prețul unui bilet de 50 de rupii te întorci în timp, îți ascunzi pletele negre și pielea străvezie sub un văl negru de mătase și observi haosul străzii, al ricșelor, asculți chemarea la rugăciune a credincioșilor musulmani, chicotești din te miri ce motiv și te joci de-a v-ați ascunselea pe coridoarele labirintice ale palatului.

Buimăciți, burtoși, transpirați, curioși – turiștii roiesc de-a lungul și de-a latul cetății orientale. Mă așez în dreptul unei ferestruici deschise către forfota bazarului. Prin fața ochilor îmi trec femei frumoase, purtând doar voaluri transparente, cu picioarele grele de brățări argintii ascunse de aviditatea omului obișnuit de pe stradă. Baluri grandioase, bazine bătute în safire și pline cu lapte, frunze de palmier legănate agale în colțuri întunecate, servitori care nu văd și

nu aud. Șuieratul ascuțit al fluierului unui polițist prea zelos mă trezește din reveria vremurilor de mult apuse.

E timpul să-mi acopăr umerii și părul sub roșul ars al vălului și să mă amestec în mulțime. Inima orașului pulsează frenetic. E bazarul. Johri Bazaar. Mulțimea delirantă de căutători de aur, meșteșugari prodigioși, comercianți vicleni, momeli aurii pentru femeile iubite, pietre prețioase lasciv aruncate în vitrine obscen încărcate de toate tentațiile lumești. Mă întorc subit, fără să mă uit în urmă. Îmi cunosc prea bine slăbiciunile femeiești, iar un minut în plus în locul ăsta mă poate aduce în pragul frivolității luxului de care tot încerc să mă feresc.

De la Jaipur spre Amer Fort parcurgem un drum îngust, sinuos, printre elefanți și cămile care păstrează încă farmecul unei foste capitale rajpute. Mă agăț de o familie încadrată de două siluete acoperite de văluri pământii cu marginile aurite. Vântul mă poartă mai sus, către balcoanele dantelate în marmură rece, bătute de vreme și de turiștii prea grăbiți. Zidul lung de aproape 20 de kilometri șerpuiește voluptuos pe spinările bătrâne ale colinelor Aravalli, încă verzi. Mi se pare mai degrabă un dragon care-și întinde coada înspre Delhi, prin Amer, și își așază capul înzorzonat și magnific în inima Orașului Roz al Indiei Centrale,

Jaipur. În jurul meu e o frenezie în a fotografia, a poza, a păși, a ajunge – care depășește simpla plăcere de a simți. Fugi de la un capăt la altul fără să ți-l imaginezi pe comandantul lui Akbar, Man Singh, descălecând obosit în fața Porții Soarelui, fără să urmărești contururile voluptuoase ale frumoaselor palatului, fără să miroși aerul îmbibat de parfumul apei de roze și al uleiurilor de iasomie și santal, fără să te scufunzi în reflexia apusului din lacul Maota de lângă tine. Am fugit până m-au durut călcâiele, doar-doar voi da de o ușă închisă care să mă oprească definitiv. Dar nu am găsit, așa că drumul m-a smuls iar din căldura plăcută a familiarului, îndreptându-mă către alte ieșiri din oraș, din lume, din mine.

2

Agra și Varanasi

Din Jaipur până în Agra, autobuzul străbate 200 și un pic de kilometri în vreo cinci ore, dacă ai noroc, dacă stelele sunt aliniate, dacă drumurile nu sunt inundate și dacă vânturile sunt line.

De cum am ajuns, câțiva ricșari își fac de treabă în jurul nostru. Îi ignorăm și intrăm în primul hotel care ne iese în cale. Cum am intrat, așa am și ieșit. 2.000 de rupii o cameră single, non-AC, la doar zece kilometri de Taj. Nu, mersi, mai încercăm! Unul dintre ricșari ne promite un târg mai bun, bagajele zboară pe bancheta din spate și în câteva minute portarul de la Hotel Sidhartha ne urează bun venit în Agra. Camerele sunt curate, cearșafurile proaspăt spălate, Wi-Fi-ul funcționează (doar la recepție), restaurantul e deschis de la răsărit până la apus, iar de pe terasă... se iețește coama perlată a Tajului.

Să spunem că nu ești tocmai cel mai matinal ins. Iar alarma ceasului de dimineață îți dă fiori. O închizi o dată, de două ori, de trei. Pleoapele îți rămân lipite, trupul e greu, mintea încețoșată, orice ar fi, mai lasă-mă să dorm! Eu sunt definiția trezitului târziu, prea târziu, mult prea târziu. Găsesc o plăcere indescriptibilă în a prelungi clipa trezirii. Cu toate acestea, trei ore de somn m-au săturat peste măsură, am sărit iute din așternuturi, am tras la întâmplare o pereche de șalvari și un tricou pe mine, mi-am luat aparatul foto, creionul și carnetul de notițe și m-am îndreptat către poarta vestică a Taj Mahalului.

Soarele încă nu apăruse pe cer, însă la poarta de bilete câteva zeci de turiști așteptau înfrigurați să le vină rândul. La ora 6 fix, paznicii ne poftesc solemn înăuntru.

Păşesc încet, fără să mă grăbesc, printre papagali verzi, îndrăgostiți aproape adormiți, ghizi autorizați și turiști însetați – într-un convoi ceremonial către grădinile cu iarbă atent tăiată, ce ne despart de cel mai faimos monument al Indiei. Întrezăresc imaginea domului jucându-se agale cu mintea și privirile înmărmurite ale celor care ajung aici pentru prima dată, în timp ce vorbele lui Tagore prind viață: „O lacrimă pe obrazul eternității". Am mai fost aici, îi cunosc deja simetria perfectă, truda bijutierilor și sudoarea

sculptorilor, tânguirea fântânilor și jalea astrelor, însă Taj e mereu altul. Alte sclipiri la răsărit, alte oglindiri la apus, alte miresme ale grădinii, alte cântece ale păsărilor, alte umbre ale moscheii, alte valuri ale Yamunei. Mi-e jale și să clipesc, de frică să nu irosesc o clipă din tot extazul optic. Mumtaz, soarele și vântul se joacă cu luminile, o alchimie ciudată care ne ține locului pe toți.

Zăbovesc mai multe ore la umbra domului imens și magnific, înainte să mă îndrept către Benares, locul sacru al hindușilor, unde toate păcatele se spală, toți sfinții, toți leproșii, toate femeile și toți schilozii sunt egali. La malul Gangelui, în Varanasi.

Douăsprezece ore pe drum, vreo trei pagini citite, un *chai* și am ajuns. La Singh Guest House au năpădit oleandrii și iasomia, în bazin se strecoară o broască-țestoasă pitică printre puii de rechin, la televizor rulează o telenovelă siropoasă, iar camerele noastre sunt gata de a fi luate în primire.

Mergem spre centrul orașului, unde o mare de credincioși hinduși cu haine portocalii și ude se întorc de la o ceremonie de pe malul Gangelui, cântând *Bol Bam* – „Rostește numele lui Shiva!". Mă așez lângă un vânzător de nuci-de-cocos și urmăresc spectacolul.

Toți diavolii de pe pământ, cu coarne fosforescente, schilozi ce scuipă, copii cu ochii unși cu cărbune,

slăbănogi amețiți de betel și ierburi și câini râioși, vaci veșnic rumegătoare în mijlocul drumului, milioane de claxoane, clopote și pași, Ganesh multicolor, bancnote unsuroase, sadhu blonzi. Bazarul de pe lângă ghatul Dasaswamedh. În fiecare seară, aici are loc *ganga aarti* – ceremonia de mulțumire închinată fluviului Gange.

A doua zi luăm prânzul la Brown Bread Bakery – un restaurant ce susține școala Learn for Life, unde cel puțin 80 de copii din familii defavorizate învață să citească și să scrie. Aici se încurajează emanciparea femeilor indiene, multe dintre preparatele comercializate aici (dulcețuri, conserve, cafea, orez) fiind produse de mamele elevilor înscriși la cursurile școlii Learn for Life. Mâncarea e delicioasă, iar bucătarul îmi pregătește o porție de *Kashmiri pulao* (orez cu mango, banane, alune și caju), chiar dacă nu figurează încă în meniu.

După prânz suntem poftiți în atelierul de uleiuri esențiale, condimente și ceaiuri al unuia dintre chelneri. Ne descălțăm, suntem serviți cu câte o cană de *masala chai* din partea casei și povestea începe. Uleiurile înfrumusețează, vindecă, curăță și îmbată orice muritor. Unul după altul, degetele, palmele și brațele ne sunt acoperite de miresme de santal, lemn de agar, lotus, mosc negru, ambră, trandafiri, lavandă și paciuli.

Fiecare are altă proprietate: unele aduc fericire, altele vindecă durerile de cap și problemele digestive, unele relaxează, altele incită, unele energizează, altele adorm. Peste mai bine de o oră, fugim buimaci de cap, dar cu rupiile încă în buzunare. Am mai scăpat de o tentație!

La Manikana Ghat, movile de lemne ascund o altă față a Gangelui. Fulgi de cenușă mi se lipesc de față. Un miros înțepător de carne arsă mă pironește locului. Mulțimea pământie mă împinge mai departe. De la balconul templului ars de prea multe ori, se vede cel mai bine. Pentru prima dată de când sunt în India, inima mi se face cât un purice, picioarele refuză să mai urce, corpul îmi e moale și capul mi se înfierbântă. Aici vin oamenii să moară. Ard trupuri. O ploaie funestă de cenușă îmi arde ochii. Corpurile rigide se ascund sub pânze poleite și ghirlande parfumate, abia disting ce e viu și ce e mort la câțiva metri în fața mea. Fumegă intens, bătrânele cerșesc, copiii se spală, bărbații își însângerează gura cu betel, câinii adulmecă, vulturii plutesc amenințător de aproape și nimeni nu jelește. Cercul vieții s-a închis. Omul a scăpat de dureri și lipsuri. Eternitatea e în Gange. Nu e loc de drame și triști. Aici se ard femeile care au murit la naștere, diformii, cei mușcați de șarpe și cei pe care nu-i știe nimeni. E ghatul celor de jos. Al celor de care oricum nu-și va aminti nimeni.

Corpurile neînsuflețite curg pe bandă rulantă. Cineva e la datorie. Îi acoperă cu lemne, focul lui Shiva le ajunge încetișor la tălpi. Orice distragere îmi sparge capul. Cineva mă întreabă de unde sunt. Nici eu nu mai știu ce să-i spun. De oriunde aș fi, tot aici ajung. Una cu apa, cu pământul, cu aerul și cu focul. Și viața merge mai departe. O fărâmă de carne sfârâindă ajunge în Gange, un pește o halește flămând, o țestoasă înghite peștele, apoi moare pe o plajă, lângă o colibă, iar o bunică gârbovită o îngroapă sub un copac. Copacul iluminării lui Buddha. Și scânteia de viață nu se pierde nicicând.

Un templu crescut dintr-un copac. Un copac crescut dintr-un templu. Am nevoie de reculegere. De tăcere. De minte golită. Intru, mă închin, mă așez, zac. Vântul adie ușor, bețișoarele parfumate ard, preoții se spală și noi așteptăm. Unul dintre ei intră în vorbă; molfăie alene betel și ne întreabă dacă am încercat biscuiții *bhang*.

— Nu, bătrâne, încă n-am încercat, da' parcă *bhang* e ilegal pe aici, așa-i?

Îi văd dinții roșii și rânjetul bătrân și mă pufnește râsul.

— Madam, aici orice e legal!

— Bine, bătrâne, dar azi nu mă simt în stare de senzații euforice. Ia zi-mi mai bine de Lakshmi și alte

zeițe minunate, dă-mi o gură de apă și lasă-mă să-mi treacă răul.

Și răul trece, căci mai am multe de văzut și prin multe de trecut. Clopotul sună și pașii mă poartă mai departe, către un răsărit văzut de pe o barcă veche luptându-se cu valurile, mizeria și sfințenia Gangelui.

Barca plutește, luntrașii trag de vâsle, imaginile se derulează rapid, hindușii se închină, un sadhu ne salută.

Bună dimineața și ție, Varanasi!

3

Cu trenul dinspre Varanasi spre Oraşul Viselor şi Aurangabad

În limba chineză, cuvântul *criză* e compus din altele două: *pericol* şi *oportunitate*. Exact aşa mă simţeam în privinţa sosirii mele în capitala tuturor posibilităţilor îndrăgit de generaţii întregi mai ales sub numele englezesc – Bombay (numit aşa până în 1995, când, din motive xenofob-politice, a devenit Mumbai): ori îi dau de capăt, ori mă afund în vreo prejudecată de neclintit.

Din cele 27 de ore petrecute la clasa *sleeper non-AC* în Mahanagari Express, cât timp nu dormeam sau nu priveam peisajele derulându-se rapid pe ecranul uşii larg deschise a ultimului vagon, vreo cinci le-am petrecut în compania unui oarecare *călugăr care şi-a vândut Ferrari-ul*.

De cum am păşit în exuberanta clădire gotică a gării Victoria Terminus (sau Chhatrapati Shivaj, cum

a fost redenumită în 1996), am și luat pulsul orașului: mai puțini cerșetori, nici urmă de șoferi de ricșă, tone de colete sigilate, așteptând să fie preluate de marele furnicar către toate orașele Indiei, zeci de agenți de poliție înarmați, controale de securitate la fiecare ieșire, fețe optimiste ale provincialilor care vor să dea lovitura vieții începând chiar de azi.

Bombay, arată-mi cu ce te mândrești, spune-mi despre luptele tale, despre periferii și cetăți minunate, despre sudoare și ambiție, despre idealuri și miraje, arată-mi din ce ești făcut!

Taximetristul nu încearcă să ne ducă la un hotel numai de el știut, aparatul de taxat contorizează just rupiile până la destinație, drumul e lin, asfaltul intact, semafoarele funcționează, trecerile de pietoni sunt legale. Unde am ajuns oare?

Colaba e o zonă intens populată de turiști, bodegi cu mâncare pe cât de îndoielnică, pe atât de delicioasă, tarabe cu orice, de la ceasuri de buzunar și fructe până la haine fără etichete, anticariate mobile, câteva zeci de hoteluri curățele, un port plin de pescari ce-și usucă prada la soare și bine-cunoscutul, dar controversatul hotel Taj Mahal Palace.

Colaba să fie! N-ai să găsești o cameră mai ieftină de 15 euro, dar ești în centru. Și nu orice centru: în Bombay – unde banii, faima, conflictele religioase,

haimanalele și celebritățile și-au dat mâna și sunt hotărâți să te amețească până la epuizare. E un oraș frenetic, cu propriile convingeri și manifestări. Care mai de care mai deocheate. Un dans bollywoodian pe care trebuie să-l stăpânești. Printre vânzătorii de baloane, Fiaturile negre și antice transformate în taxiuri, afișele gigantice cu idolii celei mai mari industrii de film din Asia îți vei găsi propriul ritm în care să descoperi Bombayul.

Am înfulecat o înghețată de trandafiri la bordul unuia dintre zecile de feriboturi care pleacă de la Gateway of India, chiar lângă Taj Mahal Palace. Prima seară în Bombay – ultima cursă a feribotului. Din larg, luminile orașului te cheamă necontenit înapoi. Promisiuni de faimă, de milioane de rupii, de corporații americane, de scutiri aleatorii de taxe pe venit, de femei frumoase și bărbați înstăriți îți sparg timpanele. Ai puțină răbdare, Bombay, să mă dezmeticesc din unduirea trupului tău frumos închegat. Ai timp să mă cucerești!

Cum altfel am fi putut încheia prima seară la Bollywood decât cu locuri la balconul cinematografului Regal? Un fost delincvent sikh ajunge mare atlet, dar înaintea celei mai importante competiții, care ar trebui să aibă loc în Pakistan, se retrage subit din lumina reflectoarelor. Mister, suspans, virtuți și slăbiciuni – rețeta

perfectă a unui blockbuster. Absorbiți de drama eroului și criogenați de intensitatea aerului condiționat, părăsim incinta înainte de finalul apoteotic și, evident, fericit al poveștii înduioșătoare. Destul pentru prima zi. Mai avem etape de ars, străzi de bătut și eroi de cunoscut.

Bombay Meri Jaan (*Bombay, dragul meu*), cum îl alintă unii pe aici, mă poartă de-a lungul coastei pe Marine Drive, înspre cartiere mai puțin sclipitoare, spre locuri despre care încă nu știi ce să crezi, spre oameni, victorii și înfrângeri pe care încă nu le știi.

La Mahalaxmi Dhobi Ghat am găsit o mare mașină de spălat umană, unde tot Bombayul își clătește rufele. Râuri de apă și sodă, o mare de bărbați, femei și copii, munți de haine și tot atâtea mâini dibace se rotesc într-o cuvă de proporții hiperbolice: nu mai puțin de 1.026 de căzi din piatră sunt pline de rufăraia soioasă a tuturor. Mi-am acoperit fața și am coborât printre ei. De sus n-ai cum să vezi nuanțele cearșafurilor puse la uscat și nici mâinile muncite ale celor care și-au ales de voie sau de nevoie o asemenea îndeletnicire. Mici camere încropite la repezeală ascund ochii curioși sau speriați ai femeilor ce întrezăresc o siluetă albă și un obiectiv însetat de imagini spectaculoase atât de aproape de viața lor. Am ajuns în zona unde se albesc cearșafurile spitalelor de oncologie, ne lămurește un

tânăr vorbăreț, în cămașă apretată și blugi evazați. Fețele sunt mai aspre, mirosul de clor e mai înțepător și oamenii mai puțin interesați de plimbarea noastră intruzivă.

Mă urc în primul taxi și nu mă uit înapoi. Înainte, în viteză până la plaja Chowpatty, de unde ne începem promenada de seară spre hotel, de-a lungul bulevardului Marine Drive, care șerpuiește pe lângă Marea Arabiei. Nimeni nu e în apă, însă rogojinile de pe lângă tarabele cu mâncare par neîncăpătoare: toată lumea se îndoapă cu *bhelpuri* – un soi de chipsuri umplute cu orez, linte, lămâie, ierburi aromate și *pani puri* –, aceleași chipsuri proaspăt prăjite umplute cu un sos apos de condimente și ierburi. Gustăm și noi câteva, refuzăm politicos alte prăjeli și siropuri dulcegi de cocos sau guava și ne continuăm plimbarea pe Marine Drive.

Un mic vagabond trece plângând pe lângă noi, târând după el o maimuță cafenie în lesă. O doamnă și o altă maimuță mai mare ne cer câteva rupii. Vagabondul plânge, doamna încasează. Povestea nu se termină niciodată în India.

Pe Marine Drive vine lumea să vadă marea la apus, să se țină de mână, să-și declare iubirea sezonieră, să mai dea jos câteva kilograme sau pur și simplu să se odihnească pentru o clipă. La câțiva metri în fața noastră, o mașină luxoasă se oprește, se aprind avariile

și un ins negricios și durduliu coboară de la volan. Timp de vreun sfert de oră pășește militărește vreo 20 de metri, apoi se-ntoarce și-o ia de la capăt. Mână – picior opus. Ne amuzăm copios pe seama lui, dar nu pare să fie deranjat. Dimpotrivă, pasul e mai alert, mișcarea mai sincronizată. După un timp, geamul fumuriu din spate coboară pe jumătate, o mână cu patru inele greoaie de aur îi face semn să-și reia rolul de conducător auto, durduliul se supune instant și mașina dispare în noapte. Ei sunt adevărații cunoscători ai Bombayului: șoferii mașinilor luxoase. Cunosc fiecare umbră a orașului, fiecare casă de parlamentar și fiecare colț de mahala, toate schimburile de roluri, toate planurile de campanii electorale și pe toți cei cumpărați, toată strălucirea și tot ce stă dedesubtul ei.

A doua zi luăm mic dejunul la Leopold Café. Acum, e posibil ca numele ăsta să nu-ți spună mare lucru, însă, dacă ai să te așezi la una dintre multele mese înghesuite într-o încăpere slab luminată, dar plină ochi de oameni, vei observa încet-încet ce e cu toată zarva din jurul locului ăstuia. Din loc în loc, în pereți, în geamuri și în tavan sunt un număr impresionant de găuri. Ce fel de găuri, de nu s-au sinchisit să le acopere? Prin 2008, după atacurile teroriste asupra Hotelului Taj, un grup de pakistanezi au deschis focul

deșertul Thar al Rajasthanului femeile au responsabilitatea de a aduc
apă din fântâni aflate la zeci de kilometri distanță de locuințele lor

Holi, festivalul primăverii, se sărbătorește printr-o explozie de prafuri colorate produse din plante

Încă din adolescență fetele preiau sarcina de a aduce apă de la fântână

Amer Fort, Jaipur

Hawa Mahal sau Palatul Vânturilor din Jaipur, Orașul Roz

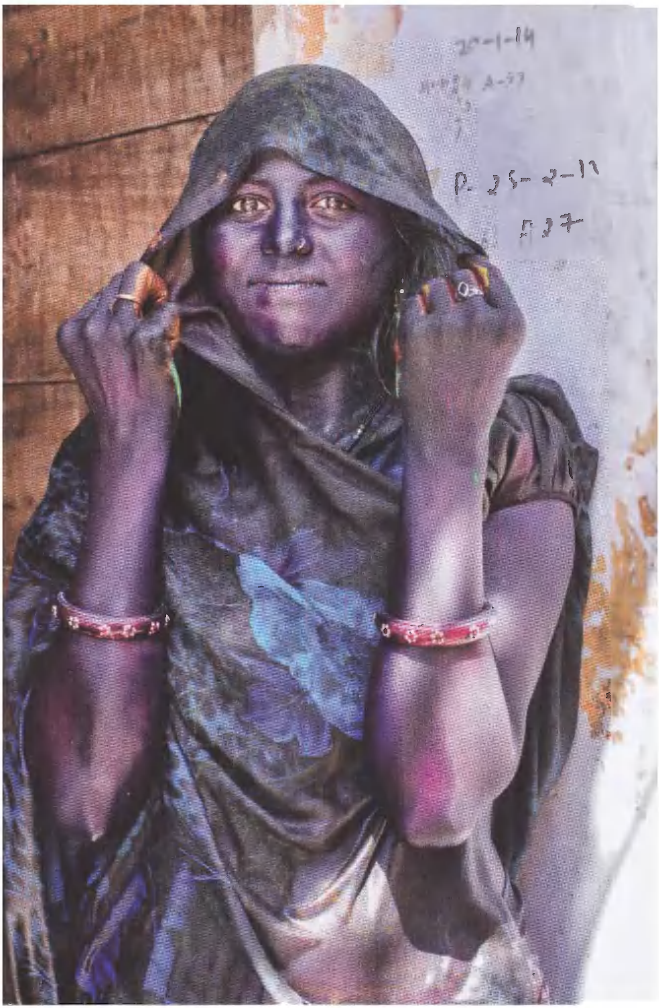

Viața în tehnicolor în timpul festivalului Holi din Rajasthan

Roba de culoarca șofranului reprezintă simbolul renunțării la viața materială și este purtată de *sadhus*, cei care urmează calea eliberării supreme

Taj Mahal, Agra

Fântână cu trepte în Jaipur

Cavelossim, Goa de Sud

pe neașteptate în mijlocul cafenelei. Câteva persoane au murit, dar localul a reușit cumva să-și păstreze bună reputație și chiar să atragă mai mulți clienți după incident. Comandăm o limonadă cu mentă și un curry picant. În India orice e posibil!

Trenul spre Aurangabad e pe cale să pornească, mai cumpărăm câteva mere și *samosa* (ce poate fi mai minunat decât un amestec de condimente și cremă de cartofi ascunse într-un înveliș crocant și fierbinte, atunci când mori de foame și ești la o distanță apreciabilă de orice furnizor decent de mâncare caldă?!) – și pornim iar la drum. Orice altceva putem găsi în tren. Vânzătorii ambulanți nu stau locului o clipă. Urlă cât îi țin plămânii tot inventarul produselor din dotare: apă și băuturi carbogazoase la gheață, fructe uscate, alune, caju, biscuiți, portofele, hărți, ghiduri turistice și, spre nemărginita mea bucurie, *samosa* la discreție. Cum altfel am putea rezista șase ore în tren decât cu ajutorul proviziilor de ocazie, al spectacolului live cu familia indiană ce roiește în jurul unui plod capricios și mucos, al cântecelor nebunilor și a orice altceva li s-a mai năzărit inventivilor cetățeni ai acestei țări.

Două bătăi din palme și toți bărbații din compartiment pălesc. Încă două bătăi și se fac că dorm. Se

ascund și nu mai știu pe unde s-o tulească. Ce se mai întâmplă de data asta? Mă uit peste umăr și văd două energice *mademoiselles* cu *saari*-uri sclipitoare și flori de iasomie în păr, apropiindu-se lasciv de domnii așezați cuminte pe banchetele albastre, lângă mai respectabilele lor neveste. Domnișoarele zâmbesc și dinții spălați minuțios cu bețe de *neem* strălucesc de-mi iau ochii. Iar mă pufnește râsul în cea mai nepotrivită situație, compătimindu-i pe pudicii și fricoșii domni respectabili de pe banchetele albastre. Sunt *hijra* – al treilea sex, hermafroditi, eunuci sau homosexuali. Își duc traiul apărând neinvitați la nunți sau zile de naștere, ca prostituate sau pur și simplu ca minorități sexuale într-o lume încă sceptică în privința libertății de alegere a fiecăruia. Bărbații le aruncă zeci de rupii numai să scape de deochiurile și blestemele aruncate la întâmplare ori de câte ori îi întâlnesc. Unul dintre *hijra* poartă un *saari* auriu și se mândrește cu o coadă neagră împletită cu flori de iasomie, lungă până la șolduri. Se mișcă grațios printre noi, bate din palmele prea puțin potrivite unei siluete feminine și își face apoi vânt cu un evantai de rupii. Cursa de azi a fost productivă. Mai mult se amuză pe seama domnilor panicați decât încearcă să stoarcă rupii din portofelele lor zgârcite. Îmi face cu ochiul și pleacă mai departe cântând. Ha!

Când ajungem în Aurangabad, e noapte deja. În gară nu au coborât prea mulți turiști, doar noi și un polonez care studiază sanscrita în Varanasi. Nu e mare lucru de făcut aici, dar peșterile de la Ellora și Ajanta au transformat micul oraș musulman într-un reper turistic pentru iubitorii de temple și povești despre gloriile apuse ale ultimei dinastii de moguli din India.

Peșterile de la Ellora se află la vreo 30 de kilometri de Aurangabad, dar drumul până acolo durează cel puțin o oră. Ajungem după ce și cel mai ascuns gând mi-e zdruncinat printre serpentinele îndărătnice care ne îngreunează drumul către Ellora.

Ellora e unul dintre cele mai pregnante exemple ale felului în care religiile coexistă armonios pe pământ indian încă din cele mai îndepărtate vremuri. Ai să găsești cioplite în stâncă mănăstiri budiste, alături de temple hinduse și jainiste. În total, 34, însă cel care îți dă cele mai tari senzații este, de departe, templul Kailasa, construit întru eterna preaslăvire a zeului hindus Shiva. O construcție monolitică imensă, cea mai mare din lume, de altfel, realizată de peste 7.000 de muncitori într-un arc de timp de 150 de ani.

Pentru o mână de rupii, o ricșă ne plimbă până la cel mai îndepărtat grup de peșteri, cele cinci temple jainiste. Templul Indra Sabha adăpostește o imensă

sculptură a lui Mahavira – fondatorul religiei jainiste – și e adăpostit de sălbăticie verde și explozie de apă pură, coborând de undeva de sus, din stânci neatinse încă de picior de om.

Picioarele dezgolite cercetează piatra sfântă și ochii urmăresc contururile idolilor gigantici împietriți într-o îmbrățișare. Fac o pauză de la temple și îmi odihnesc privirea peste coline verzi, stânci colțuroase, către meditativul Buddha purtat de elefanți greoi, către scări ascunse prin iarbă. O veveriță s-a așezat exact în moalele capului lui Mahavira și mă fixează fără rușine. E timpul să mă retrag în propriul templu și să-mi trag sufletul.

Un șofer de jeep își oferă candid serviciile de transport persoane, mărfuri și animale exact în momentul în care realizez că tocmai am pierdut ultimul autobuz de stat către Aurangabad. Ne entuziasmăm prematur de norocul ce ne-a ieșit în cale, dar în scurtă vreme înțelegem care-i trucul. Expansiv și bombastic, șoferul se interesează de soarta noastră, de unde venim, pe unde mai mergem, dacă vrem să cumpărăm niște cristale sau să schimbăm câțiva euro și tot așa. Râdem, glumim, dar uite că ne și tot oprim. Cam din cinci în cinci minute, șoferul nostru mai face câte un popas. Mai urcă un pasager, mai urcă doi, trei, cinci, zece. În orice caz, nimeni nu coboară. Într-o oră parcurgem

jumătate de distanță și apreciem că jeepul nostru poate transporta nu opt persoane, ci, absolut lejer, cel puțin 20. Și, pentru că avem simțul umorului bine dezvoltat (ne-a verificat mai devreme, când am acceptat să plătim 35 de rupii pe un sfert de loc), putem fi chiar și 22, cu cât mai mulți, cu atât mai bine. Două ore mai târziu ne întindem oasele în fața hotelului. Am trăit-o și pe asta. A câta oară?!

Nu pot părăsi Aurangabadul fără să dau o șansă Tajului din (platoul) Deccan. Sau Micul Taj. Sau Tajul săracului. Sau Bibi Ka Maqbara. Poate din cauza unei conștiințe prea încărcate, nepotul lui Shah Jahan a construit mausoleul Bibi Ka Maqbara. O replică modestă a mai impresionantului Taj Mahal din Agra. Diferența constă mai ales în materialele folosite – mortar în loc de marmură și pietre semiprețioase – și evidenta lipsă de interes a autorităților pentru reabilitarea lui. Cu toate acestea, Mini Taj nu poate lipsi de pe lista căutătorilor de comori mai puțin cunoscute publicului. Grădinile sunt mai modeste, vizitatorii mai puțini, dar detaliile impecabile ale arhitecturii islamice sunt încă vizibile.

4

Goa

Partea nordică

După furtunosul periplu prin marile orașe ale Indiei, a venit timpul să schimb viteza și să încetinesc pasul în drumul către plajele micului stat Goa. Căci Goa nu e o simplă destinație pe harta călătorului, ci un stil de viață. Mai domol, mai relaxat, mai fără ricșe, mai fără atâția vânzători hotărâți să-ți vândă o mie și una de statuete de zei, voaluri și șalvari pe care n-ai să-i porți probabil niciodată, mai fără să te agiți că nu ai reușit să vezi cinci temple și patru muzee în aceeași zi, mai fără să te grăbești să prinzi micul dejun de la ora 9, mai fără să întrebi dacă există conexiune Wi-Fi în fiecare loc în care se întâmplă să zăbovești mai mult de o oră, mai fără nici o grijă. Doar un prosop și o pălărie – iată necesitățile unei zile perfecte prin Goa. Și poate o umbrelă, dacă se nimerește să ajungi pe aici înainte de septembrie. De

plouat, plouă doar dimineața și puțin către seară, în rest, musonul își face de cap mai ales pe timpul nopții. După-amiezile sunt potrivit de calde. *Da*, vei avea nevoie de o cremă de protecție solară, și *nu*, n-o să ai nevoie de o barcă pentru a te deplasa de la hotel la plajă.

Am așteptat mult momentul ăsta. Preludiul verde-crud al plantațiilor de orez pe drumul către plajele înguste și pustii ale Mării Arabiei, supliciul pletelor bătute de vântul nestatornic al Indiei sudice, nesfârșitele ore de contemplare a neantului și a pescarilor printre bărcile bătrâne ce se luptă cu vulturii și ciorile pentru un pumn de creveți sau doi pești mai mici.

Am așteptat momentul ăsta încă de pe bancheta-pat a singurei companii de transport care face legătura dintre Aurangabad și Goa. La ora 4 după-amiaza ne bucurăm că autocarul arată ca nou, doar noi și o familie de indieni care-și vorbesc între ei într-o engleză britanică ce l-ar face să pălească de invidie pe orice vorbitor de limba engleză nenativ. Dar, cum toate lucrurile bune trebuie mai mereu să aibă și un sfârșit, iar azi ne aflăm în țara mereu surprinzătoare ce pare să se distreze pe cinste jucându-i feste călătorului cu nervi de oțel, iată că în Pune facem un popas mai lung, autocarul se umple, iar noi, căutătorii de plaje și brize, suntem îndată dați jos cu tot cu bagaje

și fără nici un rămas-bun. Schimbăm autocarul ediția *de-luxe* cu unul mai modest, cu tapițerie de catifea roasă și perdele soioase, plin ochi de plozi plângăcioși și bătrâni răgușiți. Adaugă lipsa amortizoarelor și Dumnezeu mai știe ce, drumul sinuos și o ușoară senzație de leșin și iată cum ne îndreptăm spre Goa. Cu stomacul strâns, adorm. Într-un târziu. Peste câteva ore mă trezesc într-un peisaj verde înghițit încet-încet de ceață. Gații de Vest. Timpul stă pe loc, la fel și autocarul nostru. Mă dezmeticesc și observ că am rămas cam singură pe banchetele de catifea bătucită. Trec câteva minute bune și realizez că avem o problemă. Șoferii cercetează mațele ruginite ale autocarului modest, vreo cinci pasageri îi asistă pasiv, alți patru își fac poze cu iPadul, unul meditează pe o stâncă, lângă prăpastia în fața căreia roțile au încetat să se mai învârtă, și eu mă gândesc ce noroc mai poate să dea peste mine într-o dimineață ca asta, în mijlocul pustiului. Care pustiu, *madame*, că mai sunt doar 200 de kilometri până în Panaji și drumul e intens circulat de autobuze locale, sigur mai au vreo 40 de locuri libere pentru toată lumea, *no problem madame!* Mă felicit în gând că am avut inspirația să mai cumpăr câteva rupii înainte să plecăm spre Goa și că nu m-am bazat pe grăsunul Ganesh, care, cu toată bunăvoința lui de zeu-elefant, n-a reușit să ne

păzească de vicisitudinile unui maldăr de fiare vechi în care ne-am pus toată încrederea că ne va duce la destinație.

Într-un final trece și un autobuz local și ne înghesuim să mai prindem câte un loc. Mă rog, câte o jumătate de loc măcar. Cu bagajele în brațe și speranțele revigorate întru bunătatea zeilor hinduși, pornim iar la drum. Două sute de kilometri egal 163 de rupii plus cinci ore. Ajungem în Mapusa, de unde luăm un *tuk-tuk* către Anjuna. Ar fi trebuit să găsim o colibă pe plajă, dar se pare că proprietarii s-au mutat de ceva timp din zonă și cam bate vântul a pagubă în locul în care ne-a lăsat *tuk-tuk*-ul. După câteva ore de bătut din poartă în poartă, găsim în sfârșit câteva colibe disponibile. Nu chiar pe plajă, nu chiar izolate de ploaie, nu chiar cu ferestre, dar *OK*. Oricum nu plănuiesc să stau foarte mult înăuntru, așa că schimb câteva politeturi cu patroana – Dona Vicky, care abia s-a întors dintr-o scurtă excursie în Sri Lanka, care, apropo, *nu are nici jumate din ce are Anjuna de oferit*, fie vorba între noi – și mă instalez în noua locuință. Căbănuța e curată, apa curge, ventilatorul se învârte, ușa se închide. Cine are nevoie de mai mult?!

Dacă ești în Ajuna, *trebuie* să mergi la Curlie's. Să iei micul dejun, prânzul, cina, să bei o bere, un suc,

să fumezi o narghilea, să dai un *check-in*. Trebuie, altfel degeaba ai venit. Așa zic localnicii pe aici. Și zecile de turiști indieni care atât întreabă: *Curlie's? Where is Curlie's?* Iată-mă deci așezată la cea mai bună masă, cu vedere spre mare. Toată lumea bună e aici, de la străini convertiți în localnici la familii venite tocmai din Bombay împreună cu pudelul sau pomeranianul din dotare ori cine știe ce vedete ascunse în spatele ochelarilor fumurii. Plaja e încadrată de un pâlc de pescari în stânga și niște stânci pe care pozează câteva sirene îmbrăcate în *saari* în partea dreaptă. Scena îmi aduce aminte de Coco Beach, o plajă cochetă de la malul Atlanticului, la ieșirea din Lomé, capitala statului african Togo. Și acolo, ca și aici, înfulecam creveți, fumam Marlboro și ne limpezeam cu un roze aproape rece. Tot lume bună, discuții interminabile despre broaște-țestoase, poeți contemporani, bărci și dispariții misterioase în jurul lumii pe o perioadă nedeterminată. Am schimbat doar meridianul. Visurile sunt aceleași.

În Candolim, la malul râului Nerul am găsit o mulțime de pescari ce-și pregăteau bărcile pentru o nouă zi de muncă. *Praise the Lord, St. Anthony, St. Francisc Xavier Dominic, Lucky Cross First, Jesus of Nazareth* – sunt doar o parte din denumirile bărcilor albastre cu steaguri galbene ce-și așteaptă vânturile line și bătrânii

pescari să le scoată în larg. Spiritul iezuiților portughezi încă plutește în aer și, din loc în loc, le poți simți încă prezența. Poate în denumirile unor bărci sau ale unor vile, poate în clădirile proaspăt văruite cu galben, ascunse printre pădurile de cocotieri, poate prin ușa întredeschisă a unei bucătării de vară, poate în privirea unui bătrân odihnindu-se pe scările unei catedrale catolice, poate în rugăciunea unui copil care-și face cruce când bat clopotele.

Însă nici chiar aici spiritul poetico-estetic al indianului nu poate fi doborât. Undeva printre bărci, doi tineri aventuroși și-au găsit cadrul perfect pentru o ședință foto la bustul gol. Lumina naturală, telezoomul, cămașa aruncată dramatic pe marginea bărcii, uleiul de corp risipit fără milă, ochelarii de aviator tip *Top Gun*, însă musonul nu iartă pe nimeni. Dintr-odată începe să toarne cu găleata și cei doi artiști se văd nevoiți să scurteze ședința foto din satul pescăresc.

Prânzul îl luăm la restaurantul tibetan de pe lângă plaja Baga, dar nu înainte de a vedea măcar de la distanță închisoarea de la Fort Aguada, care funcționează și azi, având sute de deținuți, chiar și turiști străini care și-au încercat poate prea mult norocul.

Baga e plină numai și numai de indieni. Hinduși, musulmani, dar indieni. Se scaldă îmbrăcați, își fac

poze în cele mai incerte poziții, pe plajă se vând chinezării, porumb copt, fotografii la minut și masaje capilare. O indiancă frumoasă cu privirea blajină încearcă să-mi vândă câteva brățări de picior. O refuz, am destule, zău, frumoaso, nu-mi mai trebuie. Se plânge că în extrasezon nu prea merge afacerea și a venit tocmai din Karnataka, cu toată familia, ca să-și găsească un rost aici. Azi a făcut doar 100 de rupii. Ca ea mai sunt zeci de femei pe plajele din Goa.

De Ziua Independenței, pe 15 august, mă mut din colibă într-o cameră mai luminoasă, cu hamac pe terasa unde *madame* Janet îmi poate face rost de orice: scuter, coafor, masaj ayurvedic, bilete de tren, de autobuz, de avion, servicii de spălătorie, o masă caldă, excursii cu barca în căutare de delfini (bine, asta doar în plin sezon, din decembrie încolo, ne anunță categoric Janet). Mă bucur de ospitalitatea casei și de priveliștea din jur și îmi petrec toată ziua scriind. Mereu mă simt inspirată când mi-e bine. Și astăzi mi-e tare bine, zău! *Happy Independence Day, India!*

E timpul să mă mai mișc puțin, așa că în ziua următoare decid să purced spre Ponda, unde se află o sursă de condimente și plante exotice, numită, fără prea mult efort creativ, Tropical Spice Plantation.

Suntem întâmpinați cu salbe de flori, iar ghida noastră, Juliet, ne servește cu ceai de *lemongrass*,

ghimbir și scorțișoară după care începem turul printre plantațiile din jur. Aici cresc unele dintre cele mai prețioase plante din lume, printre care vanilia și cardamonul. Juliet ne povestește despre floarea paradisului, care înflorește o dată la trei luni, despre piper, despre planta celor cinci condimente, ce are nevoie de 15 ani pentru a da primul fruct, despre ananasul masculin, care e puțin acrișor, și cel feminin, care e mai dulce, dar acoperit de țepi, despre fructele de betel, atât de căutate de indieni, care le mestecă la orice colț de stradă. Turul se termină cu o porție de apă de izvor turnată încet pe șira spinării, care ne revigorează, și o masă de prânz organică, servită în frunze uscate de banan.

Seara o petrecem la Tin Tin, un restaurant din apropierea plajei Vagator, unde Madeira e vinul conversației și Jimi Hendrix cântă live la doi pași de pernele de mătase pe care tocmai te-ai întins. Mai întâi Jimi, apoi Eric: *Layla, you've got me on my knees/ Layla, I'm begging darling please/ Layla, darling won't you ease my worried mind?...*

O chinezoaică cu cizme *army* și blugi scurți îl pozează pe solist din toate unghiurile, audiența e în delir, chelnerii nu mai fac față comenzilor, vinul curge în valuri, un indian buimac dansează printre mese. Beau vinul, ascult muzica, scriu rândurile, mă opresc,

reiau pasajul cu Phileas Fogg și momentul în care susține sus și tare că e absolut fezabil să faci ocolul pământului în 80 de zile, în 1.920 de ore sau în 115.200 de minute. Este? Probabil. Am mai puțin de 80 de zile ca să ajung în Kerala, apoi din nou către nord. Mereu apar noi locuri, noi priveliști, noi tentații. Doar drumul le știe.

Ultima zi în nord. În Mandrem, către capătul plajelor nordice, marea și nisipul și-au împărțit echitabil teritoriul cu câteva case izolate, vreo zece bărci, o mână de pescari și cam atât. Plaja e întinsă, nisipul și-a mai pierdut din nuanța pământie, pot adormi în liniște. Asta până când primele picături îmi udă tălpile. Marea e mai caldă acum. Numai bine. Călător la apă. Câteva minute, până la apariția salvamarului impacientat, mă bălăcesc în voia sufletului.

Până să ajungem în Arambol, la vreo cinci kilometri de Mandrem, am mai făcut vreo trei popasuri. Musonul se joacă din nou cu noi. Am stat ce am stat sub straja unui banian, dar după vreo 20 de minute așteptând minunea, am decis că e mai înțelept să ne retragem într-o bodegă cu trei mese, unde putem comanda ceai și *samosa* fierbinți, lângă alți mușterii care se ascund de ploaie.

Abia te obișnuiești cu picurii calzi și mărunți, că iar iese soarele. Soarele iese și noi plecăm. Spre Goa de Sud de data asta.

5

Goa

Partea sudică

E dimineață, am luat micul dejun în cameră. De două zile ploua încontinuu în Anjuna. Citesc câte o pagină din vreo trei cărți, îmi notez câteva rânduri despre cât de nimerit e să călătorești de pe o plajă pe alta și dintr-un templu într-o catedrală, într-un *tea shop*, într-o cameră de hotel cu vedere nemaivăzută, într-un bazar plin de delicatese, colorat și jegos, într-un restaurant al stră-stră-strănepotului unui verișor al unui prieten al lui Vasco da Gama, apoi înapoi în hamac, înapoi în pat.

Decid spontan și definitiv să plec mai departe. Cât de departe? Păi, vreo 80 de kilometri către sud. Către Goa de Sud.

Îmi rezerv o cameră în prealabil, cred că m-au ajuns oboseala neprevăzutului și precauția pățitului. De ajuns acolo pare simplu, după cum ne informează

veșnic zâmbitoarea Janet de la recepție: o dată pe oră trece un autobuz local care te duce la Mapusa în 20 de minute. De acolo mergi până la autogară și prinzi un loc într-un autocar către Panaji. În jumătate de oră ajungi în Margao și alegi plaja sudică ce-ți convine. Există câte un autobuz pentru fiecare. Către Cavelossim merge careva?

Autobuzul ne-a lăsat în ploaie în dreptul unei alei perfect asfaltate, ce pare să se întindă la nesfârșit printre plantații de orez, băltoace invadate de nuferi și pâlcuri de cocotieri supraîncărcați de fructe. Nu tu taxi, nu tu ricșă, nu tu șofer binevoitor. Drumul și călătorul. Vreo trei kilometri. Hotelul se încăpățânează să ne țină captivi timp de vreo oră. Dau vina pe ploaie și mă gândesc la alții mai nefericiți ca mine, care visează la destinații îndepărtate și plaje izolate din vastitatea unui birou de la primul etaj al unei clădiri gri, aflată la intersecția banalului cu surmenajul. Am ajuns! Goa de Sud, plajele de catifea, creveții și valurile mult prea îngăduitoare la doi pași de hotel.

Prânzul, baia precipitată în apele calde ale Mării Arabiei și odihnă.

Birocrația indiană nu se dezice nici măcar aici. A doua zi mă văd nevoită să apelez la serviciile singurei bănci comerciale din Cavelossim. Un act de identitate,

un cod și datele de identificare ale depunătorului. Dubla 1: serviciul există, cartea de identitate nu e de ajuns, doar pașaportul e acceptat. O oră mai târziu, dubla 2: pașaportul e OK, copie xerox a pașaportului aveți? Jumătate de oră mai târziu, dubla 3: copia e OK, adresa și numărul de telefon indian, scopul vizitei, locurile vizitate, locurile ce urmează să fie vizitate. Încă o oră, cade rețeaua, o luăm de la capăt. Dubla 4: pașaport, copie xerox, date, detalii, informații, informații adiționale, vreți un ceai? Eroare. Apel prelungit la centrala din Bombay. Dubla 5: Viză aveți? Poftim? Copie xerox după viza indiană, vă rugăm. Dubla 6: Mulțumim că ați apelat la serviciile noastre. O zi plăcută în continuare! Blestem toate sistemele, toți funcționarii și toate xeroxurile din lume. Îmi aduc imediat aminte că nu are nici un rost să mă obosesc cerând explicații universului despre mersul lucrurilor în spatele birourilor de oriunde. Microdoza de ridicol e necesară călătorului prea puțin înzestrat cu simțul umorului. Și, pe toți sfinții, câtă nevoie ai de binecuvântarea umorului în momentele încordate ce-ți pot ruina călătoria! Mult așteptata aventură a vieții tale. Găsesc că atitudinea cu care primești tot ce are călătoria să-ți ofere – bune sau rele, magnifice sau penibile, înălțătoare sau umilitoare – e ceea ce te poate salva atunci când crezi că nimic nu mai poate

fi salvat. Așa că mi-am pus ochelarii fumurii și eșarfa roșie de mătase, am încălecat pe scuter și nu m-am oprit decât pe plaja Zalor, unde am desfăcut o sticlă rece de vin roze și am zâmbit la soare până n-a mai fost deloc soare. În Goa de Sud, plajele sunt puține, nesfârșite și impecabile. Firesc de primitoare. Minunat de liniștitoare.

În ziua următoare am luat feribotul peste râul Sal pentru a ne adânci și mai mult în sudul plajelor din Goa. Nu te costă nimic, dar, văzându-i marginile ruginite și căpitanul bătrân în umbra podului modern ce se construiește de zor, făcându-le astfel existența inutilă, te simți îndatorat să le răsplătești ultimele zile de muncă. Ceea ce am făcut și noi. Am plătit tăcuți biletul inexistent și am plecat mai departe.

De aici am ajuns în Betul – un mic sat de pescari aflat în drumul spre cea mai sudică plajă din Goa, Palolem. Ne-am oprit câteva ceasuri aici, după ce ne-am rătăcit printre drumurile înguste care duc toate către ape și bărci și pescari și... Un mic templu hindus ne iese în cale la marginea unei păduri de cocotieri. La scurt timp apare un venerabil domn însoțit de trei venerabile doamne care poartă pe cap coșuri goale, vânturând alene pe lângă corp macete ascuțite. Nici nu mă dezmeticesc bine, că bătrânelul a și ajuns în vârful cocotierului, de unde taie cu îndemânare și

precizie zeci de nuci de cocos care cad peste tot pe lângă noi. Femeile așteaptă ca el să coboare până la jumătatea copacului, de unde le indică locurile în care au căzut nucile. Un cocotier, doi, trei, zece. Nu pare deloc obosit. Vine și ne servește cu câte o nucă proaspăt doborâtă și plină ochi de licoare dulce. Îi mulțumim și plecăm mai departe către sud.

Dacă Taj Mahal e diamantul din coroana Indiei, Palolem e diamantul din coroana plajelor din Goa. Nici mai mult, nici mai puțin. De cum am ajuns, înainte să păşesc pe plajă, un sentiment de mulțumire îmi umple ființa. E ceva în aer care-mi spune că acesta e locul pe care l-am tot căutat prin toate colțurile de plajă, de mare și de lume.

Descoperită în urmă cu puțin mai mult de un deceniu, plaja din Palolem are câte ceva pentru fiecare: cabane răsfirate la malul mării, restaurante pentru toate gusturile, toate bugetele și toate regimurile alimentare, o librărie, un serviciu poștal, centre de yoga, reiki, ayurveda și *belly dancing* și o bucată de plajă pentru fiecare. Destul cât să poți fi printre alți aventurieri și să împărtășești notele din jurnalul de călătorie în jurul Indiei sau al lumii, după caz, ori să te retragi într-un loc unde ai nesfârșirea nisipului și a mării la dispoziția ta.

Zilele ce urmează le petrec pe plaja de lângă hotel, în Varca și la pitorescul restaurant sud-american al lui Papa Joe, care pescuiește, gătește și servește pe toată lumea ce-i trece pragul. Într-o seară îmi pregătește un suc proaspăt stors cu pasiune din fructul pasiunii și ascultăm tangou argentinian până ne apucă și pe noi dansul. Mâncăm, povestim, dansăm, plouă, cui îi pasă?

Într-una dintre după-amiezi am iar chef de Palolem, dar înainte facem un mic popas la fortul Cabo da Rama, care adăpostește o biserică albă, un lac smaraldiu și priveliști ce-ți taie respirația către stânci, vegetație și valurile agitate ale Mării Arabiei.

La cină, în Palolem, cineva citește lângă mine *Les Enfants de la liberté*.

6

Schimbare de vânt: toate pânzele sus către Karnataka!

Gokarna și Mysore

Buddha e de părere că e mai bine să călătorești decât să ajungi undeva, așa că, în loc să mă opresc în Kerala, am considerat că poate fi de bun augur să călătoresc prin Karnataka. După câteva tentative eșuate de a-mi schimba biletul de tren Goa-Kochi cu unul pe ruta Goa-Gokarna – singura variantă găsită de agentul de turism de la care cumpărasem primul bilet fiind să mă deplasez 80 de kilometri din Palolem înapoi în Anjuna –, am decis să îmi accept soarta și să mă urc în primul tren către următorul stat indian – Karnataka.

Bagajele prăfuite și tenișii Converse roși erau iar pe marginea drumului, dar mai important era că deviasem de la plan, de la a avea un plan în incursiunea prin

India, de la a fi rigid în alegeri prestabilite, care te lipsesc de fascinația imprevizibilului.

Păstrează-ți curiozitatea vie, alege calea mai puțin bătută, urmează-ți instinctul de aventurier, câteodată pierzi, dar de cele mai multe ori câștigi, rămâi pe drum și drumul îți va deveni prieten.

Prietene mi-au devenit și căile ferate indiene, nu mă mai stresează cozile interminabile din fața caselor de bilete, nici mulțimea pestriță ce locuiește prin coridoarele sufocante ale gării, nici cetățenii agili care-și rezerva locurile în prealabil prin plasarea atât de puțin discretă a unei batiste pe scaun înainte să plece trenul, nici hoardele de călători ce se îmbulzesc fără noimă să urce, să urce neapărat primii și neapărat urgent, chiar dacă trenul staționează lejer câte 45 de minute.

Sorb domol un *chai*, iau câteva notițe, valul trece, mă urc în tren, găsesc un loc liber, mă așez. După vreo oră apare controlorul, plătesc biletul, o nesemnificativa amendă și am rezolvat. Infinit mai simplu decât să trec prin complicatul proces de rezervare a biletelor online (cu săptămâni bune în avans, ceea ce pentru mine e absolut inutil, având în vedere cele de mai sus) sau prin bătălia încrâncenată de la ghișeele suprasolicitate, suprapopulate, supraîncărcate.

Stația din Gokarna e aproape goală, afară plouă, că, deh, musonul nu pleacă așa, cu una, cu două, și

stația de autobuz e la vreo doi kilometri distanță. Câțiva ricșari așteaptă nepăsători să conștientizăm că ei sunt unică varianta de a părăsi gara, complet izolată în afara orașului. Trei sute de rupii și nici o paisă în minus. Toți au același preț. Negocierea nu își are locul aici. Monopol nerușinat și declarat. Mă învrednicesc s-o iau la pas către stația de autobuz, dar după vreo 200 de metri un *prieten* ricșar mă ajunge din urmă.

— *How much you give?*

— Lasă-mă, dom'le, în pace!

— *How much, madam?*

— *100 rupees!*

— *Not possible, madam....*

This, that... și tot așa! Ne înțelegem la 150 și după jumătate de oră ajung la Om Beach.

Legenda spune că Rudra (un alt nume al zeului hindus Shiva) s-a reîncarnat din urechea unei vaci în acest loc – Gokarna, care în sanscrită înseamnă literalmente „urechea vacii". Deși un oraș al pelerinajelor religioase, Gokarna ascunde una dintre cele mai spectaculoase plaje din Karnataka – Om Beach, cu nisipuri cafenii, încadrată de Marea Arabiei la un capăt și de Gații de Vest la celălalt, la capătul unui drum greoi, pe serpentinele ce te torturează până la delir, pentru

a te preda năucit recepționistului de la Namaste Café Restaurant & Beach Huts. Singura opțiune de cazare, de altfel, pe o rază de zece kilometri.

Om Beach se mândrește cu faptul că e singura plajă din lume ce a luat în mod natural forma simbolului sacru *OM* – ॐ.

Ooooooooommmm! Plouă și iar plouă, o zi întreagă. Mă amestec de voie, de nevoie printre ceilalți turiști prizonieri ai plajei Om și aflu că există încă două plaje, aproape neatinse de om, la vreo oră de mers printre stâncile și pădurile din apropiere, o cale anevoioasă, dar peste măsură de spectaculoasă: Half Moon și Paradise.

În ziua următoare, dis-de-dimineață, cerul se arată senin și vremea e numai bună pentru explorări la picior prin zonă. Lăsăm în urmă plaja Om, turiștii și bărcile leneșe și ne aventurăm în necunoscut. Liane, drumeaguri mocirloase, cocotieri, vulturi plutind amenințător de aproape de capetele noastre înfierbântate, sunete străine, ochi ce nu se văd, un pas greșit și stâncile te îmbrățișează. Ne întâlnim cu trei turiști la fel de rătăciți și la fel de bucuroși de asta ca și noi. Parcurgem o bucată de drum împreună, până când o vacă sfântă ne taie calea, care se dovedește mult prea îngustă chiar și pentru ea. Mai la dreapta, mai la stânga, mâââârrr, câââr, ceva, orice, vaca nu se mișcă!

Reușim în cele din urmă să ne strecurăm pe lângă monumentul bovin absolut și ne continuăm drumul către plajele de dincolo.

Nisipul e zgârcit și marea e înfometată pe plaja Half Moon. Ne odihnim o vreme și pornim mai departe, prin sat, către paradis. Paradise Beach.

Aici vin cei care s-au săturat de aglomerația și procesul continuu de modernizare ale plajelor din Goa, cei care vor să trăiască simplu, fără prea multe facilități și cu mai mult aer curat de respirat, mai multe păduri de explorat, mai multe cărări de descoperit.

Câteva colibe, multe bărci și o fâșie de nisip. Marea îți povestește despre zile nesfârșite, apariția vreunui localnic e aproape o surpriză și mintea îți e golită de orice grijă. Până când ne iese în cale un șarpe de vreo doi metri. O întâlnire mitologică, despre care orice indian îți va spune că e sub cele mai bune auspicii și că drumul îți va fi încununat de izbândă.

Și uite așa am schimbat peisajul idilic al plajelor din Gokarna cu alt vechi lăcaș al civilizației hinduse din Mysore, în sudul satului Karnataka.

La Blue Moon Residency, camera de la etajul 5 e îngustă, dar luminoasă și de cinci ori pe zi se aude ruga musulmanilor de la Masjid e Azam. Orele răsăritului

aruncă o lumină ireală asupra celor șase minarete verzui și a orașului încă adormit de la poalele Chamundei.

A doua zi pornim la pas pe Ashoka Road către galeria de artă de la Jaganmohan Palace. Picturi ale celebrului artist Raja Ravi Varma acoperă aproape toți pereții scorojiți ai galeriei de artă *contemporană*, așa cum o numesc localnicii din Mysore. Contemporană secolelor al XIX-lea și XX mai exact. Mai departe de sculpturile în orez și fildeș, arme și instrumente muzicale antice, prezente în mai toate palatele-muzee ale Indiei, *Glow of Hope* apare triumfător deasupra tuturor. *Femeia cu lampă*, pictată în 1945-1946 de S.L. Haldankar, reflectă culori stranii în lumina naturală ce intră subtil prin fereastra camerei în care se află: simbolul frumuseții și misterului femeii indiene.

Ne oprim la un restaurant, unde, lângă terasa plină de mese și meseni, se află ceea ce pare a fi o parcare. O parcare cu mașini și șoferi care nu-și părăsesc vehiculele. Nu aș fi observat în mod special fenomenul, dar apariția chelnerilor printre mașinile frumos aliniate în fața restaurantului îmi atrage atenția. Ceea ce numeam *parcare* e de fapt un drive-in în toată regula. Șoferii coboară geamurile, chelnerii le aduc pahare de tablă cu apă și preiau comenzile și notele de plată.

La un claxon vine un *idly*, pe o frunză de banan. La altul, nota de plată și porția de fenicul și zahăr

pentru împrospătarea respirației. De ridicarea tăvilor se ocupă portarul. Comod și eficient. Mâncare sănătoasă, vegetariană, la un claxon distanță. Cine dracu' mai e și McDonald's ăla?!

Către amiază ajungem la Maharaja's Palace – emblema orașului Mysore, care în timpul festivalurilor religioase e iluminat de nu mai puțin de 100.000 de becuri electrice.

Extrataxa pe care o plătesc îmi asigură și un ghid audio în limba engleză, care-mi ușurează mult periplul prin numeroasele încăperi, în care, bineînțeles, există o regulă strictă ce interzice fotografierea interioarelor palatului. Evident, nicăieri nu e menționat faptul că ghidul audio e inclus în prețul biletului. La fel e și cu reducerile pentru studenți, acordate complet aleatoriu la intrarea în majoritatea clădirilor-monument din India. Lecție învățată, rupie salvată!

Fragmente din viața orașului de pe vremea dominației britanice, zeci de imagini reprezentând manifestațiile din timpul mult îndrăgitului festival Dussehra, candelabre boeme aduse tocmai din Belgia, vulturul cu două capete – emblema familiei regale –, impozanta sală de nunți și balustradele din marmură italiană – toate stau mărturie perioadei de opulență a familiilor regale ale Indiei, vremuri demult apuse.

O procesiune de celebrare a elefanților ce vor fi prezenți în timpul festivalului Dussehra are loc în

fața palatului. Timp de câteva ore, șase dintre cei mai arătoși elefanți cu fildeșii intacți domină grădinile celui mai faimos palat din Karnataka. Zarvă, blițuri, ghirlande de flori, preoți și curioși s-au adunat să primească binecuvântarea lor.

În ultima zi îmi îndrept pașii către catedrala catolică de pe Ashoka Road – St. Philomena. Enormă, neogotică, rece. Mă așez pe ultima bancă. Zeci de școlărițe se perindă prin fața altarului, după ce, evident, și-au spus frumos rugăciunea în genunchi, cel puțin zece minute. Descălțate și alerte, trec urgent în revistă idolii creștini, își fac o cruce prelungă și chicotesc pe înfundate la ieșire.

Sfânta Maria cea de toate zilele stă cocoțată pe un piedestal de marmură albă, etalându-și preacuviosul *saari* roz. Asta e India, îmi zic plină de pioșenie. Doamne ajută!

Înainte de a lua următorul autocar spre Kerala, în Kochi, mă opresc la Tandoor Restaurant Veg and Non Veg. În fața mea e o femeie care poartă un splendid *saari* albastru. Părul îi lucește într-o coadă neagră îmblânzită cu ulei de cocos. Un trandafir roșu i-a crescut din creștet. Picioarele îi zăngănesc de brățări grele de argint și în urechi îi zornăie cerceii aurii. O *tikka* roșie îi împodobește fruntea. Ea mătură asfaltul din fața noastră.

7

Ţara lui Dumnezeu

Ţara lui Dumnezeu. S-a gândit cineva că prosperul stat sudic de pe coasta Malabar, Kerala, ar face bine să onoreze acest titlu. Pe bună dreptate, căci Kerala abundă de bogăţii şi comori, care mai de care mai preţioase: plantaţii infinite de mirodenii şi orezării, Marea Arabiei şi porturile fremătând de comercianţi, Gaţii de Vest scufundaţi în plantaţii bogate de ceai, parcurile naţionale şi ultimii tigri de pe pământ, bucatele keraleze şi uleiul de cocos, ayurveda şi masajele făcătoare de minuni, *backwaters* şi bărcile-case *kettuvallam*, Kathakali şi beţia dansului ritualic.

Ca orice arab care se respectă, am început cu sfârşitul sau de la dreapta la stânga, cu un spectacol Kathakali.

La recomandarea lui Jenny, de la casa de oaspeţi unde ne-am cazat, îmi petrec prima seară keraleză tocmai la Kerala Kathakali Centre. Un centru cultural

din Fort Kochi, care găzduiește zilnic, începând cu ora 6 dimineața, ședințe de hathayoga, ore de meditație cu muzică live (sitar & tabala), Kalaripayattu (arte marțiale), concerte live de muzică tradițională indiană și, bineînțeles – cireașa de pe tort –, spectacolele Kathakali.

În fiecare seară alt machiaj, alți actori, altă poveste. Ajungem cu o oră înainte de începerea spectacolului pentru a asista la un alt spectacol: oamenii devin culori, devin personaje fantastice ale vechilor povești din *Bhagavata Purana*. În trecut, spectacolul s-ar fi desfășurat în interiorul unui templu, ținând toată noaptea, însă, din rațiuni evidente, astăzi asistăm la o mostră din ceea ce a însemnat odată arta Kathakali.

În seara asta aflăm povestea demonului Nakrathundi, care, amorezându-se definitiv și irevocabil de Jayanthan, fiul zeului Raiului, Indra, se transformă într-o provocatoare creatură feminină ce încearcă să-i sucească mințile tânărului. Eșuează, cum era de așteptat, iar morala epopeilor indiene ne reduce la tăcere: binele învinge!

Minuțiosul proces al aplicării culorilor se sfârșește, iar pe scenă apare maestrul povestitor, care ne împărtășește câteva dintre caracteristicile specifice spectacolelor Kathakali: pe scenă nu se face uz de

replici, ci mai degrabă de limbajul corpului, pus în evidență prin mimică, mișcarea ochilor și a gâtului, asezonate cu gesturi complicate ale mâinilor numite *mudras* în sanscrită.

Începutul spectacolului e anunțat de bătăile ritmice ale celor doi percuționiști din stânga scenei, iar ochii conturați cu negru ai primadonei diabolice desenează stări și emoții complexe cu o lejeritate de nedescris. Nouă tipuri de emoții pot fi exprimate doar cu ajutorul ochilor, al sprâncenelor și al gurii într-un spectacol Kathakali: iubire, sarcasm, tristețe, furie, eroism, frică, repulsie, mirare și pace.

Și uite așa am fost prezentă la Kerala Kathakali Centre în aproape fiecare dintre cele zece zile petrecute în Kochi: fie pentru un spectacol Kathakali, fie la concerte de muzică clasică indiană.

Nici o călătorie în țara lui Dumnezeu nu poate fi completă decât după plimbarea prin labirintul de ape denumit *backwaters*, ce acoperă nu mai puțin de 900 de kilometri între Marea Arabiei și satele Keralei.

La 8 (mult prea) dimineața fix, Jenny ne anunță că șoferul a ajuns în fața casei. Îmi adun în grabă crema antițânțari, două carduri pentru fidelul camarad Nikon, briceagul Victorinox și o sticlă de apă. În microbuz, o familie de francezi ne așteaptă deja (aproape cu zâmbetul pe buze) – *Bonjour!* și am plecat. Cum

nu m-am grăbit să verific itinerarul miniaventurii prin Veneția indiană, mă așteptam ca din minut în minut să poposim la bordul unei mărețe bărci de orez, pe numele ei adevărat *kettuvallam*. Din minut în minut s-au făcut două ore până în Kottayam, la marginea satului Vaikom, unde barcagiul ne-a poftit într-o luntre pentru o plimbare pe potecile de apă, până la o fabrică de prelucrare a nucilor-de-cocos și înapoi.

Într-o ordine absolut aleatorie, pasagerii cursei de astăzi sunt: doi gemeni și părinții lor bine echipați – francezi –, bătrâna franțuzoaică excentrică și ghidul ei indian cu alură atletică și vârstă incertă, veșnicul călător solo, proaspăt absolvent de liceu – neamț –, și recentul lui amic indian cu accent britanic și turban sikh, melancolica turistă est-europeană, purtând *salwar* kameez sută la sută indian, care stăruie mereu câteva minute în plus în fața oricărui cocotier sau banan întâlnit în scurtul periplu prin apele Keralei. Pânzele sus! Și am pornit!

Dacă acum câteva sute de ani canalele erau principalele căi de legătură între satele Keralei, astăzi reprezintă mai ales o atracție turistică pe care locuitorii din zonă o exploatează la maximum. O vâslă improvizată dintr-o tulpină de bambus și o răbdare

de fier la coborârea și aburcarea tremurătoare a fiecărui turist în luntre – asta e tot ce îi trebuie unui sătean pentru a ne conduce din sat în sat, cu pauzele de rigoare, pentru vizita de lucru de la fabricile de prelucrare a cocosului sau pentru transportul câtorva localnici pe apă – de pe un mal pe altul și dintr-un sat în altul. O bunică trece agale canalul cu *saari*-ul plutind printre nuferi, șerpi și privirile noastre crucite.

Urmează prânzul tradițional keralez pe o insulă fără nume de pe lângă Alleppey. Pe o frunză de banan sunt așezate frumos un pumn de orez și vreo trei linguri de *daal*. Un pahar de apă, nici un tacâm – iată rețeta perfectă pentru o viață sănătoasă. Înfulecăm, ne lingem pe degete și mai cerem o porție. Bucătarul-luntraș-ghid își freacă mâinile de bucurie și ne mai trânțește un polonic de *daal* și unul de orez. La desert avem o banană și *kheer* – budincă de orez. *Namaste* și mai venim!

Acestea fiind spuse, suntem în sfârșit îmbarcați pe un *kettuvallam* de toată frumusețea, cu care plutim alene vreo trei ore. Orele după-amiezii sunt necruțătoare cu spiritul nostru temerar de a fotografia și a memora fiecare colțișor al raiului verde ce ne înconjoară, astfel încât majoritatea moțăie (în cazul în care nu sforăie de-a binelea) până în ultimul moment.

Un *kingfisher* albăstrui și câțiva cormorani ne trezesc din moleșeala plăcută în care tot plutim de vreo trei ore și croaziera a luat sfârșit.

În Kochi luăm cina într-o galerie de artă contemporană – Kashi Art Café. O grădină tropicală ce ascunde operele de artă ale unei îndrăznețe artiste vizuale din Spania – Gayatri Gamuz – ne încântă privirile și ne domolește pofta de frumos. Mâncarea preparată exclusiv din produse organice, inflexiunile stranii ale vocii lui Thom Yorke în fundal și infuzia de imagini suprarealiste din spatele exploziei de vegetație atent amplasate de-a lungul și de-a latul încăperilor m-au convins că în India pot găsi într-adevăr tot ce îmi doresc. Doar să am răbdare. Toate la timpul lor. Acum e timpul să mă las pe spate și să mă bucur de momentul ăsta. De clipa asta. De prezent.

8

Ceaiul din Munnar și indigenii din Periyar

De la nivelul mării până la 1.600 de metri altitudine, alunecăm de-a lungul și de-a latul colinelor Gaților de Vest ca într-un *rollercoaster* de proporții gigantice, care ne testează constant rezistența la capriciile drumurilor roase de muson. Ferestrele autobuzului lipsesc cu desăvârșire, ele fiind înlocuite de niște obloane întunecate de plastic, care la fiecare aversă de ploaie se trântesc zgomotos sub privirile noastre întrebătoare.

În Munnar plouă de săptămâni bune, iar vremea nu pare să se îmbuneze în viitorul prea apropiat. Coborâm în Old Munnar și ne refugiem într-un restaurant prost luminat care servește cel mai condimentat *masala chai* pe care le-am gustat vreodată. Sun la câteva hoteluri, dar nu am noroc: toate camerele sunt ocupate sau la o distanță considerabilă de ceea ce-mi

permite momentan bugetul. Pe nesimțite, în jurul meu s-au adunat o hoardă de șoferi și ghizi autorizați gata să-mi dea o mână de ajutor. Mă privesc insistent și înțeleg din priviri că numeroasele mele apeluri n-au avut sorți de izbândă până acum. Se apropie încet, cu glas mieros și plin de compătimire:

— *Need room, madame? What your price?*

Ca o plagă, șoferii și vânzătorii de suvenire mă urmăresc pretutindeni. Încearcă să mă convingă că nu are rost să mă mai zbat, camerele sunt rezervate în avans de agenții de turism sau de uniuni de ghizi și se dau numai pe sub mână. Într-un final, unul dintre șoferi îmi urcă bagajele într-un Mahindra alb, proaspăt lustruit și pornim în căutarea Graalului camerelor de hotel. După vreo cinci tentative eșuate ajungem la Sujatha Inn – o clădire cu cinci etaje, dar cu numai 20 de camere, toate la primul nivel. Plătesc bacșișul șoferului și îi promit că mă voi gândi la propunerile de excursii pe care mi le-a făcut, evident la un preț – după spusele acestuia – mult sub nivelul pieței.

Camera e îngustă, tavanul nu mai e decorat cu un ventilator, ca în mai toate camerele în care am stat până acum, apa caldă curge doar la robinetul de la chiuvetă și de la geam pot vedea un deal verde de ceai.

Aflat la 34 de kilometri distanță de Munnar, Top Station e unul dintre locurile acelea care-ți taie respirația, ascuns undeva între amfiteatre de ceai atent coafate și cortine înșelătoare de nori. Trebuie să ajung aici negreșit, îmi spun, ignorând naiv toanele bătrânului muson.

A doua zi dis-de-dimineață, găsim un atelier care închiriază motociclete. Nici nu pornim bine motorul, că a și început să plouă. Restul dimineții o petrecem în aburul cănilor de ceai și cu bomboane de ciocolată de casă, vândute la tejgheaua omniprezentei companii-mamut – Kanan-Devan. Spre amiază încercăm totuși să ne aventurăm spre culmile dealurilor, însă drumul pieptiș și alunecos ne îngreunează mult ascensiunea. După vreo zece kilometri ne oprim la tejgheaua unui bătrânel care vinde porumb fiert și ceai. În curând, dugheana se umple de motocicliști și localnici care caută un refugiu urgent. Iar a început să toarne. Și toarnă cu găleata. Două ore am tot sperat că se va însenina și vom putea ajunge pe vârf. În zadar. Pornim încet spre vale.

În ziua următoare sar peste micul dejun, îmi iau precaută o haină de ploaie și pornim hotărâți spre vârf. Spre Top Station. E 8 dimineața, cerul pare să erupă din clipă în clipă, însă picurii de ploaie nu-și fac încă simțită prezența.

Îl salutăm din mers pe bătrânelul de la dugheana cu porumb fiert și ne pierdem printre dealurile de ceai. Din când în când, o ploaie blândă și caldă ne aduce aminte că musonul încă n-a trecut, însă astăzi e indulgent, i s-a făcut milă de noi și ne-a permis să ajungem să păşim timid pe covoarele înmiresmate de ceai și eucalipt.

Întâlnim pe drum zeci de femei cu pielea bătucită, cu saci de frunze de ceai agățate ingenios cu o sfoară în jurul frunții și cu foarfecele și macetele ascuțite atârnând amenințător de sub vălurile *saari*-urilor.

Cu cât urcăm mai mult, cu atât cerul se înseninează și hainele de ploaie, puloverul și geaca se ascund în rucsac. E plăcut de cald și în aer e un miros îmbietor de frunze proaspete de ceai.

La Top Station ne așteaptă câteva tarabe cu fructe și nici urmă de vânt sau ploaie. Din cabina taxatorului de bilete se aude o romanță indiană veche, plătim un preț modic pentru bilet și după câteva trepte am ajuns.

Deasupra norilor, a grădinilor de ceai, a ricșarilor, a trenurilor și a camerelor de hotel. De aici poți cuprinde cu privirea zările următorului stat sudic – Tamil Nadu – sub un cer limpede, străpuns de câteva piscuri verzi. Un peisaj sălbatic de junglă și necunoscut. Din loc în loc poți întrezări grupuri de case și te

miri cum de au ajuns până acolo. În singurătatea munților, cu aerul mult rarefiat. O sihăstrie impusă și un alt mod de a trăi. Mai curat, mai departe de mizeriile orașului, de micimea ambițiilor industriale.

Stărui o vreme în locul ăsta, până când jumătate de picior îmi e înghițit de un nor alb. Norii vin și pleacă, se perindă prin fața mea ca într-un joc de-a v-ați ascunselea. Piscurile, casele, Tamil Nadu și văile dispar și apar – toate după toanele lor.

Pornim cu greu spre vale. Sau cel puțin încercăm. Enfieldul, cu toată prestanța lui robustă, tușește ruginit. Nici urmă de service auto sau benzinărie la altitudinea asta. Așa că pornim într-o curgere lină, cu motorul oprit, până în primul sat. În pantă, vreo șase kilometri. Mai bine, am mai mult timp să mă lăfăi în baia de lumină crudă a patriei ceaiului.

În sat se dovedește că un litru de benzină ne scoate din impas. Cineva furase aproape tot combustibilul din rezervor. Surpriză?

De cum ajungem înapoi, în cenușiul Munnar, începe iar să plouă. Tocmim o mașină și un șofer pentru ziua următoare, convinși fiind că ulciorul nu merge de două ori la apă. Și pe bună dreptate. Următoarea zi e sufocant de înnourată și începe să plouă imediat după ce ne-am urcat în mașină.

La TATA Tea Museum, o adunătură de turiști indieni ascultă discursul solemn al unui vorbitor foarte erudit într-ale ceaiului. Îi întreabă cum se face ceaiul. Fierbi frunzele, adaugi laptele și zahărul și gata. NU! Nu așa se obține cea mai fină aromă. Apa se fierbe separat, iar frunzele (în prealabil cântărite pentru a corespunde cantității de apă folosite) sunt lăsate la infuzat trei până la cinci minute. Apoi ceaiul se strecoară în cană și se gustă. Doamnele iau notițe, domnii cască și copiii se cațără pe ferestre. Mai departe ne e indicată procesarea frunzelor de ceai: tocare, presare, oxidare și uscare. Cu noile cunoștințe acumulate, dăm pe gât câte cel puțin o cană de ceai marcă înregistrată Tata Tea.

După încă 13 kilometri ajungem la poarta Parcului Național Eravikulam, care adăpostește câteva sute de exemplare de capră sălbatică, pe numele ei – Nilgiri tahr. Mulțumită biologului american Clifford Rice, care a studiat aici prin anii '80, numărul caprelor a crescut semnificativ și nu pare a fi o specie în pericol de dispariție în viitorul apropiat. Deși aici plouă și mai crunt decât în Munnar, administrația parcului ne înarmează cu câte o umbrelă branduită Eravikulam (pe care trebuie s-o ceri în mod expres din interiorul magazinului de suvenire, lăsând o garanție de 100 de rupii returnabilă 100% la sfârșitul incursiunii).

Ne îndreptăm prin păduri de santal populate de veveriţele gigant Malabar, pe drumuri şerpuitoare de munte, spre Chinnar Wildlife Sanctuary, aflat la vreo 60 de kilometri de Munnar. Îndrumaţi de doi ghizi locali, înarmaţi cu două beţe de bambus, ne strecurăm printre stânci şi arbori în căutarea elefanţilor sălbatici. Mare noroc n-am avut, însă o turmă de bivoli ne-a făcut să tremurăm de emoţie când a trecut la vreo zece metri de noi, după care au dispărut în pădure.

Rumegăm mulţumiţi o *masala dosa*, bem o cană de ceai fierbinte şi aşteptăm ziua de mâine: Parcul Naţional Periyar.

E puţin trecut de ora prânzului şi aştept să se ocupe toate locurile din autobuz. Să se umple. Să se umfle. Să pompeze oameni în maţele-i ruginite, târâgănate cu greu de schimbătorul de viteze subţire cât un pai. Autobuzul spre Kumily, satul unde vom înnopta înainte de a ne aventura spre Periyar, e închis ermetic cu obloanele mate de plastic. Plouă, iar în cutia pe roţi abia se respiră. Stroboscop de lumini verzi şi roşii. Isus şi părinţii lui stau imortalizaţi într-un abţibild fosforescent înrămat în fereastra ce ne desparte de şofer: *Jesus never fails*. Mă întreb dacă se referă la capacităţile rablei, la păcatele călătorilor care se căiesc în zăpuşeala infernală, la răbdarea mea greu încercată... Oare ar trebui să mă simt mai bine?!

În autogara din Kumily ne așteaptă un ins de la hotel: în ploaie, cu o umbrelă și cheile de la scuter. *Pick-up service*. Ne caută o ricșă și, după zece minute, se înghesuie pe banchetă alături de noi și de bagajele noastre plouate.

Periyar Wildlife Sanctuary se află la patru kilometri de Kumily. Prima intrare. De aici cumpărăm un bilet ce ne permite accesul în parc și atât. Pentru orice altă activitate, în afară de plimbarea pe lacul Periyar, biletele se achiziționează din sat, de la unul dintre birourile guvernamentale de informații pentru turiști.

Un mare plus al acestui parc e dat de inițiativa guvernului indian de a-i implica pe localnici – membri ai tribului Manna – în conservarea mediului înconjurător. Aceștia sunt angajați ai Departamentului Forestier din cadrul parcului, reducându-se astfel riscul de braconaj și defrișări ilegale ale pădurilor de santal. Localnicii sunt de asemenea ghizi excelenți în numeroasele excursii de trekking organizate în interiorul parcului.

Croaziera de două ore pe lacul Periyar ne-a adus mai aproape de bivoli, căprioare și câțiva cormorani.

Am preferat să ne plimbăm pe jos trei kilometri, înapoi spre ieșirea din parc. Armate de maimuțe, care mai de care mai afectate de lupta permanentă pentru teritoriu (o buză ruptă, un picior sângerând), ne-au

însoțit frățește până când am fost de acord să le cedăm ultimele banane din rucsac.

Un spectacol de dans tribal al indigenilor Manna încheie ultima seară din Kumily. Ne așteaptă o ultimă incursiune pe plajele din Kerala, după care vom lua la rost estul Indiei.

9

Părăsind sudul

Rameshwaram și Calcutta pe drum spre insulele Andamanului

90.720 de minute. 1.512 ore. 63 de zile. Două luni pe drum. Pe drumul ales într-o după-amiază fără nori și fără furtuni, când mi-am spus că a venit timpul să mă întorc în India. Și nu oricum, ci cu o nouă responsabilitate, atârnând ceva mai greu de data asta în rucsacul de pe umeri: să-ți dau ție – călător curios, aventurier în acte, temător în realitate – un motiv palpabil pentru a păși pe spinarea misteriosului subcontinent. Sau 1.001 motive. În sfârșit, să te urnești și să pornești către necunoscut. Căci necunoscutul are multe fațete în India și e montat să te surprindă la fiecare pas. Realitatea și aparența se joacă cu mintea ta, își schimbă rolurile atât de rapid, încât n-ai timp să judeci. Poate s-a întâmplat, dar la fel de

probabil poate să fie doar imaginația ta în căutare de argumente logice care să justifice prezențe și întâmplări inimaginabile. Iar adevărul rămâne undeva suspendat, la latitudinea fiecăruia. Cu cât te cufunzi mai adânc în India, cu atât imaginile, întâmplările și oamenii ți se vor revela cu o mai mare claritate, cu un de ce și un pentru că, cu adâncimea de care te credeai capabil pentru prima dată când ai coborât din avion și ai spus: „Da, așa e India. Înțeleg. Accept".

Dar nu te grăbi. India are timp să-ți joace una sau două feste, să te atragă, să te învârtă, să te convertească și să-ți dea peste cap toate preconcepțiile și stereotipurile cu care erai îmbuibat până să dai nas în nas cu realitatea.

India e o femeie frumoasă. O *Durga* (zeiță) fără seamăn. Plină de capricii. Plină de dorințe. Necioplită, uneori inocentă, alteori crudă. Te îngenunchează cu o singură privire și te despoaie de toate cele lumești. O iubești la fel de mult pe cât te îngrozește, de ea nu te poți descotorosi nicicând. Te-a fermecat ireversibil și te întorci mereu flămând pentru încă o porție. O porție de frumos, o porție de bestialitate, o porție de sacralitate.

Două luni de carusel. Am gustat și bune, și mai puțin bune. Am făcut alegeri grozave și alegeri mai puțin inspirate. Și toate mi-au confirmat ceea ce

știam deja: India are de toate pentru toți. Alege ce ți se potrivește și fii mereu deschis către surprize. Sunt destule la tot pasul.

Am părăsit plajele Keralei de Sud și moleșeala plantațiilor de ceai din Munnar pentru a descoperi ultima bucată de pământ de la buza Oceanului Indian ce desparte subcontinentul de fostul Ceylon (astăzi Sri Lanka) în Rameswaram: un loc sacru de pelerinaj pentru hindușii în căutare de izbăvire absolută, la templul celor 22 de fântâni sacre (*theerthams*) – la Ramanathaswamy Temple. Desigur, încă un aspect interesant mi-a atras atenția asupra locului cu pricina: Adam's Bridge, care ar fi trebuit să fie (conform documentărilor prealabile) un pasaj de mici insule și recife de corali care leagă India de Sri Lanka pe o distanță de 33 de kilometri. În realitate, pasajul cu pricina nu era mai mult decât o fâșie de nisip de vreo 30 de metri, aruncată la întâmplare deasupra valurilor Oceanului Indian. Dar drumul până acolo, năduful pasagerilor și anticiparea visătorilor fac toți banii.

Am pornit așadar mai departe către est, prin Tamil Nadu, până în Bengalul de Vest, în Calcutta. Evident, să străbați India, înghițind dintr-un salt patru state, nu e chiar floare la ureche. Cam 1.600 de kilometri se consumă pe îndelete, la *3rd class AC* a trenului Howrah Mail, timp de vreo 30 de ore de întors pe toate părțile,

discutat câte în lună și în stele (dar mai ales câte în partea mea de lume) cu pasagerii indieni, cu vânzătorii de *samosa* și controlorii de bilete.

În Calcutta încă n-a răsărit soarele și totuși gara Howrah, cu alura ei colonială, freamătă de viață. Și de Hindustani Ambassador – taxiurile antice și galbene. Există o cabină de unde îți iei un bon, specificând destinația dorită, și astfel ai scăpat ieftin de târguiala fără sfârșit cu vreun șofer lacom de rupii și turiști naivi.

Destul de curând aveam să aflu că opțiunile de cazare sunt doar două la număr: fie ieftine și îndoielnice, fie costisitoare și mai puțin îndoielnice. Vreo patru drumuri în Ambassador, trei telefoane și o rezervare online m-au adus la recepția hotelului Victerrace. Fie. Până pleacă primul vapor către insulele Andaman și Nicobar din portul Calcuttei și voi pluti pe mări azurii, e fezabil. *Garçon*, bagajele sus!

Trei zile în Calcutta nu pot fi de-ajuns pentru a porni în căutarea lui Eliade pe Ripon Street sau pentru a găsi arhivele inedite de la Asiatic Society, însă pot încerca. Să mă descurc cum pot. Să descopăr Calcutta treptat. Fără grabă. Vaporul din Andaman tot în portul Calcuttei mă va aduce.

Candelabrul doldora de cristale și ferestrele imense de la Flury's mi-au urat bună dimineața alături de

un espresso tare și o prăjitură cu alune și fulgi de cocos. De aproape 100 de ani, Flury's se întrece în a combina ingrediente și arome în cele mai inedite prăjituri din câte a văzut Bengalul. De nu s-ar fi terminat dimineața, aș fi rămas acolo!

Spre seară m-am încumetat să mă plimb prin New Market, unde, în toiul pregătirilor pentru Durga Puja, tot indianul își face proviziile corespunzătoare de haine, papuci, deodorante și tricouri cât pentru tot anul. Purtată de val printre tarabe, urlete și trâmbițe, m-am trezit într-o încăpere îngustă cât o debara, plină de cărți. Librarul îmi spune despre *Bengal Nights* și Eliade, dar mai ales despre Maitreyi Devi, marea poetă bengaleză. Și, evident, are toate cele cinci volume ale *Istoriei filosofiei indiene*, de Surendranath Dasgupta. Mă mulțumesc cu primul și plec mai departe. Noaptea bengaleză a sosit și ar trebui să mă odihnesc cât mai sunt pe uscat.

În ziua următoare rătăcesc pe Ripon Street, unde prin 1929 Eliade studia, descoperea și se descoperea. Aici India se trăiește la cald. Prea cald. Ricșe trase de schilozi, câini desfigurați, vite tranșate în aer liber, chemarea la rugăciune dinspre moscheea ascunsă între crăpăturile unor clădiri întunecate, o forfotă morbidă din spatele zidurilor. Și apoi o copilă cu

părul despletit îmi zâmbește dintr-un balcon, de deasupra calvarului stradal.

Taaaxi! Oxford Bookshop, rapid! Înapoi în Park Street, doamnele elegante și domnii parfumați par a fi prea puțin conștienți de haosul cartierului musulman din Ripon Street. Și, în fond, despre asta e vorba: contrastul. Evident, violent, agasant, reconfortant. Depinde de starea ta. Aveam chef de cărți care să-mi ia gândul de la ororile gratuite pe care tocmai mi le oferisem. Aveam nevoie de un contrast reconfortant. De mai bine. De mai blând. M-am cufundat în albume despre arhitectura Calcuttei și tratate despre fericire.

În ultima zi mi-am aranjat plecarea spre insule. Cu vaporul *M.V. Akbar*. O cabină la clasa întâi spre insulele Andaman. Cinci zile și patru nopți pe mare. Dar ce mare...!

10

Insula Havelock are un nou locuitor

1st Class Cabin.

— Şi sunteţi sigur că nu voi împărţi cabina cu nici un alt pasager? Aer condiţionat? Întârzieri majore? ...naufragiu...?

Shipping Corporation of India m-a asigurat că orice temeri legate de călătoria pe mare sunt absolut nefondate. Cinci zile de croazieră şi relaxare, fără strop de nor deasupra. În caz contrar, călătoria se poate amâna.

Dat fiind faptul că din portul Kidderpore de pe coasta Calcuttei nu se recepţionează veşti nefaste, vasul *M.V. Akbar* – la venerabila vârsta de 43 de ani – va porni fără întârziere în după-amiaza zilei de 1 octombrie 2013. În jurul orei 5 p.m. Îmbarcarea va începe în jurul orei 1.30 p.m. (*N.B.* Vasul a plecat din port abia a doua zi, în jurul orei 5 dimineaţa.)

În hala portului Kidderpore nu găsesc nici urmă de turist. Soldați, casnice și cărăuși roiesc de zor în jurul meu. În spatele unei cortine se face controlul medical obligatoriu: o privire și medicul îți decorează biletul cu o ștampilă: apt de călătorie. Are câteva dubii în privința mea, se pare, de vreme ce stăruie mai mult de două secunde, întrebându-mă de unde vin.

— *Romania.*

— *Aaaa, Romania, veeeery good!*

Și sunt gata de îmbarcare.

Agentul de la Imigrări mă preia frumușel din mulțime, sărind peste câteva sute de alți pasageri care așteaptă înfrigurați controlul bagajelor. După câteva formulare standard și predarea pașaportului în custodia ofițerului de pe vas, mi se înmânează CHEIA. Cheia cabinei de la clasa întâi. Aparent, dintre toți cei 500 de călători, sunt singura care călătorește la clasa întâi. Câtă onoare și distincție, îmi spun mulțumită în gând! Oare?

Ușa scârțâie macabru și ofițerul îmi trântește bagajele pe primul pat din cabină.

— Pe care îl preferați?

— Poftim?

— Caaare pat?

— La geam, dacă se poate...

Îmi oferă un set de lenjerie de pat și îmi urează călătorie plăcută. O chiuvetă, un dulap, o masă, un scaun și două paturi. Trei metri lungime, doi lățime. Și trei mese pe zi la restaurantul de la primul nivel. Cât de rău poate fi?!

Trei zile am bolit neîncetat în cabină. Medicul mi-a dat câteva pastile pentru răul de mare, dar aparent, pe lângă faptul că nu își fac efectul imediat, îmi dau o stare de somnolență insurmontabilă. Mă târăsc cu greu către restaurant pentru a încerca să mănânc câte ceva și pentru a evita deshidratarea, după cum mă sfătuise medicul.

Ultimele două zile le petrec în voie pe băncile de afară, moțăind și schimbând amabilități cu câțiva dintre angajații SCI. Toată lumea pare să-mi știe numele și țara de proveniență. Până la urmă, sunt singurul turist de pe vas. Ceea ce e oarecum ironic, având în vedere că ne îndreptăm spre paradisul tropical al insulelor Andaman și Nicobar.

În sfârșit, în dimineața celei de-a cincea zi întrezărim țărmurile din Port Blair. Alături de ofițerul de la Imigrări, sar iarăși toate rândurile și toate caznele și ajung în sala de sosire. În zece minute obțin permisul de vizitare pentru zonele restricționate (Port Blair, Havelock, Long Island, Neil Island, insulele din sudul și centrul Andamanului, excluzând zonele tribale, Baratang, Rangat, Mayabunder, Diglipur, North

Passage Island, Little Andaman, Hobday, Twin Islands, Malay etc.).

Nu am răbdare să mai aştept o zi pentru a mă muta pe insule, aşa că îmi încerc norocul la biroul de rezervări de bilete spre Insula Havelock. Şi...! Vaporaşul *North Passage* mai are loc pentru câţiva călători. Încă două ore pe mare şi am ajuns!

Havelock e una dintre cele mai frumoase insule ale Andamanului, înţesată de nisipuri albe şi ape în milioane de nuanţe azurii, ascunse între liane şi jungle de palmieri supraetajaţi. Nu mai vorbim despre peştii zburători, recifele strălucitoare de corali, bărcile viu colorate ale pescarilor locali, zecile de restaurante ce servesc cei mai aromaţi creveţi în cele mai savuroase sosuri de cocos sau redundantele hamace atârnând între palmieri pe orice plajă abandonată, la umbră, în răcoarea valurilor domoale ale Andamanului! Se subînţelege...

Unul dintre acele paradisuri excesiv de orice: de perfect, de maiestuos, de autoindulgenţă, de verde, de turcoaz, de nesfârşit, de rotund, de mai bine nu se poate...!

Locuitorii (în cea mai mare parte bengalezi) ocupă doar o treime din suprafaţa insulei, iar turiştii se refugiază în jurul satelor 2 şi 5 (da, chiar aşa se numesc : satul 2, satul 5, satul 7). Iar satul 7 ascunde

cea mai frumoasă plaja din Asia (conform *Time Magazine*) – Radhanagar. Unde mi-am petrecut majoritatea dimineților tropicale, după ce trei zile am fost complet izolați în camerele de hotel – din cauza toanelor unui ciclon capricios. În camere și pe insula Havelock, căci toate călătoriile cu vaporul către Port Blair și Neil Island au fost anulate până când se îndreaptă vremea. Cu toate astea, viața curge lejer pe insulă, fără prea multă paranoia și povești despre tsunami.

Locuitorii, turiștii și crabii ies ușor-ușor din adăposturi, îndreptându-se către plaje. Ciclonul a trecut, drumurile s-au uscat, bicicletele s-au dezmorțit și hamacele s-au întins iar între palmieri.

O nucă-de-cocos, te rog! Și pălăria crem. Înapoi la muncă! Oh...!

11

Elogiu pentru paradis

Undeva între Myanmar și Sumatra, la 1.000 de kilometri est de India plutește agale un lanț de insule despre care Marco Polo mărturisea cu mâna pe inimă că sunt locuite de canibali și monștri diformi cu cap de câine. Cu mâna tremurătoare, altă pleiadă de istorici, geografi și exploratori au scrijelit testimoniale înfiorătoare despre apele negre în care se scaldă mase amorfe de carne vie. Dar ai puțină răbdare...

În vârtejul caruselului indian, în care temple sacre se construiesc peste mahalale și cerșetori, palate-bijuterii plutesc în mijlocul lacurilor adânci, înconjurate de zeci și sute de ricșari schilozi, iar bazarurile debordează de zgomot și culoare, aproape că uiți de posibilitatea unui alt stil de călătorie. De traiul tihnit. De revelație și reverie.

Plecând cu gândul că voi petrece câteva zile printre lagune și corali, am rămas în Havelock Island o lună. De fapt, 22 de zile. Dar ce zile!

Tocmai constatasem, după două luni de bătut drumurile Indiei, că vine o vreme când călătoria cu rucsacul în spate se transformă ușor-ușor într-un proces obositor, oarecum similar unui job cu normă întreagă, ba chiar cu ore suplimentare ostenitoare – și asta la ore inimaginabile din zi și din noapte. Ceea ce începuse ca un interludiu aflat între descoperire și plăcere devenise o corvoadă de schimbări de planuri și rute, rezervări de bilete și camere de hotel, despărțiri de noi prieteni și noi case, în căutarea următoarelor de pe listă, întârzieri și ore interminabile de așteptare pe peroane lugubre de la capătul lumii.

Bateriile mele erau în stare critică de descompunere, oasele cărau obosite o masă de mușchi încordați, ochii întrezăreau orizonturi întunecate.

Primul pas pe insulă și decizia de a ancora pentru o perioadă mai îndelungată au venit natural. E drept, vizita ciclonului dinspre Golful Bengal ne-a destabilizat moral întru câtva, însă, în afara sentimentului de izolare completă pricinuit de anularea tuturor călătoriilor către Port Blair, noul loc ne-a fericit peste măsură.

În Havelock nu ai vreme să iei lumea prea în serios. Sau avertismentele de călătorie. Sau pe tine însuți. Vechile dileme, vechile stereotipuri, vechile ritualuri.

Totul e proaspăt în fața ochilor și a ființei tale. Insula te cizelează în mod subtil, pe nesimțite, devii un om nou, mai aproape de pământ, de apă și de aer curat.

Viața e destul de simplă aici. Aflându-se mai aproape de Thailanda decât de India (GMT + 5:30), ziua începe mai devreme, iar de pe la ora 5 dimineața roțile scârție și porțile se deschid. Un oficiu poștal, un bancomat, un supermarket, un spital, o piață de fructe și legume, un internet café și o farmacie, toate aflate în centrul insulei: nu ai nevoie de mai mult. Decât dacă ți-ar fi dor de trafic, malluri, parcări, stații, peroane, trenuri, metrouri, tramvaie și fugă, fugă, fugă către mai repede, mai urgent, mai inutil.

Două șosele principale leagă cele cinci sate principale ale insulei. Govindanagar, Bejoynagar, Shyamnagar, Krishnanagar și Radhanagar sunt răspândite pe coasta estică și pe cea vestică, unde îți poți găsi locul tău sub soare. În funcție de dispoziție: primele ore ale dimineții dezvăluie strălucirea zilelor tropicale pe plaja Kallapathar, în satul 5 (Vijaynagar), în timp ce apusul se savurează pe îndelete pe plaja Radha, în satul 7.

Între satul 2 și satul 5 te saturi de plaje, de nisip, de Andaman și de cocotierii lui greoi. Sau plutești în derivă, deasupra apelor cristaline și a coralilor amăgitori. Sau te scufunzi pentru o felie de viață subacvatică ireală, luându-te la întrecere cu baracude și

pești-fluturi, printre recifele de corali roșii și pădurile de anemone. Sau te împrietenești cu un pescar și dispari pe o lespede în Laguna Albastră din Radhanagar.

Când îmi legănam picioarele în hamacul mov agățat de un cocotier, pe o plajă pustie, lângă Kallapathar. Rutina este întreruptă doar de impetuozitățile cotidiene din viața crabilor și binecuvântarea unor ploi ușoare de vară în cele mai toride momente ale după-amiezii.

Între o oră de înotat (căci, da, în sfârșit am învățat!!) și una de stretching într-un foișor acoperit de frunze uscate de palmier pe malul mării, salatele de ton proaspăt și ceaiurile reci de ghimbir și lămâie de la German Bakery îmi bucurau serile lipsite de griji și, uneori, de electricitate, în inima oceanului.

În cazul în care ești pasionat de scufundări, îți poți lua cu ușurință certificările internaționale de scufundător profesionist la una dintre cele două școli de *diving* – PADI (Professional Association of Diving Instructors) sau SSI (Scuba Schools International) – în trei zile, alături de instructori extrem de răbdători și experimentați. Îi găsești la Full Moon Café, până seara târziu, plini de voie bună, alături de o sumedenie de broșuri.

Tu ce mai aștepți?

12

Turiștii nu știu unde au fost, călătorii nu știu unde vor fi

Astăzi sunt în Darjeeling

La mult timp după ce avionul aterizase pe pista aeroportului Netaji Subhas Chandra Bose din Calcutta, traseul imediat de urmat încă plutea incert între răcoarea palatelor albastre din Udaipur, din Rajasthan, Andamanul cald al Thailandei și Himalaya blândă a Bengalului de Vest.

După întocmirea unor liste, consultări și deliberări nicicând definitive, m-am înființat convinsă în fața ghișeului de bilete al gării Sealdah:

— Un bilet către Siliguri, vă rog!

— Himalaya să fie!

În ziua plecării mi-am oferit o plimbare târzie prin grădinile Victoria Memorial și o cină prelungită alături de panoplia de turiști străini din Blue Sky Café.

Gara e aproape, la cinci kilometri. De ce să ne grăbim?! Cu 45 de minute înainte de primul fluier al șefului de gară m-am urcat alene într-un taxi galben. Cu două minute înainte de primul fluier mi-am aruncat bagajele în tren: panică, injurii (traficul, sistemul, țara, șoferul, toți erau responsabili), halucinații (încercăm pe contrasens?) și resemnare (se poate și mai rău!).

De pe plajele insulei Havelock până la poalele munților, în Siliguri, e cale lungă și grea. Iar de la nisipuri albe și 30 de grade la piscuri albe și 0 grade e și mai grea!

În gara din Siliguri nici n-ai timp să întrebi în ce direcție e ieșirea, că te și trezești înconjurat de o armată de șoferi flămânzi care-ți oferă locul din față al jeepului, numai să le zici încotro dorești să mergi: Gangtok, Kalimpong, Kurseong, Darjeeling? Încerc să-i ignor, să găsesc o alternativă, însă norul de șoferi s-a abătut definitiv asupra mea.

Mă urc în primul jeep către Darjeeling, alături de Chen – o tibetano-chinezoaică plecată de sub aripa maoistă a patriei-mamă în căutarea adevăratului Buddha și a ultimilor refugiați tibetani, prin Thailanda și, mai nou, prin India. Ne amuzăm de performanțele de pilot de curse neînfricat ale șoferului nostru nepalez, care nu vorbește o boabă de engleză, dar pare

foarte abil în a lua lejer curbele în „ac de păr" și a flirta subtil, lăsând să iasă la iveală un zâmbet mânjit de betel și dinții cariați. Atât de subtil, încât pasagerii din spate se prăpădesc de râs și probabil îl descurajează constant pe vajnicul nostru șofer.

Trei ore mai târziu suntem în inima Darjeelingului, în Chowk Bazaar. Luăm prânzul la Kunga Restaurant, unde o porție de *thukpa* (supă de tăiței și legume) și un ceai tibetan fierbinte ne amintesc că suntem în creierii munților, la 2.000 de metri înălțime față de nivelul Andamanului și câteva grade bune în minus.

Darjeeling e locul dimineților tropicale și al nopților polare. Atât de tare te zăpăcește diferența de temperatură, încât nu îți poți da seama clar dacă e vară sau iarna, dacă e cu adevărat frig sau dacă ești încă obosit de pe drum...

Trei zile de ceață mi-au sporit și mai mult confuzia: nici urmă de vârfurile Himalayei, nici măcar dealurile cu plantații de ceai din Happy Valley Tea Estate nu erau vizibile. Iar a te îndepărta de resoul din cameră părea un sacrificiu monumental pentru pielea încă arsă de soarele și brizele Andamanului.

O cortină de nori se încăpățâna să ne ascundă priveliștea Himalayei. Îmi petreceam timpul plimbându-mă pe lângă acoperișurile caselor cu terase pline de crizanteme și mușcate. Construite atât de

aproape unele de altele, printre colinele Darjeelingului, îți dau senzația că păşești de pe un acoperiş pe altul, într-un labirint de case aproape vertical.

Din Chowrasta, principala piață și locul de întâlnire al localnicilor, turiștilor, poneilor, cu cea mai mare aglomerare de ceainării elegante, am pornit la pas către Centrul pentru Refugiați Tibetani, unde se aflau un orfelinat, câteva ateliere de croitorie, legătorie și sculptură, un magazin de suvenire produse chiar acolo și un mic templu.

După vreo două ore de mers în susul și în josul dealurilor cu plantații de ceai, îmi trăgeam sufletul în curtea Centrului: vreo cinci mucoși alergau prin toate cotloanele așezământului, purtând nimic mai mult decât niște hanorace găurite și câte o pereche de șlapi vechi. Din când în când se opreau cu greu lângă câte o familie de indieni blindați cu haine groase, fulare și căciuli de lână, pentru fotografia de rigoare.

Văzând că nu le cer nimic, s-au apropiat ușor de mine și în scurt timp eram cei mai buni prieteni: hrăneam doi căței cu biscuiți, ne interesam reciproc de preferințele muzicale ale fiecăruia și cântam la tamburina mea din Chennai. Uite așa am uitat și de oboseală, și de frig, și de toate caznele pe care mi le făuream conștiincios în minte în legătură cu India și

vicisitudinile ei. Am lăsat tamburina și mi-am cumpărat un șal de lână. Echitabil. Mă plâng mai puțin de atunci.

În ziua când soarele mi-a înroșit pleoapele adormite și în sfârșit am întrezărit vârful Khangchendzonga (cel mai înalt din India – 8.586 de metri), nu mi-am putut înăbuși un urlet de bucurie. Asta, plus umbra unei parapante fix pe terasa camerei mele de hotel! Cum? Aici se zboară cu parapanta??!!

A doua zi, la ora 9 fix, eram într-un jeep către cel mai înalt punct al Darjeelingului, în Jalapahar, fost cantonament militar britanic, de unde se lansează parapanta.

Instructorul mi-a inspirat încredere din primul moment și, chiar dacă nu vorbea foarte bine engleza, am priceput clar esențialul: aleargă cinci pași la pornire, nu sări, zboară, ține picioarele sus la aterizare. Am așteptat curentul potrivit și în câteva secunde puteam vedea orașul în toată splendoarea lui, granița cu Sikkim și, evident, fortărețele de zăpadă de pe vârfurile Himalayei. De jos se auzeau uralele copiilor, care, atâțați de umbra ciudată ce trecea rapid peste casele și piețele orașului, își îndreptau privirile în sus, într-un gest de uimire și bucurie pură.

Cincisprezece minute de exaltare, cu urcări bruște și coborâri în zigzag, au fost de ajuns ca să mă contamineze

definitiv. Deși mi-au trebuit câteva ore bune să mă vindec de ameteală și de beția zborului, mi-e destul de clar că nu voi lăsa aventura cu pricina să fie ultima din viața mea. Să zburăm și să lăsăm să zboare!

Au urmat zile liniștite la umbra marelui și auritului Buddha din grădina Templului Japonez și plimbări domoale spre grădina zoologică Padmaja Naidu, unde se afla și Himalayan Mountaineering Institute.

Tigrul bengalez și ursii panda roșii erau vedetele grădinii zoologice și atrăgeau urletele și fluierăturile familiilor indiene avide de momente Kodak de neuitat.

Am tras aer în piept și mi-am îndreptat rapid pașii către locul unde urmele primelor expediții pe Everest încă inspiră zeci de vizitatori să se aventureze pe vârfurile munților.

La ora 11:30 a.m., pe 29 mai 1953, Sir Edmund Hillary și Tenzing Norgay au înfipt primul steag pe Everest. Fotografii, echipamente, primul articol despre expediție și alte obiecte prețioase sunt dispuse cu grijă în spatele unor vitrine imense din cadrul muzeului dedicat în totalitate Everestului.

Astăzi încă mă aflu în Darjeeling și dimineața încă e tropicală. Numai bine pentru un ceai de ghimbir și o plimbare către Observatory Hill. Himalaya mă așteaptă!

Plantațiile de ceai din Munnar, Kerala

Lumina dimineții pe dealurile din Munnar, Kerala

p Station, Munnar, Kerala, înainte să aflăm că motocicleta cu care am ajuns aici nu mai funcționează

O lună pe insula Havelock, Andaman și Nicobar

Oceanul Indian în Rameshwram

Puja, un ritual practicat de hinduși prin care credincioșii aduc ofrande lifericilor zei – se aprind candele, bețișoare parfumate, se leagă șnururi roșii, se oferă apă și fructe

Între Bikaner și Jaisalmer localnicii se ocupă cu prelucrarea manuală a cărămizilor din lut

Vânzătoare de vase de lut pentru apă în Jodhpur

Lacul Pichola, Udaipur

Alături de oameni, vase sau animale rufele se spală de la răsăritul soarelui în lacul Pichola

Ușile nu se închid mai niciodată în India

Pagri sau turbanul indian este purtat de bărbați și variază ca formă, mărime și culoare în funcție de regiune, castă sau religie

Vânzători de lapte fiert cu șofran în Jodhpur

Labirint de străzi din Jodhpur

La cumpărături în Ahmedabad cu Wasim, recepționerul care ne-a găzduit jumătate de noapte în lobby-ul hotelului în care lucra când nu aveam bani să plătim o cameră

Inima Hyderabadului vazută din Charminar

13

O zi în Udaipur

— Prefer turiștii străini, îmi spune plin de năduf Janardhan, excentricul patron al unui *haveli* luxos, aflat undeva între malul estic al lacului Pichola și Lal Ghat, în Udaipur.

Empatizez cu preferința hotelierului din fața mea, însă îl provoc să-mi spună mai multe

— Turistul indian vine la hotel din două motive: televizorul și room-service-ul, ca la mama acasă. Asta însemnând că absența acestora e echivalentă cu ruinarea vacanței indianului conformist. Serialele Bolly mugind dramatic din spatele masivelor uși de lemn și *chaieee*-ul de la ora 6, servit ca preludiu al unui mic dejun monstruos, nu își au locul aici. Convorbirile lungi și răspicate prin coridoarele înguste și răcoroase ale *resort*-ului, ca acele iritante anunțuri în difuzoarele unei tarabe ambulante care vinde înghețată sau merituoși candidați parlamentari, sunt strict

interzise. Interzise de bunul-simț, evident. Draperiile folosite pe post de șervet și expectorațiile sângerii de betel în colțul camerelor reprezintă alte motive pentru care *resort*-ul e complet ocupat ori de câte ori familionul extins al turistului indian vrea să domine peisajul. Dar mai bine spune-mi cum ai dormit aseară.

Râzând în hohote, complet de acord cu evocarea hotelierului meu pățit, mă îndrept către terasa de pe acoperiș pentru un mic dejun organic și echilibrat: iaurt de casă, cereale de la ferma din satul lui Janardhan, *paratha* cu legume și un ceai puternic aromat, fără zahăr și fără lapte.

Imaginea palatelor proaspăt văruite de pe insulițele răsfirate de-a lungul și de-a latul lacului Pichola îmi întârzie pofta de mâncare. Oricât au încercat, localnicii încă nu au reușit să distrugă magia unui loc de poveste. Aici precursori cu mai puțin sânge albastru sau curioși celebri își satisfăceau pofta de lux exclusivist, ceea ce cu mai mult de 400 de ani în urmă se desfășura departe de privirile curioase, în curtea interioară a câte unei *zenana* (harem), cunoscute drept *resort*-uri ale plăcerii, după bunul plac al bravului Maharana Udai Singh al II-lea.

Într-o stare de beatitudine absolută, ochii mei străbat contururi somptuoase, auzul e mângâiat de chemarea la rugăciune a musulmanilor și a rugii monotone

a hinduşilor pioşi de peste lac, însă ceva îmi distrage atenţia: în *ghat*-ul din faţa hotelului, zeci de ofrande florale, ierburi şi mâl se răsfiră în semicercuri ameţitoare către mijlocul lacului.

Înfăşurată într-un văl alb, cu părul despletit şi fără nici o grijă, o femeie se scufundă brusc în apă. Pluteşte înapoi spre mal, unde timp de minute bune săpunul, piatra ponce şi bobul de şampon îi alunecă uşor pe corp. Temeinic, fiecare deget e săpunit, frecat, clătit şi iarăşi frecat într-un ritual care mă fascinează. Nu-mi pot lua ochii de la eleganţa cu care fiecare parte a corpului e scoasă la lumina unei zile orbitoare, lângă câţiva plozi prăfuiţi şi o mână de turişti plictisiţi care aşteaptă să-şi pună vesta de salvare pentru o călătorie edificatoare pe lacul Pichola. Şi totuşi, mai edificatoare mi se pare prezenţa femeii de sub ochii mei. Mark Twain spunea, uimit, că toate formele de viaţă sunt sacre în India, mai puţin omul. Şi totuşi, ritualul de spălare al *acestei* femei e sacru: o nouă zi a început. Un corp nou îi va face faţă.

Îmi petrec după-amiaza printre zecile de camere cu oglinzi în loc de pereţi, mozaicuri cu păuni şi piscine de marmură din cel mai mare palat din Rajasthan, City Palace. Nu pot să înţeleg de ce mi-aş dori vreodată să trăiesc altundeva decât într-un *haveli*, în care cotidianul înseamnă ferestre tainice, coridoare şerpuitoare,

terase inundate de lumină și povești care nu se pot scrie vreodată.

Printre zecile de capcane pentru turiști, abundând de picturi miniaturale (vuiește Udaipurul de câte școli de artă a zămislit), vederi, pipe, șalvari și alte minunății *handmade*, pașii mă poartă către poarta deschisă a unei case unde se văd de toate și nimic, se țin lecții de gătit și de pictură. Intru mai mult pentru zâmbetul cald al unei indience care ascunde între poalele *saari*-ului doi copilași, unul mai ochios ca altul. Îmi expune veșnicele zeități încremenite în lemn și argint, brățări și alte nimicuri care fură ochii turistului nou-aruncat în bazarul delirant al Indiei. Le refuz pe toate politicos, până când observ un caiet de schițe ale frumoasei indience cu ochi mari și mâini muncite:

— *You want henna?*

După două ore, un ceai și două *paratha* cu iaurt, mâna dreaptă îmi e acoperită de păuni și flori de henna. Rinu îmi spune că arta de a decora corpul cu henna nu e așa, de ici, de colo. Are o semnificație mai profundă. Știu oare care e aceasta? Dornică să adaug încă una pe listă, o ascult cu interes: cu cât culoarea e mai intensă, cu atât iubitul/logodnicul/soțul te va iubi mai mult. În caz contrar, relația e sortită pieirii. Dhanyawald Rinu, mai dă-mi un cornet

de henna, poate-mi păcălesc destinul, de va păli cumva păunul din palma mea!

Ceva mai încolo, o galerie fără nume mă îmbie să intru să-i cunosc muzele. Nici urmă de artist, tablourile sunt agățate peste tot, câteva sunt pe pereții înalți de la primul nivel, o madonă crudă se odihnește negru pe alb pe șevalet, culorile mate ale unui Krishna albastru îmi cântă discret din dreapta, un tânăr indian cu obraz de femeie se iețește curios din stânga...

— Bine ai venit, mă ia prin surprindere Lokesh, puțin obosit.

E galeria lui, a expus prin Europa, acum se pregătește de Ethiopia și apoi iar Londra. Vorbim mult despre femeia indiană și despre cea vestică, despre căsătorii și tentații, despre est și vest, despre când și cum, despre uși care nu duc nicăieri și despre scări care urcă spre altceva. Pictează de vreo 15 ani și nu are de gând să facă altceva.

— Da, e dificil să fii artist în India, dar eu lucrez pentru mine. Sau pentru oricine îmi comandă o lucrare.

E vesel, mereu are de terminat o lucrare și fumează mult. M-a binedispus și așa am avut șansa să-mi vărs năduful despre trenurile din sudul Indiei, despre

camerele de hotel, despre *backpacker*-i zgârciți și despre muzele indiene.

— Hei, ai chef să-mi pozezi mâine?

Mai târziu m-am refugiat între zidurile *haveli*-ului de pe marginea lacului. În curte, vântul deșertic e ceva mai puțin aspru, iar Janardhan îmi oferă bomboane de ciocolată Cadbury.

14

Domnul Sandeep

— Am încredere totală în angajații mei. Îmi spun tot ce se petrece în lipsa mea la casele de oaspeți pe care le dețin în tot orașul. Unii dintre ei îmi sunt mai apropiați. Uneori facem sex.

Am auzit bine? Sex? Sunt încă în India? Da, da și da. Folosește pronumele personal la plural, fără gen – *they* –, ceea ce mă împiedică să-mi dau seama dacă e vorba despre o confesiune în privința orientării lui sexuale sau doar o informație atent strecurată în context, referitoare la fauna dormitoarelor în care își reconfirmă masculinitatea în declin la cei 63 de ani trecuți.

Sandeep e patronul casei de oaspeți de pe Jubilee Hills din Hyderabad, unde locuiesc singură de o săptămână. A intrat precipitat și neinvitat în camera mea după un telefon la recepție prin care le ceream pentru a mia oară să rezolve problema dușului nefuncțional.

— *No problem madam, today we fix.*

Dar asta nu se întâmpla în *any other day*. Așa că Sandeep s-a folosit de plângere drept pretext ca să se strecoare în camera mea de la etajul 3 și să supravegheze personal efectuarea lucrărilor de tip *jugaad* (o metodă tipic indiană, mereu inovativă, prin care orice poate fi reparat cu ajutorul unei mici doze de creativitate, inconștiență sau avânt amatoricesc, menită să reziste ÎN CEL MAI BUN CAZ temporar) în baia prăpădită, utilată atât de sugestiv cu o găleată și o cană de plastic ros.

— *Just in case*, spuneau în prima zi, dacă, Doamne ferește, nu curge apa la duș, noi vă transportăm într-o clipită găleata plină, de ajuns și pentru două dușuri la o adică.

Mă plictisisem de promisiunile lor, precum și de găleata cu apă rece. Azi se anunța o zi hotărâtoare: ori rezolvați, ori plec.

După câteva ciocane și vreo două înjurături în *telugu* (adresate mie sau dușului, nu vom ști niciodată cu siguranță), instalatorul – băiat bun la toate – recepționer pare că a rezolvat problema și se retrage pentru a ne aduce ceaiul cu care să sărbătorim izbânda omului asupra tehnologiei.

Sandeep rămâne pe scaun, în mijlocul camerei, în timp ce eu îmi fac de treabă cu monitorul laptopului,

care vrea cu tot dinadinsul să se despartă de carcasa care îl ține încă în viață. Bagajul e răsturnat pe tot patul, dar nu mă sinchisesc câtuși de puțin să fac ordine. Prost obicei asimilat în India, unde fiecare așezământ omenesc beneficiază de câte un mic ajutor în casă, cum am spune noi. Mai exact, un adolescent, o *amma* sau un bătrânel ce are grijă în locul tău de toate detaliile gospodărești: spălatul rufelor, gătitul celor trei mese, măturat, călcat, împăturit, șters geamurile, cumpărături, bârfe preluate din vecini, reflexoterapie și multe altele. Singura mea grijă e să încui ușa și să plătesc chiria. În rest, sunt acoperită. Cineva, cumva, are grijă de restul.

Ceaiul e gata în câteva minute, prezența grăsanului autoritar dă roade. Faptul că este în interiorul spațiului meu de confort e însă întru câtva greoi și forțat. Ceva îmi spune că ar fi mai bine să-mi rezum ospitalitatea la un scurt *mulțumesc* și la revedere. Dar metoda mea vestică, total neadecvată realității locale, de a expedia diplomatic un musafir sâcâitor dă greș. Miasma grețoasă a parfumului dulce venind de sub gușa dublă, ușor transpirată, cauzată probabil de o tiroidă leneșă, a umplut toată încăperea. Mă simt fără scăpare.

În timp ce își caută un loc pentru a depozita cele două ceaiuri, recepționerului i se ordonă să elibereze patul.

— Câtă mizerie! Trebuie să duci rufele astea la spălat! Rajeev, strânge tot și du-le jos, la spălătorie.

Dintr-odată văd tabloul de undeva de sus și realizez că e cazul să adopt o atitudine corespunzătoare. Obrăznicia anxiosului indian mă pune în gardă. Stai liniștit, îmi spăl sigură hainele.

— Te rog, nu le atinge.

Mă uit sever la tânărul nedumerit. Sandeep e ofensat. Respiră greu și îi face semn să se retragă urgent.

— Și lasă ușa deschisă, adaug.

Schimbarea mea de dispoziție nu a atins decât aproape imperceptibil curajul acestui oportunist din bogatul sud al Indiei, unde aproape oricine reușește să facă avere de pe urma unei populații abrutizate și terorizate de foamea unei clase mijlocii aflate în creștere liberă. Nici o artă sau știință nu e implicată în felul în care constructorii Indiei de azi evacuează mii de oameni din cartierele limitrofe pentru a ridica noi și noi blocuri, cu o arhitectură lipsită de orice urmă de creativitate sau inovație. Corturi, barăci, adăposturi încropite din patru stâlpi și o prelată de plastic ieftin sunt șterse de pe fața pământului zilnic, pentru a reapărea ca ciupercile după ploaie, în ziua următoare, în umbra altor cartiere rezidențiale. Autoritățile închid ochii. Tema nonviolenței lui Gandhi a devenit tema nonacțiunii reprezentanților legii de

azi. Sandeep și mulți alții ca el și-au cumpărat liniștea astfel. Abuzul e un mod de viață. Imunitatea e un drept scos la licitație. Îl câștigă cine dă mai mult. Cine a fost mai flămând. Cine a devenit mai sătul. Legea junglei e scrisă de mult și el o știe pe de rost. Își permite orice indiscreție. Iar o propunere fără perdea adresată unei tinere călătoare e doar un contrapunct al monotoniei unei zile ca oricare alta din viața tihnită a unui tiran contemporan.

— Știi, aș putea să-ți micșorez chiria, dacă ai nevoie.

Spune asta în timp ce mângâie apăsat brațul scaunului pe care s-a instalat, gest care îl face să arate nerăbdător în ciuda siguranței pe care a încercat s-o transmită la început. Nevoie! Aceeași nevoie ce le face pe femeile care lucrează pentru tine să se întoarcă zi de zi, chiar dacă sunt plătite prea puțin, exploatate prea mult și ocazional abuzate. Face o pauză pentru a accentua și mai mult însemnătatea termenului. NEVOIE.

În prima zi când am ajuns la Jubilee Hills Guest House, obișnuită fiind cu lejeritatea negocierii prețului unei camere oriunde pe subcontinent, am încercat să obțin o ofertă mai bună. Urma să locuiesc acolo cel puțin o lună, așa că trebuia să-mi încerc norocul. În cele din urmă ne-am întâlnit undeva la mijloc, iar Sandeep se arată acum mai binevoitor ca oricând în ceea ce privește stabilirea unei valori decente pentru

o cameră întunecoasă, cu o baie nefuncțională și populată de insecte care mai de care mai mari și mai numeroase de la o zi la alta. Desigur, dacă prezumția nevoii imperioase și imediate ar fi existat. Dar nu există. Și, chiar dacă asta ar fi fost situația, în nici un caz rezoluția lui Sandeep nu putea fi una realistă.

Anorexia lui logică îl împiedică însă să vadă asta. Sau poate permisivitatea cu care s-a obișnuit până acum. Șpăgi, relații extraconjugale mai mult sau mai puțin consensuale, scutiri de taxe și impozite, servilitatea cu care câte un copoi așteaptă resemnat și umil să intre în biroul său, angajații-servitori și cine știe câte alte indulgențe obținute cu japca.

— Nu am nevoie, Sandeep. Dar mersi că te-ai gândit. Apreciez nespus grija ta față de tribulațiile financiare ale oricărui *backpacker* mort de foame în țara tuturor posibilităților, dar mă descurc.

Sex, pat, nevoie, chirie, reducere. Le diger cu rapiditatea cu care Sandeep și-a exprimat intențiile lubrice fără să clipească. Ultimul lucru pe care ar trebui să-l fac e să mă obstinez să-i dau o lecție. Să-l umilesc deschis sau să devin agresivă. Să-l dau în șuturi afară din cameră. Mă abțin cu greu să nu tremur de furie și indignare. Dar asta nu ar face decât să-mi confirme vulnerabilitatea în fața impertinenței de care tocmai a dat dovadă.

Se fâstâceşte, o dă la întors.

— Nu, nu e ce crezi. Ştiu că îţi permiţi să achiţi chiria. Voiam sincer să te ajut! În ziua de azi e greu să călătoreşti în India. Nu e aşa ieftină cum crede lumea.

— Cred că am să ies la o plimbare, îl anunţ.

Nu are replică. E dat afară. Asta funcţionează. Nu e o rugăminte directă de a părăsi încăperea, ci o circumstanţă care nu-i dă de ales. Tipic indienilor, am învăţat repede că e mai important să dai vina pe altcineva sau pe altceva pentru o anumită situaţie creată. Musonul, zeii, karma, dharma, şeful, familia sunt băgaţi la înaintare atunci când se doreşte o ieşire din scenă curată, o derogare de la orice tip de responsabilitate, un val de apă peste două mâini murdare.

Cazul meu este închis.

Vanitatea nu-i permite să insiste. E rănit, refuzat, expulzat, denigrat. A doua zi, recepţionerul îmi oferă un pachet cu *biryani* făcut special de soţia lui Sandeep pentru mie. Refuz. A sta la masă cu cineva, a accepta bolul de mâncare sau ceaşca de ceai oferite e un semn de prietenie sau de iertare. Dar azi sunt ostilă. Refuz. Şi peste alte două zile părăsesc casa de oaspeţi Jubilee Hills, Hyderabad şi pe Sandeep.

15

Kalka Sacred Tattooz

Cu câteva luni înainte de a ajunge în Rishikesh, pe o mică insulă de pe lângă Havana, numită Regla, o bătrână preoteasă santeristă își dădea ochii peste cap și urla în transă cum că India mă va vindeca de toate apele rele și de toate spiritele malefice ce mă învăluie de vreo trei decenii.

Lyalocha Lourdes l-a văzut chiar pe Ganesh în fața ochilor în vreme ce eu amuțisem, stupefiată, gândindu-mă care ar fi șansele ca *madrina* să aibă vreo idee despre bildungsromanul meu indian ce se întindea atunci de vreo cinci ani, fără vreo șansă să-l termin prea curând.

După ce mi-a înșiruit toate afecțiunile posibile și imposibile de care suferisem până la ora aceea, m-a diagnosticat cu sedentarism și nervozitate exacerbată în raport cu aproapele meu suflet-pereche. Cu sedentarismul nu prea a nimerit-o, de vreme ce nu trece

lună fără o tură, două, trei de câte 50 de kilometri cu MTB-ul în jurul Iașului. La a doua parte mai negociem. Fără să știu ce m-a lovit, mă trezesc blagoslovită cu flori și bețișoare parfumate de două matroane spirituale afro-cubaneze, țipând cât le ține gura. Începuse slujba santeristă în plină stradă, eu statuie, Iulian făcându-se că nu mă cunoaște, trei pași mai încolo, de unde privea spectacolul distant de la distanță.

Adusă în Lumea Nouă de sclavii Yoruba de undeva de pe pământurile Nigeriei, santería e un sistem de credințe cu ritualuri specifice, precum transa, sacrificiile animale și spiritismul, prin care un vindecător descoperă cauzele subtile ale bolilor. Afecțiuni survenite în urma dezechilibrului minte-trup-suflet sau a lipsei de bunăvoință din partea unor spirite malefice. În orice caz, peste puterea de înțelegere a unui simplu muritor de rând, proaspăt inițiat în secretele subculturii indigenilor americani.

Lyalocha se umflă ca o cobră pe cale să atace, își aprinde un chiștoc de trabuc și mă afumă de jur împrejur în timp ce *madrina*-asistentă îmi trântește la propriu niște flori în cap.

După ce mă îmbăiază în smog de trabuc și iasomie, *madrina* Lyalocha mă trimite să cumpăr *elekes*-ul necesar finalizării ritualului de purificare: un colier alb de os, guvernat de Obatalá, sfântul santerist al sănătății.

La rândul lui, colierul e curățat, conform ritualului, într-o coajă de cocos, cu lapte de cocos, alcool, parfum și scrum de trabuc.

— Și ai grijă de părul tău, acolo ți-e toată energia divină, nu mânca nici fierbinte, nici rece, fă băi de plante și poartă-te frumos cu iubitul tău. E ăla de pe treptele bisericii, așa-i? descoperă ochiul agil al madrinei.

Îl chem mai aproape, ambetată de spiritul vindecător al madrinei, și, cât ai spune pește, Iulian e preluat de cele două vindecătoare direct în iureșul unei noi ture de duș spiritual. E gratis, stai liniștit.

— Doi în unu, zâmbește știrb Lyalocha cu fața ei rotundă ce răsare dintr-un trup mare, cu piept generos de moașă și adidași numai buni de stat ore întregi în picioare.

Patruzeci de dolari mai târziu părăsim lăcașul sfânt al vrăjitoarelor cubaneze.

Iulian nu mai zice nimic. Știe că nebuniile mele sunt explozive, de scurtă durată și cer răbdare din partea audienței. O să-și revină imediat.

— Dar știi la ce mă uitam acum pe telefon, înainte să mă chemi acolo? mă întreabă el zâmbind larg.

— Nu știu, vreo poză cu mine goală?

— Ha! La fotografiile din India – mai exact, una de prin nu știu ce sat din Rajasthan, cu un zeu albastru care mi-a rămas pe retină.

— Ganesh?

— Ganesh. Pfai, tu îți dai seama? Care ar fi șansele?

Nu mai vorbim mare lucru restul zilei. S-au legat apele madrinei cu ale noastre. E clar, ne întoarcem în India.

Și timpul a trecut. Zilele, săptămânile, lunile. M-am liniștit acasă, cu mici escapade ucrainene sau montane, am pedalat și am uitat de preoteasă și de previziunile ei.

Astăzi, în nordul Indiei, în Rishikesh, parcă tabloul prinde contur și piesele se îmbină perfect. Știam de câțiva ani că am la dispoziție un corp întreg de înfrumusețat. Doar că nu găseam momentul, locul și mijloacele potrivite.

Tot universul turistic din Rishikesh se întinde între cele două poduri suspendate – Lakshman Jhula și Ram Jhula. Aici e capitala mondială a yogăi, aici se refugiază indienii care caută răcoare himalayană și purificare fizico-spirituală în curenții repezi ai Gangelui. Acesta e locul în care marele fluviu se strecoară printre plajele nisipoase pline de *sadhus* dezbrăcați și grote ce ascund trupurile celor care au renunțat la avuțiile lumești pentru a trăi la voia întâmplării și din bunăvoința trecătorilor milostivi.

O plimbare printre ashramurile sclipitoare și prin bazarul ezoteric mă aduce în fața unui banner negru pe care stă scris cu alb: *Kalka Tattooz Studio*. Nici un plan. Nici o dorință. Ies cu nara stângă găurită de un cercel rotund de argint. Nu înainte de a răsfoi într-o doară catalogul de desene și tatuaje. A doua zi, Iulian îndură două ore de frezat, apăsat, marcat, conturat și umplut: Om Ganesh.

— Hai, că n-ai tupeu, mă tachinează el proaspăt însângerat, victorios în spontaneitatea cu care mâna dreaptă i s-a mai înfrumusețat cu un desen.

Nu stau prea mult pe gânduri. Dacă decurge lin înseamnă ce trebuie să fie. Dacă vine de la sine, dacă e în drumul meu și-mi iese în cale, nu pot și nici nu vreau să refuz.

A doua zi îmi clănțăne dinții în gură. Nu mai sunt sigură de nimic. Găsisem câteva ilustrații care îmi plăceau. Himanchu nu vorbește prea mult și îmi tot arată on-line imagini cu diverși elefanți sfinți. Aș vrea să se creeze o legătură, să mă relaxez, mai fac o glumă, dar el nu pare s-o guste. Sau poate n-a înțeles? Brusc, salonul mi se pare steril, mult prea steril pentru sângele meu cald care e pe cale să înghețe în următoarele cinci minute. Încerc să mă justific:

— Ganesh nu e un simbol religios pentru mine, el mă urmărește peste mări și țări, *madrina* Lyalocha

l-a văzut tocmai din Cuba, Iulian l-a întâlnit acum un an prin Jodhpur...

Trece o oră de sudoare, măsurători și nehotărâri. În sfârșit am căzut de acord, eu, Himanchu și Ganesh în lotus roz, așa cum îmi apărea în minte de când m-am decis și cu isprava asta. Îmi decupează trei mărimi diferite, probez tatuajul de hârtie ca rochia de mireasă, ăsta e prea lung, ăsta e prea scurt, ăsta-i!

Dau să mă așez pe scaun, dar Himanchu mă invită atotștiutor pe masa de operație: o să dureze multișor, întinde-te. Îmi trec prin minte toți prietenii pe care i-am însoțit vivace la diverse ședințe de tatuaj prin Thailanda, India și Iași, cuvintele de încurajare, glumițele proaste despre *tempus fugit* și impermanența corpului uman. Prostii! Nimic nu mă putea pregăti pentru următoarele trei ore de tăiat în carne vie, de urcat pe toți pereții și înapoi, de „Doamne, ce mă doare!" chiar și în clipa asta, când îți povestesc ție, cel care mai dai o pagină, leneș, poate un pic adormit, la ceas de noapte, gândindu-te că TU nu vrei trece cu siguranță prin așa ceva prea curând. Ești sigur?

Ca și timpul, durerea trece. Ca și propriul cop, durerea e impermanentă. De îndată ce acul se îndepărtează la o distanță apreciabilă de epiderma mea, răsuflu ușurată. Am sângerat nițel, pielea parcă s-a rașchetat după o căzătură pe asfalt fierbinte, carnea

tumefiată pulsează ritmic, o chinezoaică mă felicită ca după război, abia reușesc să mă urnesc spre oglindă. Albastru, cu fundul în floare de nufăr, ochii întredeschiși și mâna grăsuță mă salută somnoros – *Namaste*. Concentrează-te, amintește-ți lucrurile bune și uită de amărăciuni, adaptează-te oricăror condiții. Lumea e la picioarele tale, servește-te, digeră orice situație, oricând, vorbește mai puțin și ascultă mai mult. *Think big*.

Ganesh în floare de lotus, fii bine-venit în viața mea.

16

Liderul care nu a vrut niciodată să fie lider

— Sunt convinsă că o să se descurce. Cât de greu poate fi?

Catifeaua maro a banchetei de autobuz e îmbâcsită de miros de fum, transpirație, curry și șosete murdare. Iar gurile de aerisire nu prea își fac treaba. Pute ca dracu'! Adorm cu capul pe un șal parfumat și mă trezesc cu falca lipită de catifeaua împuțită. Ar mai fi vreo două ore până la Jaipur, socotesc buimacă de cap, dar un gard de culoarea piersicii coapte se desfășoară rapid pe fereastra aburită.

— Iulian, trezește-te! Am ajuns! aproape țip de bucurie, dar el nu crede în vorbe, ci în fapte și consultă atent GPS-ul.

— Da, băi, să știi că am ajuns, îmi confirmă cu dovada-n mână.

— Dar oare Karina o fi reușit să ajungă? Poate a rămas în Delhi și tu ai telefonul închis. Sau poate e în Jaipur, dar n-a găsit casa lui Abishek. Sau poate n-a ajuns deloc în India.

O iubesc pe Karina, dar iubirea mea nu se manifestă deloc afectuos și e periată atent de orice dulcegării frivole. Iar pe drum e cu totul și cu totul altă poveste. O hartă, darul curiozității și folosirea limbii engleze de bază (*how much..., where is..., when does it leave*) te pot duce departe. Ăsta e mottoul meu. Tocmai din acest motiv i-am transmis corect, poate puțin mai târziu decât ar fi trebuit (la vreo două ore după ce s-a urcat în avionul spre Delhi), coordonatele întâlnirii noastre: „Aterizezi în New Delhi, iei metroul până la Kashmiri Gate, de unde ai să găsești autobuze de stat spre Jaipur, de unde te urci într-o ricșă și îi arăți adresa cutare, unde stau eu de obicei, în casa de oaspeți a lui Abishek. Schimbă puțini bani la aeroport, rata e mizeră, și sună-mă pe numărul indian dacă nu te descurci". Scurt și cuprinzător.

Nu te aștepta să vin la aeroport oricine ai fi și de oriunde ai veni. Infantilismul de care se îmbolnăvesc brusc unii atunci când pleacă de pe meleagurile natale mă lasă rece. Spaima orelor târzii la care aterizează pe un aeroport dintr-o țară nouă, oroarea tocmirii pe cont propriu a unui taxi, dilema schimbului valutar,

posibilitatea de a nu găsi conexiune la Internet sau prize, dispariția oricărui tip de adăpost temporar sau imposibilitatea de a localiza un hotel decent în, desigur, centrul orașului sunt manifestări clare ale unei maladii care ți-a furat autonomia, logica și bunul-simț. Și, dacă nici India nu poate să te învețe asta – că vrei sau nu –, nimeni nu va reuși. Ai cuvântul meu.

Prin urmare, Karina se va descurca să parcurgă cei aproape 300 de kilometri din capitală până în Jaipur fără probleme.

— Sunt convinsă că o să se descurce. Cât de greu poate fi? Tu auzi ce-ți spun aici?

Iulian dă semne de neîncredere, dar știe că până la urmă, oriunde ai fi în India, ești la un autobuz sau un tren distanță. Nu demult, și el ateriza buimac pe același „Indira Gandhi" din New Delhi, doar cu adresa unui hotel din Haridwar. Degeaba încercase să mă șantajeze emoțional – „Și ne vedem la aeroport, da? Mi-e prea dor de tine" –, că nu a reușit să mă scoată din ale mele: „Te aștept cu dragă inimă într-unul dintre cele șapte orașe hinduse sfinte unde ajungi *via* metrou plus autobuz și o ricșă". Rețeta e aceeași. A înghițit în sec emoticonul meu galben care îi făcea cu ochiul că totul va fi bine până la urmă. Și dacă nu e bine nu e cel din urmă ceas. Ai să te descurci, dragule, sunt convinsă.

De descurcat, s-a descurcat, însă nu prea pare sigur că și prietena Karina o va face.

Ajungem la casa lui Abishek pe la 3 dimineața, ridic piedica din poartă, intru în curte și bat încet la ușă. La primul etaj e o lumină aprinsă și pe fereastră se vede un bagaj în folie.

— Ei, ce ți-am zis? Uite că a reușit să ajungă înaintea noastră!

Karina e roșie de oboseală, dar plină de energie. Ne pupăm, ne îmbrățișăm, mi-a adus un cadou din China, bem ceaiuri, povestim, soarele răsare și la noi în casă.

În primele zile explorăm toți trei Jaipurul, așa cum îmi place mie, adică îi duc pe la toate localurile prietenilor mei jaipurezi, la Amer Fort, Hawa Mahal și la negociat prețuri de șaluri în Bapu Bazar.

Din partea arabă a familiei mi-a intrat bine în cap un lucru: în primele trei zile, musafirul e regele. I se face, i se drege, i se arată, e dus de mână, e servit cu mâncare, cafea și ceaiuri, i se oferă fructe și apă rece, e invitat peste tot și nu e supus nici celui mai mic efort (pentru lămuriri suplimentare, vezi Cyril Glassé, *The New Encyclopedia of Islam*). La finalul celei de-a treia zile, musafirul devine de-ai casei. Adică își vede frumușel de treaba lui. În cultura arabă, al treilea

pahar de ceai anunță de obicei faptul că vizita tocmai s-a încheiat, iar oaspetele poate să-și vadă de drum.

A treia zi în Jaipur:

— Astăzi ce facem?

Iulian vrea în Jaisalmer, Karina încă n-a pus mâna pe-o hartă și-un ghid („Ce se mai poate face în orașul ăsta?") și eu aș vrea să-mi iau niște tălpășița. După o incursiune inutilă la biroul de rezervări bilete de tren, unde am aflat că e imposibil să găsim locuri spre Jaisalmer pentru a doua zi, le propun să tragem o fugă până în Pushkar, cam la 150 de kilometri de Jaipur.

— Uraaa! Avem program!

Autobuzul spre Pushkar pleacă în trei ore. Pauză.

— Ce facem? Cel de Ajmer pleacă ACUM și de acolo schimbăm cu unul spre Pushkar. Vă convine?

Cum nici unul nu are de gând să-și dea cu părerea prea curând, deduc totuși din privirile lor încurcate că ar fi o idee bună să nu pierdem vremea prin săli de așteptare, ci să ne dăm de lucru.

— Patru bilete, doamnă. Plecăm în Ajmer și de acolo om mai vedea noi ce-i de făcut. Vreți să stăm prin Ajmer și lăsăm Pushkar pe mai târziu? Sau facem un *hitchhike* pe vreun camion care trece prin Ajmer spre Pushkar? Sau rămânem în Ajmer și gata?

Tăcere.

— Mi-e indiferent, decretează sec Iulian.

— Eu vreau ce vrei și tu, nu mă ajută deloc Karina.

Cum Pushkarul e punctul de întâlnire al *backpacker*-ilor de prin Rajasthan, înclin să cred că e varianta optimă asociată micului nostru grup neomogen.

Caut câțiva centimetri pătrați unde să-mi pot restrânge masa corporală alături de alte zeci și zeci și zeci și zeci de pasageri care trag și ei o fugă până-n Pushkar, la Brahma Temple, sau până la lacul apărut atunci când Brahma însuși a scăpat acolo o floare de lotus. Oricare ar fi motivul pentru care merg spre destinația comună, am sentimentul că India nu poate fi judecată. India poate fi doar trăită. Și nu oricum, ci în felul ăsta: alături de oamenii ei, sufocați în autobuze, migrând dintr-un loc în altul, pelerini de profesie, cu o datorie sfântă de îndeplinit: o dată în viață trebuie să ajung aici. O dată în viață ajung în India majoritatea turiștilor. O dată în viață trebuie să iau și eu atitudine în fața tovarășilor mei de drum:

— Băieți și fete, azi ne împărțim în unu, doi, trei. Fiecare pe cont propriu.

Rictus.

Cu câteva kile în minus pe umeri, sar iute din autocar, când aud în spate:

— Noi mergem...

Fața lui Iulian trece prin tot spectrul de gri, Karina abia își târâie picioarele în urma lui, eu mă iau după un indicator spre lacul Pushkar. Grupul e intact. Fac dreapta, Karina mă urmează:

— Cred că se simte în plus, îmi împărtășește spăsită, uitându-se în direcția lui Iulian.

Vreau să dispar. Să mă evaporez în norii de praf din târgul de cămile unde speram să mă pierd pentru câteva ore. Să-mi văd de mintea mea. Am chef să stau acolo, în visele, proiecțiile și fanteziile mele de o noapte. Cu bărbații pe care nu i-am avut vreodată, în clipele mixate din amintiri și idealizări, în locurile cu marmură albă și rece, în paturile strâmte, cu salvările de ultimă clipă, cu tine, cu el, cu ea, cu altcineva. În vise ești de neînlocuit, indispensabil, accesibil și perfect. Dar nu e chip. Nu pot să închid un ochi, nu pot să tac un minut, nu pot să mă opresc o secundă. Cineva e mereu la doi pași în spatele meu cu o întrebare, o nedumerire, o năzuință, o interpretare personală.

Sunt liderul ales în unanimitate care nu și-a dorit niciodată să fie lider. O activitate depersonalizantă și obositoare, pe care nu vreau și nu pot să mi-o asum. De la lider se așteaptă să ia cele mai bune decizii, în cele mai nefavorabile condiții, cu cele mai puține mijloace și pe placul tuturor. Mă simt furată.

Conversațiile obligatorii, buna dispoziție de asemenea obligatorie și viteza de reacție sunt indispensabile. Monitorizarea comportamentului liderului ales se desfășoară pe parcursul tuturor orelor în care acesta nu doarme, iar tăcerile inconfortabile (cum altfel ar putea fi interpretate?!) sunt taxate la sânge. Atmosfera devine ostilă, degetele se strâng pe telefoane într-un gest similar struțului care își îngroapă adâââââânc capul în nisip.

În urmă cu două zile, Karina mărturisea contrariată că a simțit India doar când s-a pierdut prin orașul vechi al Jaipurului, după o ceartă tranzacțională cu șoferul de ricșă înfometat de rupiile ce întârziau să apară în buzunarul lui din portofelul ei european. Mă bucurasem anticipat. Poate a înțeles, poate chiar vrea să cunoască țara asta pe cont propriu. Poate vrea să scrie povestea ei despre universul indian. Poate are curaj să se desprindă de turmă.

M-am înșelat.

— Ce putem vedea în Pushkar?

— O să vedem ce-i de făcut! Haida, dar.

Împărțim o masă în primul restaurant cu Wi-Fi și cădem de acord ca Iulian să plece la pozat *sadhus* pe malul lacului, iar noi să rămânem prin oraș. Rezerv două camere on-line, e deja întuneric și nu are rost să ne mai întoarcem trei ore și două autobuze în Jaipur.

Seara, la hotel, Karina trânteşte uşa fără să spună noapte bună. De ce i-am rezervat o cameră fără baie?

— Era singura *single*, Karina. Şi cea mai ieftină.

Vreau să rup o bucată de hârtie pe care să scriu citeţ, de tipar, cu litere de sânge:

M-am săturat de momentele în care:
- azi te plângi de aceleaşi lucruri ca şi ieri;
- nu-ţi foloseşti capul;
- nu asculţi;
- te grăbeşti;
- sari calul;
- nu te raportezi la locul în care ai ajuns;
- trebuie să-mi negociez ziua;
- trebuie să-mi împart timpul;
- vreau să stau, să tac, să citesc şi tu vorbeşti încontinuu;
- grupul e obligatoriu şi liberul-arbitru e mort;
- te agiţi;
- nu înţelegi ce se întâmplă;
- o iei înainte;
- rămâi în urmă.

A doua zi dimineaţa, Karina e la plimbare, Iulian îşi revizuieşte pozele şi eu stau la soare.

17

Bhang, bhang în Jaisalmer

Autocarul de stat non-AC din Jodhpur spre Jaisalmer e plin ochi. Pe culoar a adormit un domn cu tot turbanul lui de culoarea șofranului, *dhoti*-ul alb și *chappals* cu vârf întors, din piele de cămilă. Se trezește din când în când ca să mai tragă palmat câte un fum de *bidi*. Direct spre capul meu amețit de mișcările ondulatorii induse de curbele luate suav de șoferul nostru, stăpânul nostru. Karina are diaree, Iulian e preocupat de sinergia grupului nostru cu trei perechi de mâini și picioare, dar un sigur cap. Capul fiind eu, evident – fie că vreau, fie că nu. Liderul se alege, nu se numește.

— Dezi, ce norocoși suntem să te avem cu noi în India, mă miruia în urmă cu patru zile Karina.

Numai de *tour leader* am eu chef acum! Mai lăsați-mă, domnule, în pacea Indiei o țâră! Revin îndată...

Jaisalmerul, oază din mijlocul deșertului Thar, ne așteaptă cu ricșari carnivori, vânzători de camere de

hotel, safari pe cămilă, ce vrei și ce nu vrei. Unul intră direct în autocar, nu mai are răbdare să coborâm: ricșa e gratis până la hotel, drumul e inclus în prețul biletului, *no problem*. Aproape că-l cred, până când șoferul nostru se pierde cu firea și îl dă urgent jos. Afară, o mare de opțiuni: unul dă să-mi ia bagajul, unul ne oferă o cursă gratis, altul o cameră la numai 500 de rupii, altul doar 30 de rupii până în oraș. Cum Iulian și Karina încă nu s-au dezmeticit de pe drum, îi dau bagajul celui mai puțin insistent ricșar și pe-aici ți-e drumul. Rezervasem în prealabil camere în două hoteluri diferite și încercam să-i explic asta ricșarului, în timp ce el dorea cu tot dinadinsul să ne mai prezinte un hotel extrem de convenabil și curat, cu Wi-Fi și tot neamul. Avem camere, omule, ce nu înțelegi? De oboseală, Iulian țipă la el. Toată lumea tace mâlc. Odată ajunși la primul hotel, nu ne mai înțelegem deloc. Nici eu cu ei, nici ei cu mine, nici noi cu ricșarul. Iau bagajul și urc spre recepție fără să mă uit în urmă. Mare greșeală. În câteva minute situația se deteriorează alarmant. Karina țipă la ricșar, ricșarul face semne disperate către recepționer, care dă să scoată niște rupii din buzunar. Încerc să înțeleg ce se petrece: banii erau la Karina, ea trebuia să plece mai departe spre următorul hotel, dar a debarcat aici cu tot cu bagaje, cu tot cu ricșar.

Uitase să-l plătească, nu știa unde e cazată, mergea din inerție. Mă liniștesc, plătim drumul, întreb dacă mai e liberă vreo cameră. Inspir, expir, e bine, e bine. Gazda noastră mai are o cameră. Nici un stres.

Spre seară ieșim la masă. Mi-a cam ajuns. Ne certăm: toată lumea e responsabilă de ce i se petrece pe drum. De unde pleacă și unde ajunge. Karina se plânge că noi decidem totul, deși i-am repetat de nenumărate ori să aleagă ce și cum facem în cele trei săptămâni în India. Nu mai am chef să decid pentru toți și m-am plictisit să răspund de orarul zilnic de distracție și vizitat. Le propun să ne petrecem zilele separat. Speram că au început să înțeleagă din Pushkar, când Iulian a plecat la fotografiat și noi la băut cafele. Chiar dacă eu voiam să le beau singură. Înțeleg, India e copleșitoare pentru prima dată, dar unicul mod prin care poți s-o trăiești este să treci peste. Peste durere, dezgust, plictiseală, oroare, stupoare sau înflăcărare. Peste ceea ce departamentul național de turism a numit atât de viclean *Incredible India*. O strategie de marketing făurită special pentru a-ți lua ochii. O poleială frumos pusă deasupra tihnei și normalității acestui neam. Dincolo de a fi incredibilă, India e umană. India te înțelege fără cuvinte, îți citește nedumerirea pe față, oboseala din ochi, dorința din tremurul nărilor, setea de pe buzele uscate. Uneori profită, alteori e blajină. Dar mereu știe.

Ne odihnim corpurile încovoiate în forma scaunului de autocar. Mai trece o noapte. Dis-de-dimineață sunt binedispusă. Am chef să am chef. De orice.

Mai jos de Jaisalmer Fort, cel mai important obiectiv turistic de bifat din oraș, lângă un șir de agenții de turism și vreo două restaurate, e ascunsă o mică hrubă, de fapt, o gaură-n perete, care ar trece cu ușurință neobservată dacă nu ar fi tăblița de deasupra pe care scrie lăbărțat, cu litere de-o șchioapă: *As recommended by Lonely Planet. You want lassi? Cookie?* Casc și mai tare ochii văzând ce scrie în josul tăbliței: *Government approved, Bhang Shop.* Asta-i, tată. *The one and only!*

Colocvial denumit *bhang*, poțiunea asta nu e de fapt nimic altceva decât frunze uscate de canabis. Folosit mai ales de *sadhus* și preoți pentru a atinge stări de meditație profundă sau extaz divin, *bhang* a devenit tot mai popular în rândul turiștilor străini, care îl consumă pentru a atinge stări profunde de indiferență.

În amestec cu *ghee*, lapte și condimente, frunzele sunt modelate în mici globuri dulci sau biscuiți, după caz. Intru în forță. Azi e ziua mea norocoasă. Pe rafturi stau prăfuite tot soiul de pipe și narghilele, mai mici sau mai mari, vreo câteva vrafuri de broșuri cu safari în deșert, două mese joase, două bănci lungi

lipite de perete, scrumiere cu steagul Jamaicăi într-un spațiu de cinci metri pe trei. Doi indieni își sting țigările și pleacă cu câte două pungi pline ochi de ceva ce numai rău nu poate fi.

— *You want medium, strong or mild?*

— Două *lassi medium*, te rugăm. Și fără gheață.

Chicotim ca două fete mari la ginecolog. Sau mai bine la preot, sub sutană. Acum e momentul adevărului. Dăm peste cap licorile dulcegi cu gust de spirulină.

— Hai, că n-a fost așa rău!

— *You try cookies*, ne testează cu ochii roșii comerciantul legal de *bhang*. Vă dau să gustați înainte, zice el, întinzându-ne câte o unghie de biscuit uscat scos dintr-un sertar gârbovit din dreapta.

Iulian nu prea se înghesuie, așa că iau eu aschia de *bhang* mai verde și mai mare. Mulțumim, plătim, dar biscuiții rămân pe altă dată.

Nu observ nici o schimbare de stare. Deși mi-e atât de ușor să ignor vacile de pe drumurile înguste, urletele claxoanelor, scuterele care trec la mai puțin de un braț distanță pe lângă mine.

— Unde mergem? întreabă Iulian.

Mi se face foame. Parcă. Căutăm un loc mai retras, la umbră. La restaurantul tibetan dăm de Karina. Mă așez la altă masă. Zenul meu e zenul meu. În câteva

minute vine ea la masă, pleacă, vine iar. Îi explic că am nevoie de puțin timp să mă liniștesc. Azi nu. Știi cântecul ăla de vară. Te rog eu mult, azi nu. Nici bine nu pleacă de la masă, că atenția mi se îndreaptă fără să vreau către masa alăturată.

Doi indieni, un rucsac *army* și două DSLR-uri odihnindu-se pe masă. Cel din dreapta poartă ochelari, e bondoc, are o bandană albastră legată deasupra urechilor și e puțin agitat. Posesorul rucsacului *army* e îmbrăcat în tricou verde cu pantaloni asortați și o pereche sănătoasă de bocanci grei și negri. Tocmai au terminat de mâncat. Chelnerul curăță masa. Bondocul cere niște apă.

— Minerală? oferă din cale-afară de politicos chelnerul.

— Nu, nu, de la robinet e în regulă, i-o taie urgent bondocul.

Chelnerul revine cu două pahare pline cu apă rece, cu broboane de condens prelingându-se ușor pe margini. Cei doi așteaptă vădit rușinați plecarea chelnerului. Apa e rece, afară e arșiță, lor le e sete. Bondocul sparge gheața și ridică circumspect paharul: agită apa ca pe vin, cercetează reziduurile și îl pune dezgustat înapoi pe masă. Pseudosoldatul din dreapta înghite în sec. Maxilarul i se strânge tensionat deasupra gâtului uscat. Lui îi e cam sete. Ridică paharul, zice

două vorbe de duh, bondocul pufnește în râs și aprobă cuminte, atmosfera se destinde. Fie ce-o fi, mai mult de jumătate din lichidul vieții se scurge pe gâtul îndrăznețului însetat. Bondocul transpiră. Lasă să treacă câteva secunde nesfârșite de respiro, ia neîncrezător paharul și îl bea până la fund.

Atâta mi-a trebuit. *Bhang*-ul mi-a pătruns în sânge, mi-a relaxat mușchii încordați, a ajuns sus-suuus și acum eliberează fără rușine valuri de dopamină și endorfine. Pufnesc în râs. La început discret, înfundat, apoi din ce în ce mai asumat. Animalul a fost eliberat. Nu mai e cale de întoarcere. Simt un soi de ușurare cu fiecare chicotit eliberat. Iulian se uită întrebător la mine:

— Zi-mi să râd și eu.

Dar nu trebuie să-i spun nimic, râsul e contagios. Îl pufnește și pe el. Dar e mai tare ca mine. Om serios. Nu se cade așa ceva. Până să mă mai întrebe ceva, râd în hohote. Cei doi meseni se uită și ei întrebător la mine. De jenă, îmi iau iPhone-ul cu bateria moartă și dau scroll în neștire. Cei doi se ridică și părăsesc localul. Iulian tace mâlc. Vine mâncarea. Momentan apele se liniștesc. Dar nu pentru mult timp.

Alți doi tineri, un el și o ea, intră veseli în localul cu pricina. Ne privesc prietenoși. Poate se înfiripă o

discuție amicală de prânz, așa, ca de la călător la călător. Da' de unde!

— *All good?*

Noi îi fixăm tăcuți și serioși.

— *How ya doing?* insistă inocent tânărul.

Iulian nu prea a înțeles întrebarea și se apucă să recomande mâncarea, că e așa și așa, nu cine știe ce. Tânărul se retrage către masă, unde iubita lui probabil îl sfătuiește s-o lase mai moale. Ceea ce eu traduc liber:

— Nu vorbesc engleză, lasă-i în pace, poate le e rușine că nu au înțeles întrebarea.

Capăt de linie. Pufnesc iar într-un hohot de râs în rafale de câteva zeci de secunde. Îi transmit lui Iulian interpretarea faptelor în viziunea mea, îl apucă și pe el. Curat lucru. Azi n-ai treabă cu noi. Trec minute bune de râs, timp în care acesta nu devine contagios și pentru noii noștri vecini, care consideră de foarte bun augur să-și ia, prin urmare, tălpășița.

Realitate la nivel înalt. Sunt extrasenzorială. Sunt al șaselea simț însuși. Numai la vânzătorii de bijuterii să nu mă duci acum, că nu fac față la gogomăniile pe care le debitează. Pur și simplu azi nu pot să suport nici o exagerare, nici o falsă pudoare, nici o discuție de complezență, nimic ce nu e purul adevăr. Când spun pur, mă refer la esența lucrurilor. La sâmburele de lumină din epicentrul fiecărei existențe din

jurul nostru. Azi nu pot să mint. Azi nu pot să exagerez. Azi nu pot să fiu amabilă. Azi nu pot să trec cu vederea micile meschinării.

Îți aduci aminte când am intrat azi-dimineață în agenția aia de turism, unde toți erau descălțați și podeaua de lemn lucea de curățenie? I-am întrebat dacă e OK să intrăm cu papucii și ne-au invitat înăuntru fără să crâcnească, sigur, se spală și, în plus, papucii voștri nu sunt așa murdari! Doar nu crezi că am înghițit gălușca aia. Indienii consideră că locul lor de muncă e un templu sfânt al prosperității, unde intră plini de pioșenie și îndatorare. Aprind bețișoare parfumate și pun ghirlande în jurul lui Lakshmi, zeița bunăstării financiare, fac slujbe zilnice și se roagă să-i ocolească falimentul, nenorocirea și Fiscul. Tu EȘTI CONȘTIENT că încălțările noastre preumblate prin toate toaletele infecte din stațiile de autobuz, prin toate mocirlele mustind de apă soioasă și balegă de vacă sfântă au întinat definitiv spațiul sacru al lăcașului cu pricina și că ei știu asta prea bine, dar o fac, la fel, înghițind în sec evidentul NU, doar pentru că s-ar putea să vărsăm aici niște rupii grase în schimbul unei plimbări nocturne pe cămile în foarte vandabilul deșert Thar? Știi asta prea bine, dar ai preferat de dragul amabilității lor forțate să închizi și tu un ochi în fața lipsei evidente de sensibilitate culturală.

Oare, dacă aveam asigurare medicală, ar fi acoperit și efectele secundare ale intoxicării voite cu canabis?

Râd de două ore. Am ajuns în cameră și tot nu mă pot opri. Mă dor mușchii abdominali. Mi se pare că a trecut o eternitate de când am băut infamul lichid dulceag. Oare ne aude recepționerul? Oare am să mă opresc în curând? Îmi trece prin cap să caut pe net efectele secundare ale ingerării de canabis și mă mir că Iulian deja o face. Îmi citește gândurile sau chiar am verbalizat cerința? Îl blestem pe vânzătorul de narcotice legale și bag mâna în foc că, dacă aș vrea să cumpăr nenorociții ăia de biscuiți care m-au adus în halul ăsta, sigur ar fi niște turtă dulce care se bazează mai mult pe efectul placebo decât pe o reacție chimică autentică.

Peste alte două ore mă liniștesc. A doua zi, ultima din an, la prima oră a dimineții, toți trei ne înființăm la Shop. O pungă de biscuiți, *medium*, vă rog. Diseară e Revelionul. Seara rumegăm promisiunea Nirvanei și ne culcăm pe la 9. Am avut dreptate. E turtă dulce.

18

Freedom Inn Homestay

Am dormit ca dracu' aseară. „Am dormit" fiind un eufemism extravagant. S-a pornit din senin o furtună tropicală fix în mijlocul iernii. Curentul și-a luat tălpășița și m-a lăsat în încăperea mea lacustră inundată de propria-mi sudoare. Ventilatorul ruginit, instabil, conectat la niște fire în care nu am prea mare încredere a înlemnit, încetând să mai fie bunul meu prieten ce mă poartă spre lumea viselor. Sunt singură, la un ceas după miezul nopții, bateria telefonului e moartă de cine știe când, minilanterna e amețită printr-un fund de rucsac, iar corpul meu e invitat la cină de Dumnezeu știe câți țânțari neinvitați. Aproape că îmi pot auzi glandele sudoripare ce pompează încontinuu valuri de lichid lipicios pe frunte, în pliurile gâtului și trunchiului, între degetele de la mâini și de la picioare. Cearșaful cu Mickey Mouse puțind a fum mi se lipește de obraz. Respir rar, greu

și fierbinte, atât de fierbinte, că spațiul dintre buza superioară și nas s-a transformat și el într-o mică baltă. Bâltesc toată.

— Oare când vine lumina? mă aud vorbind pe întuneric.

Adorm. Mă trezesc. De dincolo de ușă bubuie muzica, se aud glasuri care se ceartă în malayalam, e un zgomot infernal și eu am nevoie să mai dorm. Aș face orice să-i pun pe modul silențios. Când sunt obosită, n-am chef de politețuri, aluzii sau insinuări. Liniște înseamnă liniște, somn înseamnă somn. Păcat că am rezervat cușca asta încinsă de cameră pentru următoarele zece zile. La Freedom Inn Homestay, prețul era întru câtva potrivit pentru bugetul meu de *backpacker* falit – și unde mai pui că era și ceva mic dejun menționat. N-am altă opțiune, trebuie să mă conformez, ar fi și aiurea să par o babă comunistă fix din prima zi. Sau mai bine să dau o tură de oraș. Kochi e cochet, are restaurante din plin, galerii de artă și un cartier evreiesc. Promite.

Fac un duș, mă enervez când îmi dau seama că iar am înghițit gălușca descrierilor comerciale ale ofertelor de cazare on-line. Nici urmă de apă caldă, dușul îmi stropește anemic corpul amorțit după 20 de ore de drum. Am uitat să-mi cumpăr săpun și stratul de jeg de sub unghii nu pare să dispară așa ușor.

Zâmbesc foarte puțin convinsă în timp ce atârn un lăcătoi uriaș din fier pe ușa mea și o tulesc spre scări. Două israeliene cu piercinguri stau descălțate în fața ușii mele. Nu se sinchisesc să-mi răspundă în nici un fel la salut. La o masă în dreapta e un blond înconjurat de vreo cinci localnici. Probabil recepționeri pe aceeași tură. Sau doar pierde-vară, ca în orice Homestay indian care se respectă. Mă observă și mă lasă în treaba mea.

Mă întorc cât pot de târziu și îi găsesc în aceeași ecuație. Minus cele două israeliene. Muzică la fel de tare, mai puțin proastă însă. Maroon 5 a fost înlocuit de o *raga* cu tabla și sitar. Blondul râde pe același scaun, trei dintre recepționeri sunt în stare de semiconștiență, cu ochii bulbucați și roșii, lungiți pe un *charpoy*, desigur, în fața ușii mele.

Fac un pas spre ușă și mă întorc. Ce ar fi dacă aș rămâne, aș întreba, aș afla? Altceva. Orice.

Mă așez pe *charpoy*, lângă indieni. Pauză. Nimeni nu mai spune nimic. Indienii se ridică, dispar pe după perdelele de la bucătărie. E cald, am pielea lipicioasă și la pachet vin țânțarii de seară: ucigașii muți. Nu scot nici un zumzet, doar se lăfăie cu câte un *shot* fierbinte de sânge străin. Barul e acum deschis, prieteni. Încă unul?

O tipesă înfuriată, cu o falcă în cer și una în pământ, dă muzica mai încet. În sfârșit. Păcat, începuse să-mi placă.

— *I hate Krishna, Shiva and Ganesh,* mă trăsnește blondul din fundal.

Și-a făcut introducerea. Bun, și acum ce? Văzuse bunăoară elefantul albastru de pe brațul meu drept și încerca să mă sfideze.

— De ce? întreb.

— Urăsc oamenii care îi urmează. Sunt toți orbi. Nu știu decât să se roage, atât.

— Bun, și de ce îmi spui mie asta?

— Că și tu ești așa. Și ție îți plac Krishna, Shiva și Ganesh.

Spune asta tocmai în India, unde majoritatea populației e orbită de credința în sute, mii, milioane de zei, fiecare cu templul lui legal, care de care mai deșucheat, actori de Bollywood – Amitabh Bachchan –, politicieni – Sonia Gandhi –, șobolani, câini, motociclete Royal Enfield, jucători de crichet – Sachin – și lista va fi completată în continuare de devotați zeloși.

Îl las să-și facă expunerea în timp ce-mi caut pretexte ca să părăsesc scena. Dar zăbovesc. Involuntar, devin curioasă.

— De unde ești?

— România.

— Pe mine mă cheamă Roman.

— Desirée.

— Mă cheamă Roman și tu vii din România. Trebuia să ne întâlnim.

Sunt ultimele lui zile în India și i-a ajuns. Șase luni de Himalaya, Karnataka și Kerala, multe beții, multe cure ayurvedice, câteva tentative de meditație, *ganja* și cele mai ieftine camere în cele mai proaste hoteluri. E cinic, plictisit și singur. Și orice creatură în suferință se bucură când reușește să-i amărască și pe alții în jurul său. O plăcere meschină care eliberează tensiunea.

Nu-i fac jocul și așa aflu mai multe despre el: Olia l-a părăsit cu câțiva ani în urmă, dar recent s-a îndrăgostit de India și ashramurile patronate de Krishna și s-au văzut iar. Nu a mers prea bine întâlnirea asta. Ea s-a lăsat de Krishna și el s-a afundat și mai tare în uitare. Suferă de distonie cervicală și are tije de fier într-un genunchi, de anul trecut, din Vietnam, când se credea invincibil pe scuter în timpul unei ploi neașteptate. În India a venit pentru tratamente ayurvedice și o pauză pe o perioadă nedeterminată de la cariera de programator în Moscova.

A doua zi luăm micul dejun împreună la vecinul Edwin – un ricșar devenit gazdă de Homestay și ghid turistic pe *backwaters*, a cărui soție gătește un mic dejun keralez minunat, premieră pentru papilele mele gustative: *puttam*, un rulou de orez, cocos uscat și banane coapte preparat numai și numai la aburi.

Roman promite că azi nu mai amestecă infernalul brandy la sticlă de plastic Honey Bee cu nici un joint.

— Bine, Roman, ne vedem diseară. Mai vedem noi!

Petrec o amiază tolerabilă cu un nou amic pescuit de pe site-ul de socializare al turiștilor în căutare de experiențe autentice. Telbin are 29 de ani și lucrează la un lanț de hoteluri, Ritz-Carlton. Un an în Kerala, unul în Qatar. Asta de vreo cinci ani. Ca electrician, câștigă vreo 70.000 de rupii, mulțumitor pentru India, dar infim în Qatar, unde colegii arabi au salarii de câteva mii bune de euro. Managerul lui e un român din Slatina, care se face roșu ca racul numai când aude de chili și mâncarea keraleză.

— Românilor nu le prea place mâncarea condimentată, așa-i?

Îi povestesc cât pot de plastic despre micii la grătar, vara, pe marginea lacului afumat de atâta amar de cărbune luat la kil din benzinării, în care cel mai exotic ingredient e nimic altceva decât piesa de rezistență a Malabarului anului 2000 î.e.n. – celebrul piper.

Nu am aflat mare lucru despre Kochi, localnicul nostru preferând să-și petreacă timpul liber în afara orașului, în Munnar sau, mai bine, într-un mall din Doha. Ne despărțim fără promisiuni spre seară. Ceea

ce nu l-a împiedicat să mă sune în mod repetat, de câteva ori pe zi, până când, exasperat de lipsa mea de cooperare, m-a anunțat printr-un mesaj telefonic că părăsește Kochi pentru Munnar.

La Freedom Inn, băieții s-au pus pe gătit. Roman le-a dat 500 de rupii să cumpere un ton mare pentru cină. Mă alătur înfometată, chiar dacă bucătarul nostru de 21 de ani se jură că e primul pește pe care-l gătește în viața lui și că habar n-are cum o să iasă toată treaba. Tava atârnă greu sub un pește perfect aurit, cu rondele de ceapă ușor călită, felii subțiri de *lime* și o salată de roșii și castraveți. S.B., bucătarul, s-a întrecut pe sine. Prezentarea e ireproșabilă, probabil nici lui nu-i vine să creadă ce i-a ieșit. Ne întreabă din zece în zece secunde:

— *Is good, yes? You like? You are my guest.*

Mâncăm încet, digerăm ușor, stingem luminile, gata, e *shanti* și în dărăpănătura asta cu globuri de Crăciun agățate sinistru de o draperie-cort-tavan și o pânză cu *Welcome to Las Vegas*, în fața căreia Roman selectează muzica furată dintr-un magazin de boarfe din Pushkar. Honey Bee-ul e sorbit pe-ndelete de prietenii recepționeri care așteaptă ca niște hiene orice urmă de jointuri, țigări străine, beri și au o predilecție către evaporarea treptată a spray-ului meu bio antițânțari. La schimb, oferă filosofii de bar despre puterea

naturii în fața omului infim, trecător pe fața pământului, despre *One God – One Love*, rugăciuni, coliere tibetane, *asan*-e facile, familii numeroase – pentru publicul impresionabil și salarii inimaginabile câștigate din artă. Din muzică, yoga, masaj, dans, meditație. Mii de rupii. Apoi întreabă mișelește dacă le poți face rost de o viză pentru Africa, Europa, SUA.

— Oriunde, știu să fac orice, gătesc, îți plătesc facturile, *small papers*, am familie mare, vreau să plec urgent din India, să le trimit bani, nu cer mult, 10.000 de rupii e de ajuns. Ești prietena mea cea mai bună. Eu te ajut, tu mă ajuți.

Noaptea cade peste creierul meu călător.

— Da, sigur, văd ce pot face pentru tine, deși știu prea bine că peste o săptămână nici eu, nici ei nu ne vom mai aduce aminte de orele astea.

Din când în când, Feroz, bucătarul-maseur-artist, mă întreabă cum mă cheamă.

— *I am sorry. I am forget your name.*

— *Desirée. Desi.*

— A, da, așa.

În dimineața următoare merg cu Roman în căutarea unui anume spital ayurvedic, Cochin Arya Vaidya Sala, undeva pe lângă portul din Ernakulam, la vreo 20 de kilometri de Fort Kochi, unde stăm noi. Kerala

e la mare căutare în rândul pasionaților de turism medical. Tratamentele naturiste par să atragă ca un fagure pe urs năzuințele de vindecare holistică a bolnavilor locali și internaționali. Luăm câte un număr de ordine și ne așteptăm – deja un pic mai ușurați – rândul la consultație.

Doctorița e toată un zâmbet și un soare, ce se întunecă treptat pe măsură ce Roman îi înșiră lista de afecțiuni ale părinților lui, frumos transcrisă în engleză pe un caiet dictando pe a cărui copertă scrie citeț: *Nimic nu e permanent pe lumea asta vicioasă, nici măcar problemele noastre*. Semnat, cu dragoste, Charlie Chaplin. Ne pufnește râsul. Doctorița ne scrutează matern din spatele mesei simple de lemn, cu un registru și un suport pentru numerele de ordine. Suntem printre primii pacienți pe ziua de azi. Încă are răbdare.

După doza de energizare ayurvedică ieșim în căutarea unui restaurant răcoros și întunecat. Afară sunt din nou prea multe grade și noi n-am mâncat nimic de aseară. La Khyber Restaurant chelnerul ne recomandă fără prea multă tragere de inimă specialitatea casei – *kingfish*, preparat în cel mai autentic și mai keralez mod. Orezul e separat. Apare peste jumătate de oră cu câte un biscuit de pește și o oală de orez alb, fad, fiert. Înghițim în sec.

— Atât?

Chelnerul e impasibil.

— Atât.

La plecare încercăm să obținem un mic discount.

— Cucoană, nu ne-a ajuns nici pe o măsea, cum să dăm 400 de rupii pe o îmbucătură de pește schilod și o mână de orez insipid?

Roman mă susține până în pânzele albe, e și el indignat, mai ales după ce a dat pe gât o sticlă de apă pe care o credea din partea casei, tocmai scoasă strategic din frigider, picurând a rece și a dătător de viață în fața farfuriilor noastre goale. Noi o ținem pe a noastră, casierița pe a ei:

— De ce nu ați refuzat înainte de a mânca?

— Păi, de foame.

— Păi, plătiți.

Păi, plătim, dar ne-am încercat puțin norocul, ne-au învățat prietenii de la Inn. Nu se știe de unde sare iepurele. O amenință cu o recenzie devastatoare pe TripAdvisor, acolo îi doare cel mai tare, dar casierița e la fel de placidă ca și căldura de afară. Ne resemnăm și plecăm să deranjăm și alți prestatori de servicii de prin împrejurimi.

La magazinul de ochelari bate vântul a pagubă. Nimeni nu intră, nimeni nu iese. Pășim decișI: azi

ne luăm ochelari polarizați. Toate perechile, toate modelele

— Da' reducere aveți? îi testăm vicleni pe vânzătorii de optice.

Au și reduceri, au și Polaroid, și Ray-Ban, și toate plasticurile de pe lume. Ăștia, ăștia și ăștia. Toți peste 100 de euro. Probăm cel puțin câte 30 de perechi fiecare, vânzătorul speră să dea lovitura săptămânii, e docil și binevoitor, dar noi vrem doar să ne mai răcorim un pic. De ajuns! Mulțumim, dar suntem faliți de mult!

Ultima zi de India (a lui) ne prinde pe plajă. În Cherai, de pe Vypin Island, la 30 de kilometri de Fort Kochi, câinii trag să moară, turiștii albi se protejează de razele UV sub corturi improvizate de hotelieri nesătui, indienii se scaldă îmbrăcați și încălțați, gunoaiele sunt într-un du-te-vino continuu din mare pe plajă și înapoi. E furtună undeva în depărtare și marea e agitată. Dar e bine. Suntem bine. Roman trist că pleacă, eu tristă că rămân.

— Roman, tu știi cum îți dai seama dacă cineva e sufletul tău pereche? Atunci când pornești spre un munte și în drum te întâlnești cu un oarecare. Un oarecare mergând și el spre același munte.

Roman mi-a lăsat un Shiva dansator, un gram de iarbă, povești despre păduri celeste și licurici, curcubeie

albe și nopți lungi de șase luni în Pevek, orășelul lui de la Polul Nord.

Ne luăm rămas-bun. Ca orice cosmonaut înainte de a pleca în spațiu, Roman se așază și salută așa:

— присядем, друзья, перед дальней дорогой, пусть легким окажется путь!

Adică: „Să mai zăbovim un pic, prieteni, înainte de calea lungă, călătoria să ne fie ușoară!".

Apoi a plecat.

19

Știi când trebuie să pleci

Azi trebuie să plec din Palolem. De pe plajă. De la lâncezeală. Trenul pleacă la 7 seara din Margao, la vreo 40 de kilometri de aici. Am două variante: comod și scump sau cald, înghesuit, fiert, prăjit, copt, cum o fi, dar ieftin. În plus, ar fi prea simplu și asta nu e de mine. Cel puțin așa mă gândeam pe la 10 dimineața, cu nisip în păr și picioarele răcorite de briza Mării Arabiei în fața la Banyan Tree Restaurant & Bar.

Mă urnesc greu, mai schimb amabilități cu vânzătorul meu preferat de cocos, cu băieții de la bar, cu John de la recepție și cu ciorile cu care am împărțit seară de seară ananasul, pepenele și bananele pe care le ascundeam cu atâta naivă siguranță sub masa de pe balcon și pe care le găseam semidevorate a doua zi dimineață.

Două săptămâni de huzur. Jurnalul meu indică cu acurateţe scheletul unei zile obișnuite, anonime și repetitive:

Procrastinez de voie. Azi nu e curent pe toată plaja. Sunt lucrări. Nu știu unde, nu știu la ce. Dar a venit ca o binecuvântare. Conexiunea cu exteriorul, cu acasă, cu noi și vechi îmi tulbură concentrarea și mă obosește. Toate astea mă rup de prezent, de a fi cu adevărat aici, de a fi departe, inaccesibilă, de a-mi fi dor de casă. Toate astea devin imposibile când acasă e la un click distanță. „Te sun", „mă suni", „hai pe FaceTime", „ba Whatsapp", „mai bine Skype", „stai să mă duc lângă router", „te aud", „mă auzi", „se întrerupe", „sun iar", „cât mai stai", „când vii", „unde pleci de aici", „cum te descurci cu banii", „ce ai făcut azi" și așa mai departe. Caut ceva ce nu e acolo. Când simplul adevăr e că mi-e destul aici. Mi-e destulă camera mea cu balcon împotmolit într-un cocotier, de unde pot urmări cu atenție, neîntreruptă, activitatea vânzătoarei de pește pitic, câinele care doarme mereu lângă ea, o vecină alertă într-un sarong maroniu și o pisică cerșetoare ce primește din când în când câte o pieliță marină. Vânzătoarea e mereu îmbrăcată într-un *saari* roz, are un *bindi* în frunte și cocul îi e mai mereu dezordonat. Fâlfâie alene un evantai de ziar deasupra ligheanelor cu pește mort, până și muștele se rotesc a lehamite pe deasupra. Tihna micului lor univers mai e deranjată din când în când de câte un mușteriu pe scuter care comandă țanțoș o mână

de mortăciuni în stare de semidescompunere, afară sunt peste 40 de grade la umbră, mai fac o glumă, mai vine un vecin și o iau de la capăt. De la 10 dimineața până la 5 seara, când resturile sunt scurse într-un singur lighean, iar umbrela e strânsă și depozitată pe veranda restaurantului în fața căruia vânzătoarea de pește a mai bifat o zi de pontaj stradal.

Abia în momentul în care îmi formez o rutină într-un nou loc în care poposesc, pot să mă gândesc la o nouă destinație. *Familiar, călduț, la sigur*, rutina survine după câteva zile de năucire, dezmeticire, răgaz și acomodare. Atunci când am ceva nume în agendă, când știu unde și pe cine găsesc, când tarabele cu nimicuri nu mă mai tentează, când observ cum turiștii aterizează și decolează și eu sunt tot aici.

John (chiar așa îl cheamă, poate să demonstreze asta cu permisul de conducere, certificatul de naștere, cel de vot, abonamentul la sală și pașaportul) schimbă așternuturile aproape săptămânal și nu prea folosește Internetul, pentru că nu are cu cine vorbi. E din Karnataka, a venit în urmă cu șase ani în Goa și știe șase limbi: kannada, konkani, hindi, marathi, engleză și ebraică. Știe să scrie doar în engleză și kannada, cu șeful și colegii săi vorbește konkani, pe Facebook are doar prieteni goani care scriu doar în konkani, majoritatea clienților de la Om Guest House

sunt ruși care nu prea le ard cu engleza și israelieni – singurii cu care mai poate vorbi un strop de engleză. În rest, se luptă cu gândacii de la parter înarmat cu un spray de țânțari care mai mult parfumează decât extermină umblătoarele maronii de mărimea, densitatea și culoarea unei smochine coapte. Cum mă prinde prin fața ușii, mă ține de vorbă câte jumate de oră pe puțin. Îi place să-și etaleze cunoștințele de limbă engleză și vrea să mă ajute chiar dacă nu am nevoie. Nu mă las mai prejos și îi zic vreo două înjurături în hindi, singurele pe care le știu, de altfel, și despre care am fost avertizată să le folosesc doar în trafic și să le adresez doar șoferilor de tir care nu au oglinzi retrovizoare. Se înțelege lesne de ce.

Naman e traficantul de nuci-de-cocos de pe strada ce duce spre plajă. Și el e tot din Karnataka și nucile tot de acolo le aduce, o dată la două zile. La concurență cu un nou comerciant de cocos, ce are și umbrelă, Naman umple un cărucior de nuci și e mereu pe fugă când apare vreun polițist zelos. Nu are permis de muncă pentru Goa și nici nu plătește vreo taxă pentru spațiul pe care și-a montat taraba. În primele zile mă taxa cu 40 sau 50 de rupii per nucă-de-cocos, în funcție de dimensiune. Ne-am împrietenit și acum dau doar 30 rupii pentru câteva gâturi de suc rece și hrănitor. *For friends 30 only!* Asta e deviza lui. Mai

are pe lângă el câte un binevoitor care încearcă să atragă clienți pe un ton mieros:

— *Coconut lady? Coconut is good for healthy!*

Și pentru asta înfulecă mereu câte un cocos zemos gratis. Deh, are și el responsabilitățile lui în cadrul societății de comerț ambulant cu foarte amănuntul.

Șoferii de taxi au încetat să mai strige după mine: *Taxi madam, maybe later?* S-au prins pesemne că m-am aciuat de-a binelea în Palolem. Nici *Come, look my shop* nu prea îmi mai bruiază plimbarea de seară de pe bulevardul înțesat de tarabe colorate.

La Banyan Tree Restaurant & Bar mă duc mai mult pentru șezlong și umbrelă. Comand o sticlă de apă rece și mă învârt pe toate părțile până hăt, încolo, către ora cinei. Uneori mănânc acolo, alteori nu. Chelnerii îmi știu deja preferințele culinare – *Coan fish curry* sau *prawn curry*. Ne tolerăm reciproc. În plus, e loc pentru toată lumea sub soare. Soarele din fața restaurantului, filtrat decent de umbrelele verzi de deasupra șezlongurilor cu saltele cadrilate, se înțelege.

E timpul deci să plec. Gata, mi s-a tăiat de plajă.

20

De la 1 la 10

Grădina suferințelor

Geanta din piele albă te așteaptă pe pantofarul de pe hol. A înghițit punga cu mâncare pentru prânz și acum digeră, umflată. E 1 fără 10. Peste o oră și zece minute, la fabrica Moldova Tricotaje din zona industrială a Iașului începe tura de după-amiază. Opt ore din viața ta la Fabrică. Ești fruntașă de linie la producția de confecții pentru surorile și frații noștri din Țara Soarelui Răsare.

Ai 15 minute să te pregătești și să prinzi tramvaiul 11 din stația de la Flora. Halatul e călcat de la ora 11, ai luat ceva mâncare la pachet, probabil niște felii de pâine, margarină și biscuiți obișnuiți. Ți-a rămas doar să te machiezi.

Ritualul are loc în perimetrul bucătărie-hol al apartamentului cu trei camere din cartierul ieșean Tătărași

al părinților tăi. Bica e ocupată cu spălatul rufelor în baie și eu te privesc din dormitor, de-a lungul tunelului sufrageriei cu ușile larg deschise. Pe măsură ce te apropii de final – o urmă de ruj pe ambele buze și o linie de creion bleu-sidefat deasupra genelor, poate rimel, dacă nu te grăbești prea tare –, știu că o să doară. Am 4 ani și tu ești tot ce știu pe lumea asta.

Stomacul a devenit un cuptor încins și burta mi-e udă de transpirație. Mâinile tremură mai întâi imperceptibil pe sub braț și palmele s-au umflat și ele de sudoare. Undeva în partea de jos a gâtului s-a format un nod care nu mă mai lasă să respir. Trebuie să-l înghit și prima înghițitură eliberează un țipăt mut cu gura închisă. Grăbești pasul. Anticipezi furtuna. Vrei să termini mai repede și să ieși odată pe ușă. Ai privirea încremenită în oglindă, mâinile trag mai repede liniile de machiaj și verifică neîndemânatic și nervos cheile din geantă. Minutul ăsta durează o veșnicie. Obrazul fierbinte mi-e tăiat de o lacrimă sărată, apoi de două, trei, o sută. Mamă, te rog, uită-te măcar o dată spre mine. Te implor, privește spre ușa larg deschisă a camerei unde m-ai abandonat de dimineață. O dată, doar o dată... Nu te uiți și tăcerea ta înseamnă NU. Mă revoltă. Ochii care nu se văd mă dor. Nu mai pot să potolesc vârtejul din moalele capului, nici zvâcnirile

tâmplelor, nici tremurul stomacului. Urlu cât mă țin puterile. *Stai, te rog, stai!* Și dacă nu stai, ia-mă cu tine.

O dată m-ai luat cu tine pe tura de după-amiază cinci zile la rând. Colegele tale mă alintau cu păpuși încropite din resturi de tetra și covrigi calzi cu sare. În câte o seară mă îmbrăcai pe sub bluză cu câte un maiou sau un tricou făcut de mâinile tale și așa mă înnoiam și păcăleam paznicii de la ieșire. Baloții de materiale făceau parte dintr-un labirint mistic în care mă pierdeam cu orele. Mai mereu singură. Alteori cu fata Auricăi, șefa de tură, care mi-era ca o mătușă dragă pe care o văd doar de sărbători. Sărbătoarea mersului cu tine la Fabrică. Bucuria dimineților când te asistam veselă la călcatul halatului. Zdrăngănitul metalic al tramvaiului cu scaune tari din plastic roșu, pe care nu mai aveam răbdare să stau locului. Candoarea porților deschise. Și tu. Tu toată ziua.

Mașina ta de cusut, cap de linie, marca traseul de-a bușilea până la Mihaela (cum se face că mereu ai avut o colegă pe nume Mihaela?), colega surdo-mută de la mașina a cincea, pentru care hârâitul tălpii de cusut, urletele groase ale Auricăi și bârfele colegelor nu existau. Mihaela îmi zâmbea mut și mă lăsa sub masa ei de lucru, unde piciorul harnic contribuia la economia Republicii Socialiste România.

Săptămâna aia e cea mai frumoasă amintire a copilăriei mele din epoca de aur a anilor '80. Însă de atunci am dezvoltat o fobie legată de plecări. Ale mele, ale tale, ale lui, ale ei, ale oricui apropiat mie. Mai bine s-ar evapora înainte ca ultimul minut să existe. Timpul dintre oglindă și mâna pusă pe clanță. Secundele în care te extragi din viața mea. Delimitarea dintre împreună și singură. Ultima linie de ruj și vidul de după.

Grădina suferințelor se află în stomacul meu mototolit și fierbinte. Grădinarul sunt eu. Mă aflu acum în Tamil Nadu, la vreo 15 kilometri de Tiruvannamalai. E penultima zi de meditație în Centrul Dhamma Arunachala. Am venit aici pentru cursul Vipassana de zece zile. Abia a răsărit soarele și s-au scurs deja două ore de meditație. Urmăream cursul senzațiilor din corp, când atenția mi s-a îndreptat spre coșul pieptului și apoi câțiva centimetri mai jos, unde se aprinsese o scânteie. Am stăruit o vreme acolo și brusc am retrăit un moment uitat din copilărie. Un moment care s-a declanșat la fel: o arsură în stomac și apoi urgie. Văd cursul durerilor de până acum și înghit un sughiț de plâns. Asta era! Un nod s-a dezlegat.

Zece zile cât zece ani. Atât a durat cursul.

— Aici vin oameni care vor să scape de suferință, îi spuneam unui prieten înainte să știu la ce mă înham de fapt.

Nu meditasem niciodată serios, iar poziția clasică de lotus îmi dădea fiori. Nu sunt tocmai cea mai elastică persoană din lume, iar răbdarea îmi lipsește cu desăvârșire. Pot să plec oricând și, în fond, ar trebui să schimb modul de a călători. Poate e mai mult decât oameni, locuri și senzații. Poate sunt eu în raport cu toate astea. Și poate că EU, așa cum mă știu dintotdeauna, sunt altfel decât mi-am imaginat.

Viziune clară, introspecție obiectivă, în fața ochilor, sau înțelepciune supremă, oricum vrei s-o numești, Vipassana e un mod de a te elibera de suferințe prin conștientizarea caracterului temporar al tuturor lucrurilor și prin dizolvarea ego-ului. Pe măsură ce-ți observi respirația, ignorând orice altă reacție a corpului, realizezi că durerile apar, cresc, descresc și dispar la fel ca orice alt eveniment din interiorul sau exteriorul tău. Tehnica se aplică gradual, urmărind trei zile respirația, iar din a patra zi observi în ordine toate senzațiile din corp, din cap până-n picioare, tălpi și degete.

Împart celula de odihnă cu o rusoaică, Angie. Palidă, roșcovană și vorbăreață, Angelina a venit în India de vreo trei luni și se mută tot dintr-un ashram în altul, de la un festival tantric la o saună rusească prin Goa:

— Prietenii mi-au spus că nu rezist mai mult de trei zile. Fumez, beau și nu mă pot opri din vorbit.

— Și la Vipassana ți-ai găsit să vii?

— Vreau să văd ce e în mine, cine sunt eu sub măștile pe care le tot port după mine.

Prima zi trece ușor. Entuziasmul suplinește lipsa de somn. La 4 sună gongul, apoi Julia, coordonatoarea grupului de femei, și ea tot rusoaică, trece prin fața celulelor cu un clopoțel care nu se oprește decât atunci când și ultima somnoroasă a ieșit pe ușă. Regulile sunt stricte, am depus jurământul tăcerii nobile pentru toată perioada cursului, telefoanele, laptopurile și orice alte electronice trebuie predate managementului din prima zi, fumatul și altă mâncare decât cea oferită de Centru sunt interzise, la fel și obiectele și ritualurile religioase, bijuteriile, parfumurile și hainele strâmte. Codul de disciplină include cinci precepte morale: să nu omori, să nu minți, să nu furi, să nu folosești nici un tip de substanțe intoxicante – și abstinență sexuală. Îți e permis să aduci un ceas deșteptător, o lanternă, cosmetice de bază, un cearșaf, haine comode de schimb și un prosop.

Ziua debutează cu o meditație de două ore, de la 4:30 la 6:30, mic dejun și o pauză de o oră. Reușesc să stau nemișcată câte cinci minute, apoi trebuie să schimb poziția. Mă doare spatele, ba nu, genunchiul

stâng, mă pișcă o furnică, uite, nici Angie nu stă locului. *Davoi*, azi nu avem stare.

Tocmai mi se oferea un masaj cervical, când clopoțelul Juliei anunța cea de-a doua zi. Mă împleticesc până la baie, trag pantalonii pe mine și îmi pun pătura în cap. În sala de meditație nu e lumină și profesorul e deja în fața publicului, cu ochii închiși și picioarele adunate frumos sub *dhoti*. Mă foiesc, mai trag o pernă sub un genunchi, după două minute iar mă dor toate, îmi pun capul pe genunchi, ațipesc, mă trezesc, amețesc, îmi vine să vărs, zău, nu e de mine treaba asta.

La amiază, după prânz, adorm iar cu capul sprijinit de mână, care e sprijinită de genunchi, care e sprijinit de două perne. Julia mă trimite în celulă:

— Nu ai voie să dormi aici. Du-te în cameră. Poți să te întinzi, dar meditează!

Mă teleportez în spirală spre placa de marmură, eufemismul Vipassana pentru pat.

Seara, profesorul mă sfătuiește să mă trezesc cu zece minute înainte de gongul de la 4 și să beau apă în timp ce mă concentrez asupra centrului palmelor.

Ziua 3. Amețeala de dimineață s-a evaporat, dar regulile se schimbă: fără sticlă de apă în sala de meditație și fără picioare întinse. Cina de la 5 seara mă lasă mai înfometată decât ieri. Un ceai, câteva merișoare infime și o mână de germeni încolțiți.

Visez la baxuri de ciocolată cu alune, tapioca, pepene rece, mere verzi și caramel.

După ce ne-am concentrat asupra respirației – meditația Anapana, în timpul căreia te liniștești și încetinești ritmul –, azi începe practicarea Vipassanei autentice. Ca un chirurg cu un bisturiu bine ascuțit, diseci fiecare senzație din corp. Fiecare centimetru de carne și fiecare tremur au o durată de viață proprie. Fiecare doare și fiecare contribuie la neliniștea zilnică. Conștientizând suferința, înveți să te detașezi, s-o accepți și, în final, s-o lași să treacă.

Simt senzații stranii în moalele capului, vibrații în gât, unghii, tremurul pleoapelor și curentul de aer din spatele urechilor. E atâta gălăgie! După un timp, toate se evaporă și plutesc într-un nor de bunăstare.

Aș fi vrut să nu reacționez la toate negativele de până acum. Aș fi vrut să observ și să ignor. Să las să treacă. Să tac. Să stau. Să respir. Dar nimeni nu m-a învățat asta și am continuat să-mi vărs veninul din propria coadă până când m-am îmbolnăvit de tot. Și atunci agonia și-a dat frâu liber. În loc să mă eliberez, m-am sufocat. Tensiunile, stresul, depresiile, fricile și furiile și-au luat birul. Urăști, te lupți, apoi suferi. Iubești, vrei și apoi suferi. E timpul să întrerup ciclul. E timpul să las în urmă aversiunile și dorințele nestăvilite. E timpul să plutesc.

Primul tatuaj făcut de Himanchu la Kalka Sacred Tattooz, în Rishikesh

Zeul-maimuță Hanuman, Rishikesh

Templul Shri Trayanbakshwar, Lakshman Jhula, Rishikesh

Ganga Aarti, una dintre cele mai importante ceremonii prin care se aduc ofrande de foc, apă și flori zeiței Ganga în fiecare seară pe malul fluviului Gange, în cele trei orașe sfinte, Haridwar, Rishikesh și Varanasi

Gangele la apus văzut din Beatles Café, Rishikesh

Ganga Aarti la Shri Sant Sewa Yoga Ashram, Rishikesh

Țara porților deschise, Jodhpur

Albastru de Jodhpur în restaurantul Cosy Guest House

Templu pe malul Gangelui, în Haridwar

Nuntă hindusă pe străzile din Haridwar

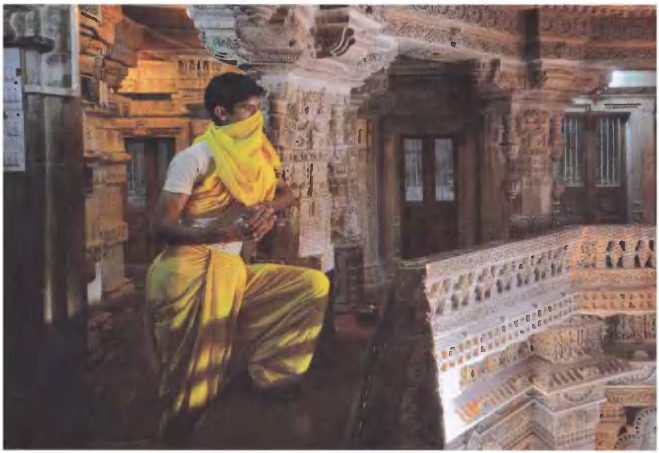

Templul jainist Parshwanath, Jaisalmer

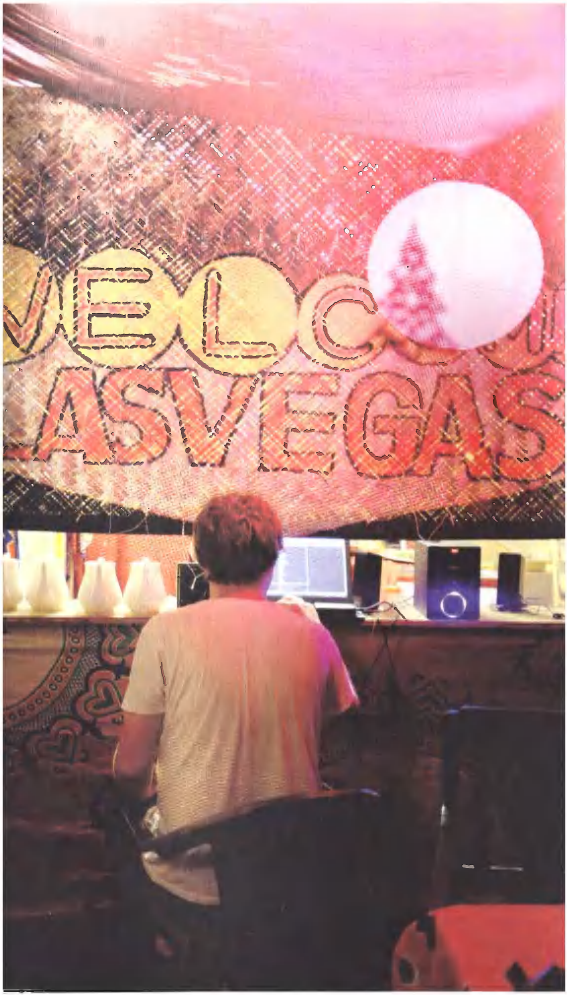

Roman pe holul de la Freedom Inn Homestay

Bhang, bhang în Jaisalmer

Matrimandir, Auroville

A patra zi a venit cu amețeli, foame și o aversiune puternică față de clopoțelul Juliei. Toată tortura asta mi se pare inutilă, cele cinci ore de somn îmi dau stări de semiconștiență care mă îngroapă și mai mult în nori de ceață și confuzie, sutrele lui Goenka în pali nu au nici un sens, corpul se revoltă. Mai stau cinci minute și plec. Nu mai suport nimic. Secundele se numără în veșnicii și crede-mă că durerea de șale și de genunchi e permanentă, nu trece nici azi, nici mâine, nici în o mie de ani. Cum să treacă, dacă mușchii stau încremeniți cu orele, în contact cu aceeași podea, aceeași pernă subțire, aceeași sală sufocantă? Vreau să mă gândesc la orice, frânturi de gânduri se nasc, dar nu le pot duce la bun sfârșit. Respirația pălește, îmi aud bătăile inimii din ce în ce mai vag. Mai sunt aici? Mai sunt trează? Cât e ceasul? Unde...? Gând. Îl las să vină. Trece. Mă dor toate. Ei, și? Durerea fizică e doar felul în care corpul îmi spune că mintea mea e leneșă și indulgentă. Durerea e doar în mintea mea. Uite, a trecut. Nu mă mai doare spatele.

La 6:30 o zbughesc din sală. Am reușit. Jumătate de oră de observație. Nu contează ce. Căldură, furnicături, pișcături, amorțeli, dureri solidificate. Plutesc. Azi reușesc să văd soarele proaspăt răsărit lângă vulcanul stins, după movile de pământ roșu și elevi în

uniforme albastre pe biciclete ruginite, în drum spre fântână și apoi spre școală. E bine, mi-e bine.

Colega mea de suferință nu o duce prea bine însă. Îmi cere un foc, îi e foame și vrea să plece. Desenez un calendar cu zilele rămase și îi pun pe pat ultimul fruct al pasiunii care îmi rămăsese în rucsac de vreo săptămână. Se întoarce cu o tabletă de ciocolată. Îmi vine să țip de fericire. Încă poftesc la dulce, mai am de lucrat!

Rodie, o felie de pepene, smochină, un terci fad și *masala chai*. Micul dejun din ziua a cincea e îndestulător și îmi dă energie. Văd cu ușurință trecutul în care mi-am permis să mă las pradă reacțiilor de moment, micilor revanșe, marilor singurătăți, frecventelor conflicte și permanentei neliniști. Invitând furia, îi permiteam să mă invadeze. Tremurul pieptului, lipsa de aer, pulsul crescut, fierbințeala din gât și amorțeala mâinilor. Momentul de luciditate, între a elibera tensiunea și a conștientiza că trece, nu există. Femeie, trebuie să te oprești. STOP. Ești propriul tău stăpân. Poți depăși orice. Respiră, scanează corpul, respiră, nu te mișca.

Deodată mă ridic, pășesc spre scaunul din capătul sălii, cel al profesorului de meditație, iau microfonul și încep să cânt. Una câte una, fetele se ridică și îi iau la dans pe băieți în cele mai neverosimile combinații:

indianca de 40 de ani pe tânărul creol, poate italian, din ultimul rând, nemțoaica cu șalvari și diaree pe indianul bătrân care medita neîntrerupt în cămașă albă și pantaloni crem de stofă, Christian Bale pe tipul înalt de lângă el și eu pe bărbatul misterios pe care l-am întâlnit într-o gară din Madurai cu o zi înainte de a începe cursul. Și apoi cântăm, și apoi dansăm, și apoi iubim.

Zâmbesc. Și asta e mintea mea. O accept așa cum e. Acum nu mă pot concentra la senzațiile din corp. Revin acuși.

— *You have strong personality. I belive you, don't be angry if you move, do it with awerness and each time prolong. You can stay one hour. I belive you.*

La discuția de seară, profesorul m-a chemat în față. Observase că am reușit să prelungesc timpul de meditație la 45 de minute. Încurajarea, și nu admonestarea te determină să mergi mai departe. Să fii mai bun.

La cină înfulec năutul fiert și păstrez portocala pentru mai târziu. Lângă mine, nemțoaica o cojește meticulos și stăruie câteva secunde înainte de a mesteca fiecare felie. Adulmec mirosul dulce-acrișor și plec în celulă. Mai sunt două ședințe de meditație și apoi ziua se încheie.

În ziua 7 nu mai resimt nici o durere majoră. Scanez prin marea lină a trupului meu și mai găsesc

doar o vagă senzație de arsură la nivelul stomacului. Dar am ac și de cojocul acesteia. După o oră și 40 de minute de nemișcare și introspecție profundă, mă simt ca nouă. Indestructibilă. Și ireal de fericită. Mă temperez și nu mai număr zilele, nu mă mai uit la ceas și nu mai port șosete.

A vrea să te perfecționezi nu înseamnă a pofti îmbunătățirea. Stabilești un obiectiv și, dacă eșuezi, o iei de la capăt. Fără să te învinovățești, fără să te pui la colț, fără stres, tristețe sau melancolie. Data viitoare sigur vei face un pas în plus. Reține: și asta se va schimba.

Ziua 8 mă găsește obosită, nedormită și nespălată. Din cele zece ore și jumătate, am meditat cel mult două. În rest am zăcut. Mi-e foame, mi s-a infectat pierce-ul din nara stângă și mă doare splina. Mâncarea e mai puțină, fructele au dispărut cu desăvârșire și eu mă simt un butoi cleios de transpirație. Sunt prea slăbită ca să fac un duș rece la găleată. Visez la iaurt cu nuci și miere, la covrigi cu mac și o nuntă în Africa sub baobab. Adorm la meditația de dimineață și mă trezesc transpirată dintr-un coșmar cu clopoței, gong și o cărare întunecată spre sala de meditație.

La meditația de după prânz îmi propusesem să chiulesc. Am rămas aproape două ore cu spatele pulsând arcuit și ud.

La discursul de seară al maestrului Goenka, cel care a reintrodus practica Vipassana în India, ni se prezintă patru tipuri de căi: de la întuneric la întuneric, de la lumină la întuneric, de la întuneric la lumină și de la lumină la lumină. Oscilez între ultimele două.

Ziua 9 trece ca un nor după furtună. Sunt senină și împăcată cu durerile mai vechi și mai noi. Din ziua 10 putem vorbi, pentru a ne pregăti de reintegrarea în societate, și învățăm Metta Bhavana – răspândirea energiilor pozitive și a gândurilor bune către toată lumea. Cunoscuți și necunoscuți. Celor care au greșit și celor care ne-au iubit. Toate ființele să fie fericite!

21

Grădina plăcerilor

Azi am despachetat bagajul pentru prima dată de când am ajuns înapoi în India și mi-au dat lacrimile. Am agățat singura rochie și singura cămașă albă pe câte un umeraș, tricourile – sau ce a mai rămas din ele – au umplut jumătate de raft, tenișii și șlapii rămân afară, pe noptieră stau cocoțate un vraf de cărți, parfumurile și jurnalul, polița din baie s-a umplut de uleiuri, o sticlă de șampon verde, una de betadine, o pungă de henna pentru părul ars de soare și alta de argilă vulcanică pentru orice. Laptopul cânta *Suita nr. 1 pentru violoncel* a lui Bach și ferestrele deschise, trei la număr, dau de gol murmurul pădurii de bambus și clipocitul pârâului din care mai sare câte un pește plictisit de căldura amiezii sud-indiene de început de vară.

Drumul meu către Mecca e pe sfârșite.

Într-o seară caldă de toamnă, pe o bancă dintr-un parc, un bărbat s-a uitat lung la mine și apoi în gol:

— Toți avem demonii noștri. Fiecare îi stăpânește cum poate.

Demonii au venit și au plecat, m-au tentat și m-au amăgit. După fiecare călătorie, cu tot mai puțină forță. După fiecare boală, cu tot mai puțină continuitate. După fiecare clipă de încredere în drum, cu mai puțină furie. În urmă cu șase ani am plecat de acasă. În India și apoi în jurul lumii, în căutarea a ceva care să mă definească fără a mă limita. Drum lung, anevoios, cu pauză, stop și de la capăt, cu asta da și asta nu, cu nu știu și am găsit. Pe repede înainte, filmul s-a derulat așa:

2010. Mutarea în București – stagnantă și depresivă. Mailul salvator cu oferta de a pleca în India pentru un stagiu de practică. Scânteia care a spus DA. *2011*. Iordania și prima imagine a tatălui meu, plecat în 1988 din România. Roma și farfuriile pline ochi de *pasta con pomodoro* ale mamei. Reîntoarcerea acasă. Fuga înapoi în India, cu alt stagiu și alt bărbat. Oboseala, frica, abandonul. Thailanda și prima plută – nu îmi mai e frică de apă niciodată! Înapoi acasă. Disperare. Singurătate. *2012*. Câteva escapade scurte la Paris, Varșovia și Budapesta. Iar acasă, iar stupoare. Voluntariat în Iordania. Aglomerație și bucurie. Apoi Africa

s-a instalat brusc în fața mea și nimic nu a mai fost la fel niciodată. Boală, recuperare, foame, prietenie, curaj, inconștiență. Ocean și dragoste. De la toți. Împlinire. *2013*. Înapoi în pântecele mamei la Roma și primăvara cu frezii și miniecleruri. Pauză. Respir. Ba nu, plec iar în India. Jumătate de an de jur împrejur. Împlinire. *2014*. Înapoi acasă. Căutare. Ecou. Serviciu, birou și program. Boală, spital și neputință. Indonezia, vraci și speranță. Bali și indulgență. Până mi-am pierdut cardul cu toți banii. Ajutor. Dor. Vreau să stau locului. Acasă poate fi și bine, și liniște, și cald, și noninvaziv. *2015*. Au, mă mănâncă o talpă! Fug până în sudul Turciei să dau o tură de bicicletă pe malul Mediteranei și să beau un ceai cu refugiații din Alep. E ziua mea și anul ăsta. Hai în Cuba. Oare în China cum o fi? Rău. Mă sufoc. Nu-mi mai trebuie. M-a salvat Karina de data asta. Acasă e mai sigur. Serviciu și birou. Până când nu am mai putut să râd de oboseală în pauzele de masă. Stop. Acasă e India. Am plecat.

Data de azi e doișpe martie două mii șaișpe. Locul e Auroville, în casa lui Amrit, japonezul. Mi-au luat șase ani să ajung aici. Să înțeleg că a călători e o stare de spirit pe care o cultivi în timp, cu răbdare, perseverență și continuă perfecționare. Azi nu îmi mai este

frică de singurătate, de nou, de oameni și de slăbiciunile lor. Azi pot să stau singură la masă fără să mă simt stingheră. Azi pot să încep o conversație cu un străin fără să mă prefac că e mai bine să tac. Azi pot să decid să plec mai departe fără să-i explic alegerea mea unui partener de drum. Azi mă pot hotărî să rămân aici fără să-mi planific ziua de mâine. Azi sunt singură pe drum, dar drumul sunt eu.

Auroville e locul în care această călătorie se sfârșește. Am venit pentru trei zile și am rămas trei săptămâni. Nu era nimeni care să mă tragă de mână – „Hai să plecăm! Vreau o schimbare".

Ieșind din sauna forțată a primului loc de cazare din Kuilapalayam, la vreo patru kilometri de Auroville, mă opresc la prima cocioabă semnalizată de o pancartă cu *Richy Rich – Omelette, Lassi, Tea & Free Wi-Fi*. Comand o omletă și un *masala chai*, micul dejun obișnuit de la ora 1 după-amiaza (din cauza căldurii, nu reușesc să adorm decât spre dimineață, cu puțin timp înainte de răsărit). Traversez drumul ca să înfulec un cocos, când un familion de francezi cu doi copii invadează cocioaba-restaurant în căutare de locuri libere. Sunt transpirați, exasperați și copiii nu par să ajute prea mult. Mesele sunt ocupate de câte un singur client, care mai de care mai absorbit de ecranul tactil al telefonului conectat la rețele de socializare.

Cum nu întâlnesc decât privirea mea, se decid să spargă gheața. Îmi fac semne, arată spre masă, apoi spre cea de alături. Un lucru e clar: au pus ochii și copiii pe masa mea. La propriu. Ajung, nu e nevoie de explicații, le zâmbesc și mă așez la o masă alăturată. Deschid o carte și aștept omleta.

— Mișto tatuaj, mă abordează el.

Plictisită, aprob monosilabic complimentul. Împărțim masa, micile discuții de complezență sunt norma. Azi nu am chef însă. Sunt nedormită, nemâncată și apatică. Vreo câteva minute de tăcere apăsătoare. Să-i dau o șansă totuși. Îl întreb despre Auroville, ce și cum, dar mai ales ce nu-i place, de cât timp e aici, cât mai stă. Din una în alta, am reușit să trec peste oboseală și să pun o vorbă bună pe masă.

— Desirée, îi zic după un timp.

— Thomas.

Thomas a plecat din Paris în urmă cu mulți ani pentru a scăpa de o familie disfuncțională, un tată alcoolic, o soră mereu bolnavă și un frate cu care mai nou a rupt orice relație. Șase ani de călugărie în Myanmar și alți șase de pelerinaje spirituale prin Asia. Acum revine încet-încet la lumină, în lume, alături de noi, consumeriștii, materialiștii, oamenii obișnuiți. Își caută propria cale de a se raporta la viață.

— Nu e ușor, uneori vreau să tac pur și simplu, se scuză el.

Practicile de meditație budistă sunt riguroase, orientate către ruperea oricărui atașament, începând cu cel față de propriul trup. Studenții participă la disecții în morgă sau asistă la dezintegrarea cadavrelor lăsate în pădure să putrezească. Eliberarea față de frică, furie, dorință sau vinovăție are loc treptat și, dacă ești norocos, te ține o viață. Pe Thomas l-a cam zguduit din temelii experiența asta și acum e momentul să spună „stop și de la capăt".

Trei dintre prietenii lui Thomas au fost de acord să se adune în grădina lui Anne pentru o ședință de constelații familiale. Un experiment practic de psihoterapie în care se ivesc și se risipesc tensiuni profunde din interiorul fiecărei familii. Acolo am regăsit-o pe mama, singură, puternică, hotărâtă. Acolo am înțeles diferențele dintre mine și ea, dintre modul ei de a oferi dragoste și al meu de a o primi. Acolo am șters răni și frici adânci și am aruncat greutatea poverii lor pe umerii mei încă tineri și neștiutori. *Eu vin din tine, dar drumul meu e altul și am ales să merg mai departe. Îți mulțumesc pentru că ai ales să-mi dai viață. Acum trebuie să plec.*

*

Auroville e cald și iertător. Are răbdare și nu mă ia înainte. Aici nu există competiție, stres sau trafic. Individul e comunitatea și comunitatea lucrează pentru individ și perfecționarea lui continuă. Auroville e casa pe care nu am avut-o niciodată. Locul în care mă voi întoarce mereu și în care am să rămân de tot în cele din urmă. Dar nu acum.

Cuprins

Mulțumiri 7
Prefață 9

1. Bun venit în India! 13
2. Agra și Varanasi 20
3. Cu trenul dinspre Varanasi spre Orașul Viselor și Aurangabad 27
4. Goa. Partea nordică 38
5. Goa. Partea sudică 47
6. Schimbare de vânt: toate pânzele sus către Karnataka! Gokarna și Mysore 53
7. Țara lui Dumnezeu 61
8. Ceaiul din Munnar și indigenii din Periyar 67
9. Părăsind sudul. Rameshwaram și Calcutta pe drum spre insulele Andamanului 76
10. Insula Havelock are un nou locuitor 82
11. Elogiu pentru paradis 87
12. Turiștii nu știu unde au fost, călătorii nu știu unde vor fi. Astăzi sunt în Darjeeling 91
13. O zi în Udaipur 97

14. Domnul Sandeep 103
15. Kalka Sacred Tattooz 110
16. Liderul care nu a vrut niciodată să fie lider 117
17. *Bhang, bhang* în Jaisalmer 126
18. Freedom Inn Homestay 136
19. Știi când trebuie să pleci 148
20. De la 1 la 10. Grădina suferințelor 153
21. Grădina plăcerilor 166

au apărut:

Carmen Firan, *Unde începe cerul. Jurnal de călătorie*

Colin Thubron, *Redescoperind Drumul Mătăsii. Din China și munții Asiei Centrale în Iran și Turcia*

Sylvain Tesson, *Axa lupului. Din Siberia până în India pe urmele evadaților din gulag*

Bill Bryson, *De cealaltă parte a lumii. Călătorind prin Australia*

Paul Theroux, *Bazarul pe roți. Cu trenul prin Asia*

Bruce Chatwin, *În Patagonia*

Wilfred Thesiger, *Nisipurile arabe*

Bill Bryson, *O plimbare în pădure. Redescoperind America pe cărările Munților Apalași*

Ed Stafford, *860 de zile pe Amazon. O călătorie incredibilă*

Peter Zuckerman, Amanda Padoan, *Îngropați în cer. Povestea extraordinară a șerpașilor din cea mai neagră expediție de pe K2*

Levison Wood, *Pe jos de-a lungul Nilului*

Hanna Bota, *Ultimul canibal*

Joe Simpson, *Căzând în gol*

Paul Theroux, *Trenul-fantomă către Răsărit. Pe urmele Bazarului pe roți*

Bill Bryson, *Călătorii prin Europa*

Ioan T. Morar, *Cartea de la capătul lumii. La un pas de Paradis: două luni în Noua Caledonie și o săptămână în Vanuatu*

Alan Booth, *Drumurile către Sata. 3.000 de kilometri pe jos prin Japonia*

Dave Metz, *Alaska. Singur în sălbăticie*

Heinrich Harrer, *Păianjenul alb. Povestea feței nordice a Eigerului*

Ed Stafford, *Singur pe o insulă pustie*

Ranulph Fiennes, *Nebun, rău și periculos. Autobiografia*

Robert Birkby, *O viață trăită pe înălțimi. Scott Fischer și Everestul*

Desirée Halaseh, *Spațiul dintre nori. Cu rucsacul prin India*

în pregătire:

Jan Morris, *Veneția*

www.polirom.ro

Redactor: Adrian Botez
Coperta: Radu Răileanu
Tehnoredactor: Radu Căpraru

Bun de tipar: mai 2016. Apărut: 2016
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

IMPRIMERIA ARTA GRAFICA

„India cu esenţele ei tari, îmbătătoare sau pestilenţiale, cu pros pe mea şi cu putrezi une i, cu sc g şi mizer , cu logica e aparte, care o contrazice mereu pe a ta, cu provocările pe care ţi le aruncă la tot pasul, cu aura ei mistică şi aerul de bâl , cu farmecu şi cu grotescul ei, fascinantă şi agasantă, numai indiferent nu te poate lăsa. Ori o iubeşti, ori o urăşti. Desiree iubeşte India şi India o iubeşte pe Desirée. O iubire cu năbădăi din care s-a născut 21 de povestioare savuros condimentate, numai bune să-ţi facă poftă de luat rucsacul în spate şi de avântat cu el peste mări şi uri şi nori. În spaţiul acela de la capătul pământului, departe de casă şi totuşi acasă."

Sega, autorul volumelor *Namaste*

„Cu Desiree distanţele dispar. Cu Desirée vezi miliardele de ochi ai Indiei clipind printre rânduri. Cu Desiree simţi mirosurile şi gusturile subcontinentului la fiecare pagină. Desiree te-a băgat în rucsacul ei şi te-a dus acolo, în haosul din care s-a născut civilizaţia. Şi la fiecare filă întoarsă te minunezi încă o dată, dar sigur din nou pleci de nebun în lume. *Spaţiul dintre noi* este o carte-fertilizator care hrăneşte nomadul din tine."

Raluca Feher, autoarea volumelor
America dezgolită de la Atlantic până în Pa

EDITURA POLIROM
www.polirom.ro
Carte publicată şi în ediţie digitală